

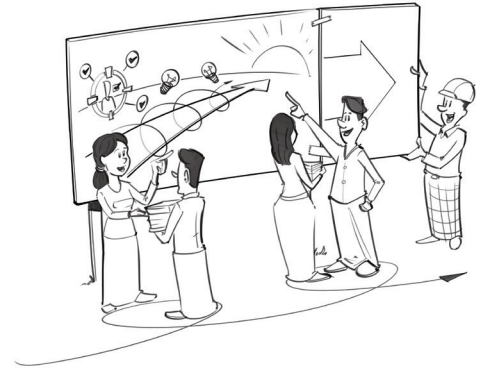
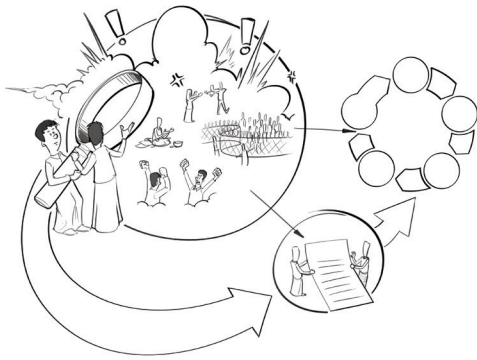

Empowered lives.
Resilient nations.

အကြောင်းအရာအလိုက်လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာ

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး
လုပ်ဆောင်မှုအလေ့အထများမှ ရရှိသည့်
အတွေ့အကြုံများ

လေ့လာမှုအကြောင်း

ဤအစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ် ရေးဆွဲဆောင်ရွက်မှုများတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု တိုးတက်စေရန်အတွက် အသိပညာမျှဝေခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ပေးသည့် UNDP မြန်မာ၏ အစီအစဉ်အောက်မှ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ (ROK) နှင့် ကိုရီးယားအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ (KOICA) ၏ Saemaul Initiative Towards Sustainable and Inclusive New Communities (ISNC) စီမံချက်အောက်မှ ရန်ပုံငွေများ ပံ့ပိုးကူညီထားပါသည်။

ပါဝင်ကူညီသူများ - အယ်လိဇဘက်ဒရူး (Elizabeth Drew) (ဦးဆောင်သည့်သုတေသနပညာရှင်)၊ ဒီရူးရှီးဖောင်ဆီကာ (Dilrukshi Fonseka)၊ မာတင်ဗျင်ဆင် (Martin Jensen)၊ ရောဘတ်ဘာကလေ (Robert Barclay)၊ မြတ်သန္တာကိုနှင့် ရူပါနွယ်
Technical partner: International Alert

တည်းဖြတ်သူ - ဂျေဆင်ဟောမန်း (Jason Hallman)
ဂရပ်ဖစ်ဒီဇိုင်း - ကာစတင်ဒေါင်းနီ (Kirsten Downie)၊ REVOTECH, မြန်မာ
ရုပ်ပုံများ - INK Strategy

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသော အမြင်များသည် UNDP သို့မဟုတ် International Alert ၏ အမြင်များကို ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိပါ။

ထပ်မံသိလိုသည်များရှိပါက ဆက်သွယ်ရန်

UNDP အတွက်

Dilrukshi Fonseka

လူမှုကွန်ယက်ဝင်ရင်းနှီးပေါင်းစပ်မှုနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်
ကွမ်းကျပ်ပညာရှင်

ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်၊ မြန်မာ

dilrukshi.fonseka@undp.org

International Alert အတွက်

Robert Barclay

ဌာနညွှန်ကြားရေးမှူး

International Alert, မြန်မာ

RBarclay@international-alert.org

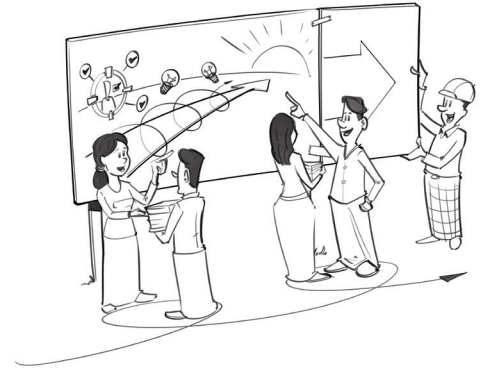
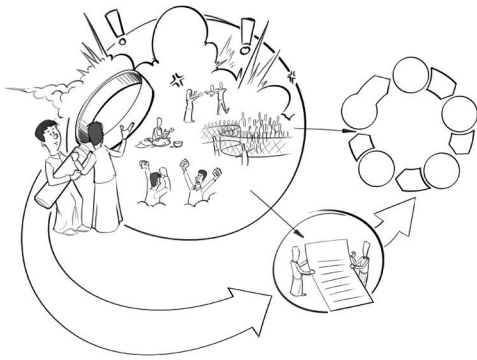

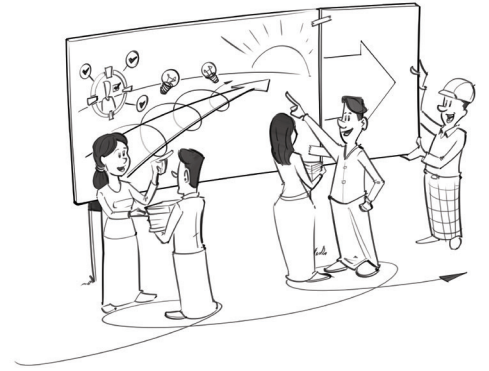
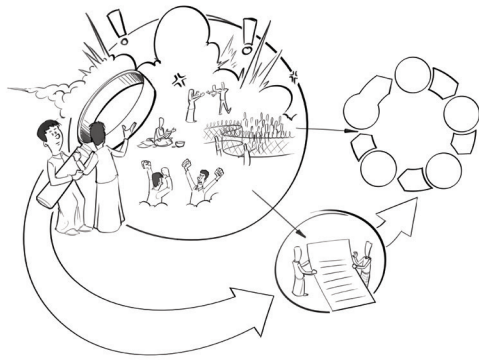
Empowered lives.
Resilient nations.

အကြောင်းအရာအလိုက်လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာ

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး
လုပ်ဆောင်မှုအလေ့အထများမှ ရရှိသည့်
အတွေ့အကြုံများ

ကျေးဇူးတင်လွှာ

UNDP သည် ဤလေ့လာမှုတွင် နည်းပညာဆိုင်ရာ မိတ်ဖက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သော International Alert ကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ဤလေ့လာမှုတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၊ အရင်းအမြစ် မျှဝေပေးမှုများ၊ အထူးသဖြင့်စီမံချက်ဒေသများသို့ ကွင်းဆင်း သွားရောက်လေ့လာနိုင်အောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးမှုများမှတစ်ဆင့် အသိအမြင်များ၊ အတွေ့အကြုံများ မျှဝေပေးခဲ့ကြသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဦးစီးဌာနများ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ပညာရှင် အဖွဲ့အစည်းများမှ အရာရှိများ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်များကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ဤလေ့လာမှုအစီရင်ခံစာအား အတူတိုင်းဝန်းကူညီသုံးသပ် ပေးခဲ့ကြသော ဒေါက်တာမင်းသိမ်း၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဦးစီးဌာန၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးထွန်းအောင်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး၊ နယ်စပ်ဒေသနှင့်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

ဦးစီးဌာန၊ နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ (ဒေါက်တာမင်းသိမ်းနှင့် ဦးထွန်းအောင်တို့နှစ်ဦးစလုံးသည် UNDP ၏ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနပေါင်းစုံ လေ့လာရေး အဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ပါသည်။)၊ ဦးစန်းဝေ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ နယ်စပ်ဒေသနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန၊ နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒေါက်တာစုစုသာထွန်း၊ ဌာနမှူး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးပံ့ပိုးမှုဌာန၊ မြန်မာနိုင်ငံကုလသမဂ္ဂဌာန ညှိနှိုင်းရေးမှူးရုံး နှင့် Eva Helene Østbye၊ မြန်မာနိုင်ငံဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ CDA Collaborative Learning Projects တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

UNDP သည် ဤအစီရင်ခံစာအား အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှ လုပ်ငန်းများ၊ လူမှုကျွမ်းဝင် ရင်းနှီးပေါင်းစပ်မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ကိုရီးယား သမ္မတနိုင်ငံ (ROK) နှင့် ကိုရီးယား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ(KOICA) ၏ Saemaul Initiative Towards Sustainable and Inclusive New Communities (ISNC) စီမံချက်အောက်မှ ရန်ပုံငွေများ ပံ့ပိုးကူညီထားပါသည်။

မာတိကာ

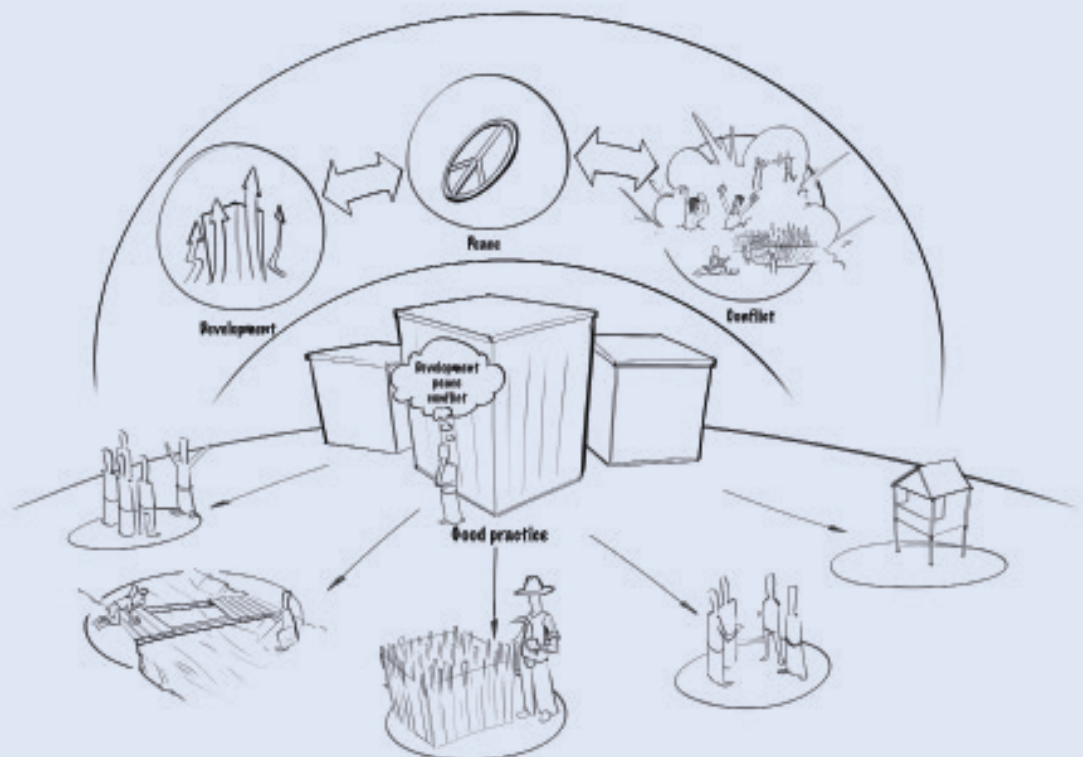
ကျေးဇူးတင်လွှာ	၅
အတိုကောက်ဝေါဟာရများစာရင်း	၇
အနှစ်ချုပ်	၈
၁.၀ နိဒါန်း	၁၃
၁.၁ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု	၁၄
၁.၂ နောက်ခံအကြောင်းအရာ - မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု	၁၆
၁.၃ အသုံးပြုသော နည်းလမ်းများ	၁၇
၁.၄ ကန့်သတ်ချက်များ	၁၉
၂.၀ တွေ့ရှိချက်များ - ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်စွာလုပ်ဆောင်သည့် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်မှု အလေ့အထများ	၂၀
၂.၁ အခြေခံမူများ၊ မူဝါဒများနှင့် နည်းဗျူဟာများ	၂၁
၂.၁.၁ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအခြေခံမူများ	၂၁
၂.၁.၂ အဆက်အစပ်ရှိမှုနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု	၂၃
၂.၁.၃ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ တင်းအားများ	၂၃
၂.၁.၄ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှိစွာဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဆောင်ရွက်လိုမှုကို စေ့ဆော်ပေးနိုင်သော အချက်များ	၂၇
၂.၂ အစီအစဉ်စီမံခန့်ခွဲမှု	၂၈
၂.၂.၁ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်	၂၈
၂.၂.၂ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း	၃၁
၂.၂.၃ အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံ	၄၃
၂.၂.၄ စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း	၄၆
၂.၂.၅ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း	၅၁
၂.၂.၆ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း	၅၄
၃.၀ နိဂုံး	၅၈
၄.၀ အကြံပြုချက်များ	၆၂
၅.၀ အရင်းအမြစ်များ	၆၆

အတိုကောက်ဝေါဟာရများစာရင်း

CSO	Civil Society Organization (အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း)
DNH	Do No Harm (ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိစေရ)
EAO	Ethnic Armed Organization (တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ)
GAD	General Administration Department (အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန)
HDI	Human Development Index (လူသားဖွံ့ဖြိုးမှုအညွှန်းကိန်း)
GOM	Government of Myanmar (မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ)
IDP	Internally Displaced Persons (ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်သူများ)
INCAF	International Network on Conflict and Fragility
INGO	International Non-Governmental Organization (နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း)
ISNC	Saemaul Initiative Towards Inclusive and Sustainable New Communities
KIA	Kachin Independent Army (ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်)
MDG	Millennium Development Goal (ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များ)
NCA	The Nationwide Ceasefire Agreement Between the Government of the Republic of the Union of Myanmar and the Ethnic Armed Organizations (ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများကြားချုပ်ဆိုသော တစ်နိုင်ငံလုံးပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်)
NGO	Non-Governmental Organization (အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း)
NRPC	National Reconciliation and Peace Centre (အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဗဟိုဌာန)
NPT	Nay Pyi Taw (နေပြည်တော်)
ODA	Development Assistance (တရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီထောက်ပံ့မှုများ)
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့)
TOT	Training of trainers (ဆရာဖြစ်သင်တန်း)
UNDP	United Nations Development Programme (ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်)
UNHCR	United Nations High Commission for Refugees (ကုလသမဂ္ဂဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး)

အနှစ်ချုပ်

ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်းတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ပဋိပက္ခနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတို့၏ အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်နေမှုကို ယခင်ကထက် ပိုမို နားလည်သိရှိလာကြပါသည်။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်ခြင်းဆိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၏ ပဋိပက္ခဖြစ်ပေါ်နိုင်မှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်များ ဆက်စပ်နေပုံကို နားလည်သိရှိထားခြင်းနှင့် ပဋိပက္ခကို ပိုဆိုးမသွားစေဘဲ (ဆိုးကျိုးဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိစေမှု)၊ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ကြိုတင်မျှော်မှန်း သိရှိထားသော ပဋိပက္ခကိုလျော့ပါးသက်သာစေကာ ဖြစ်နိုင်ပါကငြိမ်းချမ်းမှုကို ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေသည့်နည်းလမ်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရပ်ရွာလူထုအသိုင်းအဝိုင်းများသည် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သော ပြည်တွင်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများနှင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများကြား တင်းမာမှုများ၏ဒဏ်ကိုခံစားလာခဲ့ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည်မကြာသေးမီကာလများအတွင်းတွင် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအကူအညီများကို တဟုန်ထိုး ရရှိလာခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အရပ်သားအစိုးရတက်လာပြီး သည့် နောက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များကို အဖက်ဖက်ကလုပ်ဆောင်သူများ (အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိက၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အလှူရှင်များ၊ နိုင်ငံစုံ မိတ်ဖက်များ၊ INGO များ၊ NGO များ၊ CSO များ၊ စသည်)တို့ ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပြီး ထိုစီမံချက်များထဲမှ ကြီးမားသည့်အရေအတွက်သည် ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်နေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခအခြေအနေများနှင့် ပဋိပက္ခအပေါ် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးသက်ရောက် နိုင်ခြေရှိမှုတို့ကိုထောက်ရှုကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများ သည် ပဋိပက္ခနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် မလွဲမရှောင်သာ ကျရောက်လာမည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများ၏ သက်ရောက်မှု ကို နားလည်သိရှိရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်စွာဖြင့် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ကြရန် အလွန်ပင်အရေးကြီးလှပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများနှင့် သင်ခန်းစာများကိုတင်ပြရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာ သည် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုကို အဓိကထား တင်ပြထား သော်လည်းတွေ့ရှိချက်အများအပြားသည် အခြားသောဖွံ့ဖြိုးမှု အထောက်အပံ့များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမျိုးအစားများနှင့်လည်း ညီမျှစွာဆီလျော်ကိုက်ညီမှုရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသူများအတွက် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် မဟာဗျူဟာကျ အချက်အလက် များကို အစီရင်ခံစာတွင်ပထမဦးစွာ ဆန်းစစ်လေ့လာ ထားပါသည်။ ထို့နောက်တွင် စီမံချက်စက်ဝန်း၏ အဆင့်အမျိုးမျိုးတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်သည့် အလေ့အထများနှင့်

အတွေ့အကြုံများကို ဆက်လက်သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းသည် အောက်ဖော်ပြပါ သတင်းစကားများအား မီးမောင်းထိုးပြနေပါသည်။

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ မတူကွဲပြားမှုများ၊ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့် သမိုင်းကြောင်းနှင့် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၊ ရှုပ်ထွေးလှသည့် နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် ပထဝီအနေအထားနှင့် သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်သူများသည် ပဋိပက္ခကို (ပိုမို) သတိပြု နားလည်ရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်နေပါသည်။
- တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများက ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုသည်မှာ ပဋိပက္ခကို ရှောင်ရှားခြင်း၊ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသော ဒေသများတွင် အစီအစဉ်များအကောင်အထည်ဖော်မှုကို ရှောင်ရှားခြင်း သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုအတွက် ပါဝင်ကူညီရန်မလိုအပ်ဘဲ ဆိုးကျိုးဖြစ်ပေါ်စေခြင်းကို လျော့ပါးအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းတစ်ခုတည်းဟူသော လွဲမှားစွာ နားလည်ထားတတ်ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်သူအချို့ကြား ထင်မြင် ယူဆထားချက်မှာ ‘ပဋိပက္ခမဖြစ်သည့်ဒေသများ’ တွင် လုပ်ဆောင်နေသော ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်များသည် ‘ပဋိပက္ခများ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် ဖြစ်ပွားနေခြင်းမရှိ’ သောကြောင့် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှိရန် မလိုအပ်ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစုအဖွဲ့များနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှု လုပ်ဆောင်သူများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆကြပါသည်။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ‘ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာဒေသ’ ရှိ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များ အတွက်သာ ကန့်သတ်ထား၍မရနိုင်ဟူသောအချက်ကို ဤအစီရင်ခံစာ ထောက်ခံဆွေးနွေးထားပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တိုင်းရင်းသား၊ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာ၊ ဘာသာစကား၊ လူတန်းစားအလွှာနှင့် ဆင်းရဲမှု၊ ကျား/မနှင့် အသက်အရွယ်ကိုလိုက်ကာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော အက်ကြောင်းအမျိုးမျိုး အပါအဝင်

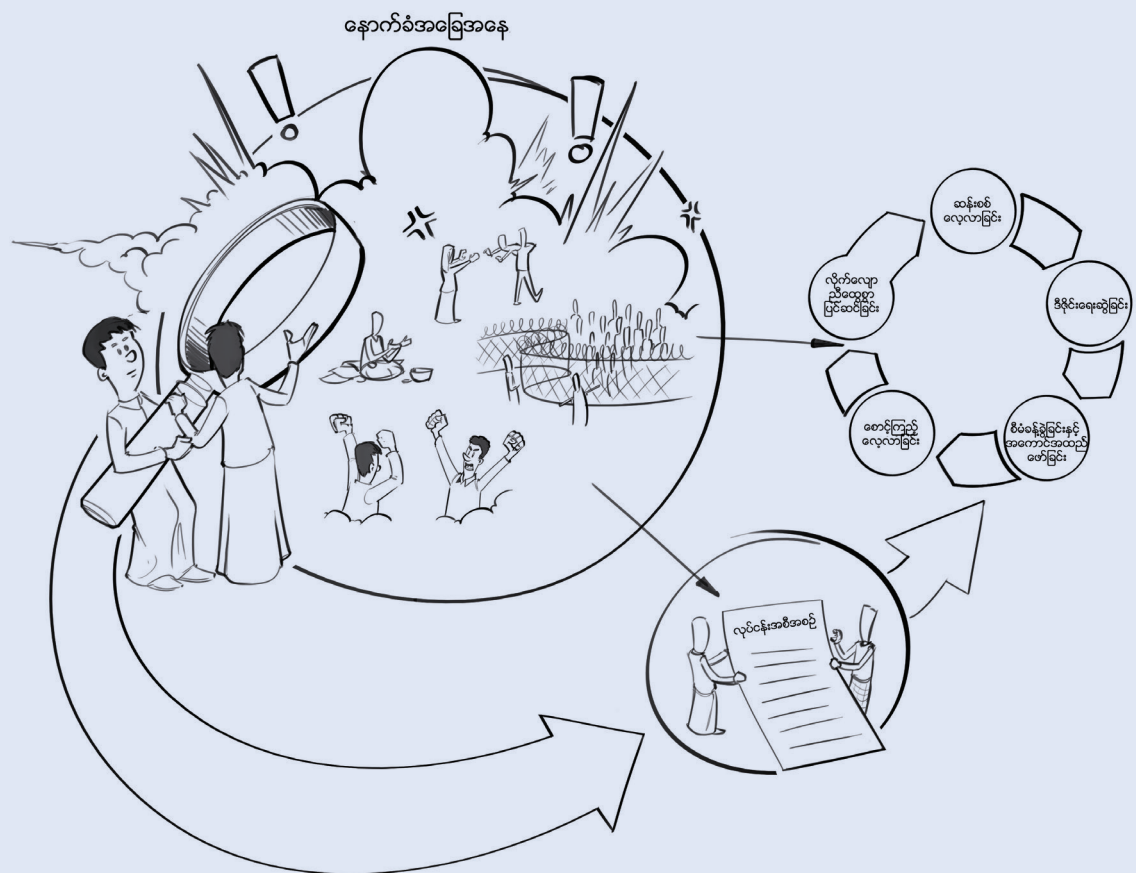
မြန်မာနိုင်ငံတစ်လျားတွင် ပဋိပက္ခ၏ အလွှာအမျိုးမျိုး၊ အဆင့်အမျိုးမျိုးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများကြား အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်သက်ရောက်မှုများ ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

- နိုင်ငံ၏ ရှုပ်ထွေးသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေ အကြောင်း အချက်များကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများသည် အကောင်းဆုံးအနေအထားသို့ ရောက်ရှိအောင် အတိုးအလျှော့၊ အပေးအယူများကို မဟာဗျူဟာကျကျပြုလုပ်နိုင်အောင် အစဉ်မပြတ် ကြိုးပမ်းနေရပါသည်။ ဥပမာဒီမိုကရေစီ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် စီးပွားရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုများသည် သီးခြားစီ၊ တစ်ပြိုင်နက်တည်းနှင့် မကြာခဏ သို့သိပ်စွာဖြစ်ပေါ် နေသည့်အခြေအနေတွင် နိုင်ငံတည်ဆောက်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ဆင်းရဲမှုလျှော့ချရေး ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များကြား ညှိနှိုင်းရခြင်း၊ နေရာဒေသ တစ်ခုတွင် အပြိုင်အဆိုင်လိုအပ်နေသော လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ချိန်ညှိ ဆောင်ရွက်ရခြင်း၊ ဦးတည်ဒေသနှင့် ဦးတည်အုပ်စုများကိုအထောက်အထား အခြေခံသည့် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ရွေးချယ်ရသည့် တစ်ချိန်တည်းတွင် ဘက်လိုက်သည်ဟူသော ထင်မြင်ယူဆချက်များမဖြစ်ပေါ်စေရန် ဆောင်ရွက်ရခြင်း၊ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသောဒေသများတွင်ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီ ထောက်ပံ့မှုများအား ရှေ့နောက် အစီအစဉ်တကျ ဆောင်ရွက်ပေးသည့်အခါနိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အတွင်း ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ များနှင့် လူထု၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို မထိခိုက်စေဘဲ ထောက်ပံ့ကူညီပေးသည့်နည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက် နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။
- ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်စွာ အစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ဆိုလျှင် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ ပုံမှန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ဒီဇိုင်းကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေး မှုဖြင့်ရေးဆွဲကာ ပိုကောင်းအောင် အကြိမ်ကြိမ် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ အစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိပြီး အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ခြင်း၊

အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ကောင်းစွာ လက်ခံယုံကြည်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ရှိခြင်း၊ ထိရောက်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် သုံးသပ်အကဲဖြတ်မှုများရှိခြင်းတို့ လိုအပ်ပါသည်။ အစီအစဉ် မစတင်မီနှင့် အစီအစဉ်ဆောင်ရွက်နေစဉ် အတွင်း ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်သွားရန် အလွန် အရေးကြီးပါသည်။ အစီအစဉ်များဆောင်ရွက်ရာတွင် ဆိုးကျိုးဖြစ်ပေါ်ခြင်း (Do No Harm) မရှိစေရုံသာမက ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်ပါ ပါဝင်ကူညီရန်ရည်ရွယ်လျက် နောက်ပိုင်းမှအလျဉ်းသင့်သလိုဖြည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် မရည်ရွယ်ဘဲထွက်ပေါ်လာသောရလဒ်များ ဖြစ်ခြင်းမျိုးထက် ထိုရည်ရွယ်ချက်များနှင့် နည်းဗျူဟာ များကို မူလကတည်းက စနစ်တကျထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်ကာ တိုင်းတာလုပ်ဆောင်သွားရန် လိုအပ် ပါသည်။

- အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှု စက်ဝန်းတိုင်းတွင် ဤသဘောတရားကို ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပို၍ အရေးကြီးသည်မှာ အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း မဟာဗျူဟာကျကျ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်းတို့သည် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအပေါ် များစွာဩဇာ သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ မကြာခဏ ဆိုသလို အစီအစဉ် များနှင့် စီမံချက်များကို ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်လေ့ရှိကြသော်လည်း အဖွဲ့အစည်း၏ မူဘောင်နှင့် အလေ့အထများသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု နည်းပါးနေသည့်အတွက် ပဋိပက္ခအားသတိပြုနားလည်ခြင်းမရှိသည့် ဆောင်ရွက်မှု များစွာကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်မူဘောင်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ ဆောင်ရွက်မှု လုပ်ငန်းများ၏ ဦးစားပေးအဆင့်နှင့်ရှေ့နောက်အစီအစဉ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရေးမူဝါဒများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့တွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြု နားလည်မှုအား ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပြီး ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်သည့် ဓလေ့ထုံးစံများ၊ အလေ့အထများ အဖွဲ့အစည်းတွင်း အားကောင်းလာစေရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါတွေ့ ရှိချက်များကို အခြေခံကာ အောက်ပါအကြံပြုချက်များ ထွက်ပေါ်လာပါသည်

ပဋိပက္ခကို သတိပြု နားလည်မှုအား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း

၁)

အစီအစဉ်နှင့်စီမံချက်စီမံခန့်ခွဲမှုတို့တွင်သာမက အဖွဲ့အစည်းတွင်းရှိ အဆင့်များအားလုံးတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်နေပုံများကို လေ့လာဆန်းစစ်ရန်၊

၂)

ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်များမှ အမြင့်မားဆုံးသော အကျိုးကျေးဇူးများ ထွက်ပေါ်လာအောင် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ထိုအကျိုးကျေးဇူးများကို ပဋိပက္ခဖြစ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများအား ဖြေရှင်းနိုင်မည့်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအခြေအနေများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေမည့် ဝင်ပေါက်များအဖြစ်အသုံးပြုရန်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ထိုအစီအစဉ်များမှ မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေမှုနယ်ပယ် အဝန်းအဝိုင်းအတွင်းတွင် ရရှိနိုင်သည့် အောင်မြင်မှုများကိုသာ အာရုံစိုက်မနေဘဲ မိမိတို့ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်းမရှိသည့် ပြင်ပမှအခြေအနေများကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ မိမိတို့၏အစီအစဉ်များသည် ရပ်ရွာလူထုကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ပဋိပက္ခကိုဖြစ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သော ဖယ်ချန်ထားခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ စသည်တို့ကိုလည်း ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရပါမည်။

၃)

ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်နှင့် ပုံမှန်ဆောင်ရွက်သွားရန်၊ ရုံးချုပ်များနှင့် စီမံချက်ဒေသများကြား သတင်းအချက်အလက်မျှဝေမှု၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် တုံ့ပြန်အကြံပြုမှုလမ်းကြောင်းများထားရှိကာ စနစ်တကျနှင့် အလေးဂရုပြုကာဆောင်ရွက်ရန်၊

၄)

ပဋိပက္ခအခြေအနေများ၊ လုပ်ဆောင်သူများ၊ ပဋိပက္ခ၏ အရေးကြီးပုံတို့ကို ကောင်းစွာနားလည်သိရှိထားပြီး ဆက်နွယ်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ ထိထိရောက်ရောက်ပြုလုပ်နိုင်အောင် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်၊

၅)

ဝန်ထမ်းများနှင့်မိတ်ဖက်များ၏ သင်ယူနိုင်စွမ်းနှင့်အတွေ့အကြုံများ ဖလှယ်နိုင်စွမ်း တိုးတက်စေရန်အတွက် ရေရှည်ဆောင်ရွက်ချက်များကို စဉ်ဆက်မပြတ် လုပ်ဆောင်သွားရန်၊

၆)

ခိုင်မာသည့်ညွှန်ကိန်းများအသုံးပြုခြင်းနှင့် ရေရှည်စောင့်ကြည့်မှုများပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ပိုမို ထိရောက်ကောင်းမွန်သော နည်းလမ်းများဖြင့် တိုင်းတာနိုင်အောင်ဆောင်ရွက်ရန်၊

၇)

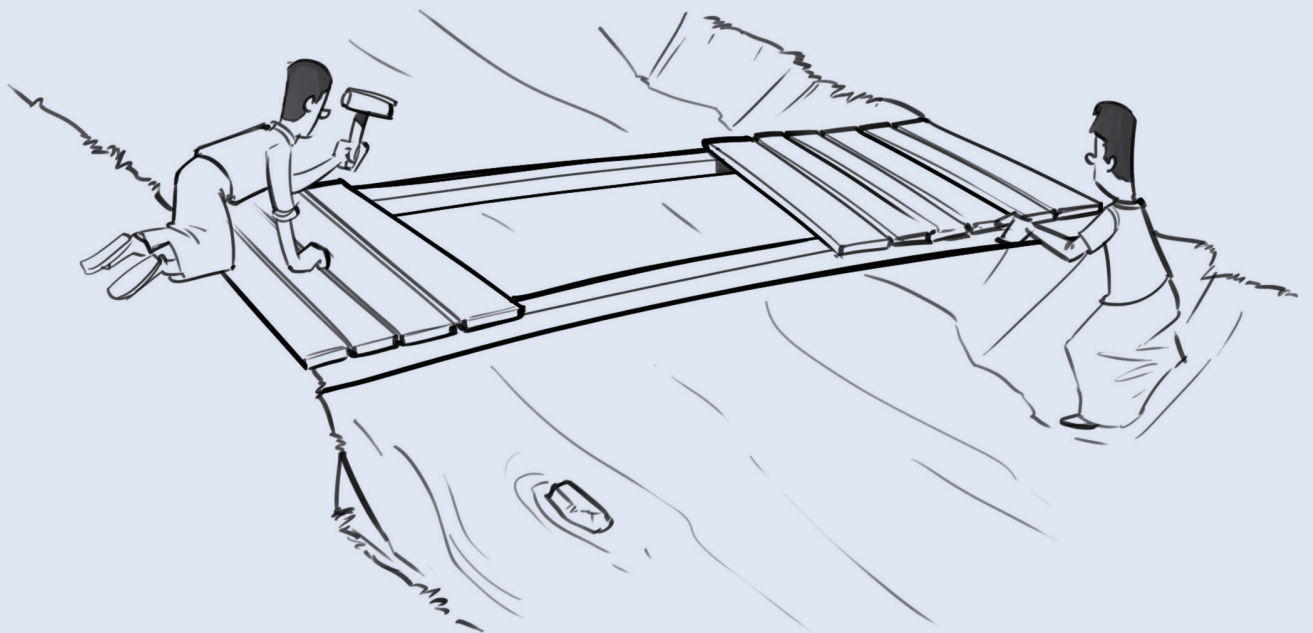
ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် အဖွဲ့အစည်းများကြားပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် အပြန်အလှန်သင်ယူမှုများကို အားကောင်းအောင်ဆောင်ရွက်ရန်၊

၈)

အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အရင်းအမြစ်နှင့် ရန်ပုံငွေများအား သေချာစွာပံ့ပိုးပေးရန်၊
အစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အခြေအနေပြောင်းလဲသွားမှုများနှင့်အညီ လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်ပြောင်းလဲနိုင်သည့် ဒီဇိုင်းပုံစံများဖြင့်ဆောင်ရွက်ရန်။

၁-၀။

နိဒါန်း

ဤလေ့လာမှုအစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များအတွင်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းမှုအကြောင်း တင်ပြထားပါသည်။ ကြုံတွေ့နေကျစိန်ခေါ်မှုများ၊ ရရှိသော သင်ခန်းစာများနှင့် ဤနယ်ပယ်တွင် ကျင့်သုံးနေသည့် သို့မဟုတ် အသစ်ထွက်ပေါ်လာသည့် ကောင်းမွန်သော အလေ့အထကျင့်သုံးမှုများကို တင်ပြနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းထားပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်ခြင်းတွင် အနိမ့်ဆုံးအနေဖြင့် ထားရှိရမည့် ပဋိပက္ခများကို ဖန်တီးခြင်း သို့မဟုတ် ပိုဆိုးစေခြင်းတို့ကို ရှောင်ရှားရန် (Do No Harm) ဟူသော ရည်မှန်းချက်နှင့် အမြင့်မားဆုံးထားရှိရမည့် ရည်မှန်းချက် ဖြစ်သည့် အစီအစဉ်များသည် ပဋိပက္ခကို ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းရင်းခံများနှင့် တွန်းအားပေးဖြစ်ပေါ်စေသည့် အချက်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းကာ ပဋိပက္ခများကို လျော့နည်းစေပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အပံ့ပြုရန် ဟူသည့် ရည်ရွယ်ချက်နှစ်ခုစလုံးကို လေ့လာတင်ပြ ထားပါသည်။

ဤလေ့လာမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးနေသော ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနည်းလမ်းများ အတွက် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသင်ယူမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့် အခြားနိုင်ငံများရှိ အလားတူအစီအစဉ်များအတွက်လည်း အသုံးဝင်သော သတင်းအချက်အလက်များရရှိစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုတွင် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုသာအဓိကလေ့လာထားသော်လည်း တွေ့ရှိချက် အများအပြားသည် အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးမှုနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမျိုးအစားများနှင့် ဆက်နွှယ်မှုရှိပြီး ဆီလျော်ကိုက်ညီမှုလည်းရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခံထားရသော သို့မဟုတ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများ၊ အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ (EAOs)၊ နိုင်ငံစုံပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်း အလှူရှင်များနှင့် နိုင်ငံအလိုက်အလှူရှင်များ၊ အကောင်အထည်ဖော်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (INGOs)၊ NGO များနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) အတွက် ရည်ရွယ်ကာ ဤလေ့လာမှုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ် (UNDP) သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရာတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအားကောင်းစေရေး ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိရာ ဤလေ့လာမှုသည်လည်း

ထိုဆောင်ရွက်ချက်များထဲမှတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ UNDP သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကောင်းမွန်သော အလေ့အထကျင့်သုံးမှုများ ရှိလာအောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးနေသည့်အပြင် အောက်ပါတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

- UNDP ၏ နိုင်ငံတကာတွင် ကျင့်သုံးနေသော ကောင်းမွန်သည့်အစဉ်အလာအလေ့အထများကို လေ့လာခြင်းနှင့် ရရှိသောသင်ခန်းစာများကို စုစည်းခြင်း၊ အဓိကကျသော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများအတွက် ပဋိပက္ခကိုသတိပြု နားလည်မှုရှိသော ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ နိုင်ငံတကာ လေ့လာရေးခရီးစဉ်တစ်ခုနှင့် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်နေသော သို့မဟုတ် စောင့်ကြည့်လေ့လာနေသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ အသုံးပြုရန်အတွက် ညွှန်ကိန်းလမ်းညွှန်နှင့် ရွေးချယ်နိုင်သော စာရင်းတစ်ခုကို ရေးဆွဲပြုစုခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁-၁။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု

ယခုအခါ ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာကူညီထောက်ပံ့မှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် ပဋိပက္ခတို့ကြား အပြန်အလှန်ဆက်စပ်နေမှုများသည် ယခင်ကထက် ပိုမို၍ အရေးပါလာသည်။ ၂၀၁၁ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီရင်ခံစာတွင် အတိအလင်း ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ပင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခသည် ထပ်တလဲလဲသံသရာလည်နေလေ့ရှိပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း အလွန်ကြီးမားသော ဆုံးရှုံးမှုများကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာကို ထုတ်ဝေခဲ့သည့်အချိန်က ဝင်ငွေနည်းပါးပြီး အချိန်မရွေး ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနိုင်သော သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခနှင့် ဆက်နွှယ်နေသော နိုင်ငံများထဲတွင် ထောင်စုနှစ် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်(MDG) ၏ လျာထားသတ်မှတ်ချက် တစ်ခုတစ်လေကို ပြည့်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံမျှမရှိခဲ့ပါ။ ဤသည်မှာ အထက်ဖော်ပြပါ အချက်ကို သက်သေခံနေပါသည်။^၁ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပန်းတိုင် ၁၆ သည် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တရားမျှတမှုနှင့် အားကောင်းခိုင်မာသော အဖွဲ့အစည်းများကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်ဖြစ်ပြီး လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လုံခြုံမှုမရှိခြင်းများသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်စေပြီး စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးကို

^၁ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ 'ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီရင်ခံစာ - ပဋိပက္ခ၊ လုံခြုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု'၊ ၂၀၁၁၊ စာမျက်နှာ ၅။

ဇယားကွက် ၁

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုသည်မှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများသည် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည် -

- ၎င်းတို့၏အလုပ်နှင့် ဆက်စပ်နေသော နောက်ခံအခြေအနေအကြောင်းအချက်များကို နားလည်သိရှိရန်၊
- ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ် (များ) သည် ထိုအခြေအနေများအပေါ် သက်ရောက်ပုံနှင့် ပြောင်းလဲစေပုံတို့ကို နားလည်သိရှိရန်နှင့် အပြန်အလှန်အားဖြင့် ထိုအခြေအနေများက အစီအစဉ်(များ)အပေါ် သက်ရောက်ပုံနှင့် ပြောင်းလဲစေပုံတို့ကို နားလည် သိရှိရန်၊
- အခြေအနေနှင့် အစီအစဉ် အပြန်အလှန်သက်ရောက်မှုမှ ဆိုးကျိုးရလဒ်များ အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန်နှင့် ကောင်းကျိုးရလဒ်များ အများဆုံးဖြစ်စေရန်ရည်ရွယ်လျက် ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်များကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုနှင့် ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိစေမှု (Do No Harm - DNH) တို့သည် အလွန်နီးစပ်သော သဘော တရားများဖြစ်ပြီး မကြာခဏဆိုသလို အပြန်အလှန်ဖလှယ်သုံးစွဲလေ့ရှိပါသည်။ DNH သည် မူလက ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီ ထောက်ပံ့မှု အစီအစဉ်များနှင့် နောက်ခံအခြေအနေများကြား အပြန်အလှန်သက်ရောက်မှု၏ ဆိုးကျိုးများကို ရှောင်ရှားရန်နှင့် ကောင်းကျိုးများကို တိုးပွားအောင် ဆောင်ရွက်ရန်ဟူသည့် အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးစလုံး ဆောင်ပါသည်။ သို့သော် အချိန်ကာလ ရွေ့လျား ပြောင်းလဲလာသော အခါ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူအများအပြားက ဤအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်၏ ပထမအပိုင်းကိုသာ အာရုံစိုက်ကြပြီး ယခုအချိန်တွင် DNH ၏ အပေါ်ယံတန်ဖိုးကိုသာ ဆိုလိုသည်မှာ 'ဆိုးကျိုးဖြစ်စေမှုကို ရှောင်ရှားရန်' ကိုသာ အလေးထားကြပါသည်။ သို့သော် DNH နှင့် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု နှစ်ခုစလုံးသည် 'ဆိုးကျိုးမဖြစ်စေမှု' နှင့် 'ကောင်းကျိုးဖြစ်စေမှု' အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးစလုံးရသည်ဟု နားလည်ထားဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီထောက်ပံ့မှုများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အားပေးမြှင့်တင်ဖို့အတွက် အသုံးပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအကူအညီထောက်ပံ့မှုများသည် အရင်းအမြစ်များ (မြင်သာသော၊ မမြင်သာသော) ကို ဖြန့်ဝေပေးပြီး အခွင့်အာဏာအနေအထားများကို (ရည်ရွယ်၍ ဖြစ်စေ၊ မရည်ရွယ်ဘဲဖြစ်စေ) ပြောင်းလဲစေသည့်အတွက် အပြည့်အဝကြားနေမှုဆိုသည်မှာ မည်သည့်အခါမျှ မရှိနိုင်ပါ။ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်ချက်များသည် စီမံချက်အဆင့်တွင် သာမက ထိုထက်ကျယ်ပြန့်မြင့်မားသော အဆင့်တွင်လည်း ပဋိပက္ခကို ပိုမိုဆိုးရွားစေနိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပုံမှန်ပေးနိုင်ပါသည်။

ရင်းမြစ် - ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုစုစည်းအဖွဲ့၊ 'ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား မည်သို့ လမ်းညွှန်ပေးမည်နည်း' ၂၀၁၂၊ စာမျက်နှာ ၂

လိုအပ်သည်ဟူသောအချက်ကို အသိအမှတ်ပြုထားသော ပန်းတိုင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

၁-၂။ နောက်ခံအကြောင်းအရာ - မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သောအာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို စစ်အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်ဖြင့် အစားထိုးခဲ့ပါသည်။ စီးပွားရေးတွင် အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် တံခါးပိတ်ဝါဒကျင့်သုံးမှုတို့ကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖိနှိပ်ခံရပြီး အခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် နည်းပညာများ တိုးတက်မှုမရှိခြင်း၊ ဈေးကွက်များ မဖွံ့ဖြိုးခြင်းနှင့် နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ နည်းပါးခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ကာ ဆင်းရဲမှုနှုန်းကို မြင့်မားစေခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အရပ်သားတစ်ပိုင်း အစိုးရတက်လာသောအခါ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ပြောင်းလဲလာခဲ့ပြီး လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ဒီမိုကရေစီ စနစ်သို့ ကူးပြောင်းမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတို့အတွက် မျှော်လင့်ချက်များ မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ၂ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရခဲ့ပြီး အစိုးရအသစ် အဖြစ်တက်လာသောအခါ စီးပွားရေးမူဝါဒသစ်များကို ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးတို့အတွက် ကဏ္ဍအလိုက် မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံနှစ်ခုကျင်းပခြင်းအပါအဝင် ငြိမ်းချမ်းရေး အတွက် အရှိန်မြှင့်တင်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

သို့သော် နေရာဒေသများနှင့် အုပ်စုအများအပြားကြားတွင် မညီမျှမှုများ ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ UNDP ၏ လူသားဖွံ့ဖြိုးမှု အညွှန်းကိန်း (HDI) အရ မြန်မာနိုင်ငံကိုအရှေ့တောင်အာရှတွင် အနိမ့်ဆုံးဖြင့် 'လူသားဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်ကျသော' နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ဆင်းရဲ နွမ်းပါးသူအများစုသည် ကျေးလက်ဒေသများတွင်နေထိုင်ပြီး (၇၆%) ဆင်းရဲမှုသည် ပဋိပက္ခဒေသများတွင် အများဆုံးဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ဥပမာတိုင်းရင်းသားလူနည်းစု အများအပြားနေထိုင်ရာ ပဋိပက္ခဒေသများနှင့် ဆင်းရဲမှုနှုန်း ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ချင်းနယ်တို့တွင်

ဆင်းရဲမှုနှုန်းသည် ၇၁% နှင့် ၇၈% အသီးသီးရှိပါသည်။ ၃ ပဋိပက္ခဒေသခံရသောနယ်စပ်ဒေသများသည် သဘာဝ သယံဇာတကြွယ်ဝသော်လည်း ထိုသယံဇာတများမှ ရရှိလာသော အကျိုးကျေးဇူးများကို မကြာခဏဆိုသလို ဒေသခံလူထုများ မခံစားကြရပါ။ မြန်မာနိုင်ငံကျေးလက်ဒေသ တွင် ဝင်ငွေအခွင့်အလမ်းများမရှိမှုနှင့် နယ်စပ်ဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခတို့ ကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု များစွာဖြစ်ပွားစေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ကိုလိုနီလက်အောက်ခံ ဘဝမှ လွတ်လပ်ရေးရခဲ့စဉ်ကတည်းက တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကြား ရှုပ်ထွေးသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလာခဲ့ရာ သေဆုံးမှုနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဖွံ့ဖြိုးမှု နောက်ကျခြင်းနှင့် ဆင်းရဲမှု၊ လူမှုရေးနှင့် ရပ်ရွာလူထု အသိုင်းအဝိုင်းကွန်ရက်များ ပျက်ပြားခြင်းနှင့် အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများအတွက် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ကာလရှည်ကြာဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခများကြောင့် တရားမဝင်မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုကဲ့သို့သော စစ်ကဖန်တီးပေးသည့် တရားမဝင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများလည်း ပေါ်ထွက်လာစေပါသည်။ နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအလားအလာများသည် နယ်စပ်ဒေသ သို့မဟုတ် 'တိုင်းရင်းသား' ပြည်နယ်များရှိ ကြွယ်ဝသော သဘာဝသယံဇာတများနှင့် နိုင်ငံခြားမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံချက်များပေါ်တွင် များစွာ မှီခိုနေရသည့်အတွက် နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် တိုင်းရင်းသားများ၏ အကျိုးစီးပွား၊ နှစ်နာမှုများ၊ ပဋိပက္ခတို့နှင့် ဆက်နွှယ်ချိတ်ဆက်နေပါသည်။ အကြမ်းဖက်ပဋိပက္ခများသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေပြီး အချို့နေရာဒေသများတွင် ပိုမိုဆိုးရွားလာပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မြန်မာဒုက္ခသည် ပေါင်း ၄၉၅,၀၀၀ ခန့်သည် ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် ရှိနေပြီး ၄ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှာပင် နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်သူပေါင်း ၆၄၄,၀၀၀ ခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းရကာ ၅ ၂၀၁၅ ခုနှစ် တစ်နှစ်တည်းမှာတွင် နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်သူအသစ် ၁၆,၀၀၀ ခန့် ရှိပါသည်။ ၆ ၂၀၁၂ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သော ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများနှင့်

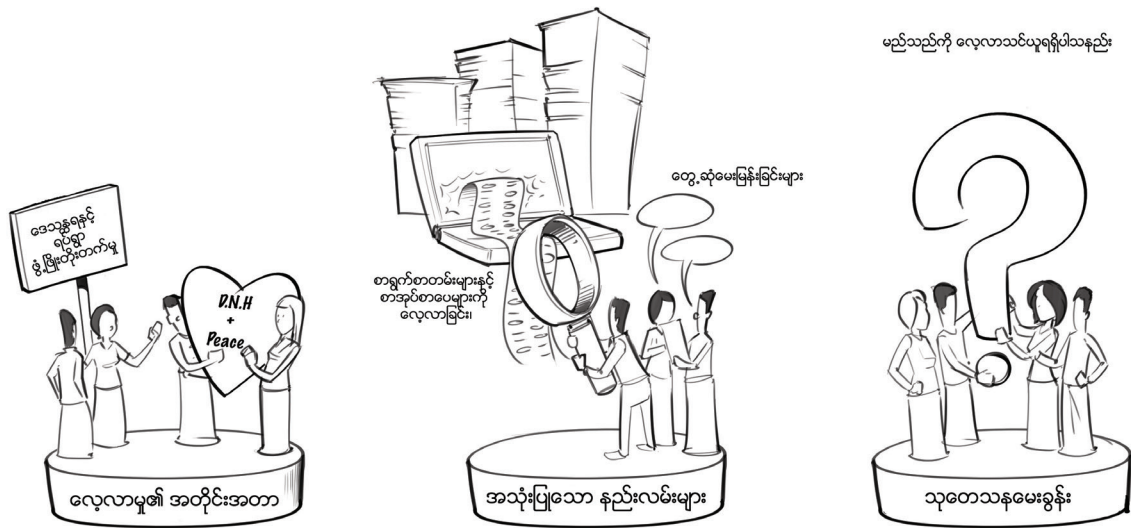
၃ Ibid., စာမျက်နှာ ၈

၄ www.internal-displacement.org/south-and-south-east-asia/myanmar/figures-analysis မှ ရရှိ

၅ www.internal-displacement.org/south-and-south-east-asia/myanmar/figures-analysis မှ ရရှိ

၆ နိုင်ငံတွင်းနေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်မှု စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးဌာန (Internal Displacement Monitoring Centre - IDMC), 'နိုင်ငံတွင်း နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်မှု ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာ' ၂၀၁၆၊ စာမျက်နှာ ၉၈

၂ ကမ္ဘာ့ဘဏ်အုပ်စု၊ မြန်မာ - အသွင်ကူးပြောင်းသည့် ကာလတစ်ခုအတွင်း ဆင်းရဲမှုကို အဆုံးသတ်ခြင်းနှင့် သာယာဝပြောမှုကို မြှင့်တင်ခြင်း။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ စာမျက်နှာ ၇။

မွတ်စလင်များကြား တင်းမာမှုများကြောင့် ပြင်းထန်သော အကြမ်းဖက်မှုများ နှစ်ကြော့ပြန်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အသက် ဆုံးရှုံးမှု၊ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများ ဆုံးရှုံးမှု၊ လူပေါင်း ၁၄၀,၀၀၀ခန့် နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်မှုတို့ကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်မှုများသည် ရခိုင်၊ မြောက်ပိုင်းရှမ်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်များတွင် ကြုံကြား ကြုံကြား ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေပါသည်။

၂၀၁၅ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ (GOM) နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း (EAOs) ရှစ်ခုကြား လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ် (NCA)နှင့် ကျင်းပနေဆဲဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများသည် နိုင်ငံတွင် ကာလရှည်ကြာဖြစ်ပွားနေသည့် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ယခင်က မရှိခဲ့ဖူးသော အခွင့်အလမ်း တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ NCA ကို လက်မှတ်မထိုးသေးသည့် EAO အရေအတွက် များပြားနေသေးခြင်း၊ နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယနေ့အချိန်အထိ ရရှိထားသော အဆင့်လိုက်တိုးတက်မှုများနေ့ကွေးနေခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေခြင်း တို့သည် NCA နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အကောင်းမြင်မှုများကို လျော့ကျစေခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီများ(ODA) သည် မကြာသေးမီကာလများအတွင်း ရုတ်ခြည်းတိုးတက်လာခဲ့ရာ ၂၀၀၇ခုနှစ်မှ ၂၀၁၁ခုနှစ်အတွင်း ODA သည် နှစ်ဆကျော် တိုးလာပါသည်။ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် OECD ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီ ပေးရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များထံမှ စုစုပေါင်းနိုင်ငံခြားဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီစုစုပေါင်း

အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄,၁၇၁ သန်း လက်ခံရရှိခဲ့ရာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကူအညီအများဆုံးလက်ခံရရှိသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရပါသည်။^၇ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များကို လုပ်ဆောင်သူအမျိုးမျိုး (ဥပမာ - GOM၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ EAO များ၊ အလှူရှင်များ၊ နိုင်ငံစုံအဖွဲ့အစည်းများ၊ INGO များ၊ NGO များနှင့် CSO များ၊ စသည်) မှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေပြီး ထိုစီမံချက်များထဲမှ ကြီးမားသော အရေအတွက်သည် ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ပါဝင်နေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဋိပက္ခနှင့် အသွင် ကူးပြောင်းမှုဆိုင်ရာ အခြေအနေများနှင့် မြန်မာပြည်သူများ အတွက် အရေးပါမှုများကို ထောက်ရှု၍ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်သူများသည် ဖွံ့ဖြိုးမှု အကူအညီ အထောက်အပံ့များ၏ ပဋိပက္ခနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် မလွဲမရှောင်သာကျရောက်မည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို နားလည်အသိအမှတ်ပြုကာ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများအား ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဒီဇိုင်းပုံစံ ရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်ရန် အလွန်ပင် အရေးကြီးပါသည်။

၁-၃။ အသုံးပြုသော နည်းစနစ်များ

ဤလေ့လာမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်နေဆဲ သို့မဟုတ် လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်တာကာလအတွင်း (၂၀၁၄-၂၀၁၆) ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့သည့် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များမှ သင့်လျော်ရာအတွေ့အကြုံများကို

^၇ https://public.tableau.com/views/AidAtAGlance/DACmembers?:embed=y&display_count=no&showVizHome=no#1 တွင် ရရှိနိုင်ပါသည်။

အခြေခံထားပါသည်။ လေ့လာမှုတွင် အောက်ခြေအဆင့် ဒေသများ (ပြည်နယ်များ/တိုင်းဒေသကြီးများ၊ မြို့နယ်များ၊ ကျေးရွာအုပ်စုများ၊ ကျေးရွာများ)ရှိ ဒေသန္တရအရင်းအမြစ်များ၊ ယန္တရားများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုကာ ဒေသ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း တိုးတက်အောင် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်နေသော အစီအစဉ်များကို လေ့လာထားပါသည်။ အစီအစဉ်များသည် DNH ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်/သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အပံ့ပြုမည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ရည်ရွယ်ချက် ရှိရှိဖြင့် မည်သည့်နေရာများတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းဆောင် ရွက်နေသည်ကို လေ့လာခဲ့ပါသည်။

ဤလေ့လာမှုတွင် တိုင်းရင်းသားများနှင့်သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခကိုသာမက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အခြေအနေအကြောင်းအချက်များကိုလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လေ့လာထားပါသည်။ သို့ပါသောကြောင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း များကြားဖြစ်ပွားသော ပဋိပက္ခများ၊ ကျား/မ၊ လူမျိုး၊ စသည့် လက္ခဏာတစ်ခုခုကို အခြေခံသောခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ၊ ထိခိုက်လွယ်မှုများနှင့် ပဋိပက္ခများ၊ အစိုးရနှင့်ပြည်သူ ဆက်ဆံရေးနှင့်ပဋိပက္ခများ၊ အုပ်စုများကြားဆက်ဆံရေး နှင့်ပဋိပက္ခများနှင့် ဆက်နွှယ်သော သာဓကများကို ရယူစုဆောင်းလေ့လာခဲ့ပါသည်။

လေ့လာမှု၏ အတိုင်းအတာကို သတ်မှတ်ရာတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတစ်ခုလုံးကို ခြုံငုံလေ့လာခြင်းထက် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုသာ အဓိကထား လေ့လာခဲ့ခြင်းဖြင့် ပိုမိုတိကျခိုင်မာသော တွေ့ရှိချက်များကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အဓိကထားလေ့လာခဲ့မှုသည် UNDP နှင့်လည်း ဆီလျော် ကိုက်ညီမှုရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် UNDP သည် ဆင်းရဲမှုလျှော့ချရေး၊ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများနှင့် စောလျင် စွာပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်များကို နိုင်ငံတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာတွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများရှိပြီး သင်ခန်းစာများစွာကိုလည်း သင်ယူရရှိထားပြီးဖြစ်သော ကြောင့်ပင်။ သို့သော်ရှေ့ပိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တွေ့ရှိချက်အများအပြားသည် အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီများ၊ ရင်းနှီးမှုမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားများနှင့်လည်း အပ်စပ်မှုရှိပါသည်။

ဤလေ့လာမှုအတွက် ၂၀၁၆ခုနှစ် နှောင်းပိုင်း၌ အရည်အသွေး ဆိုင်ရာအချက်အလက်များ စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ သက်ဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် စာအုပ်စာပေများကို

လေ့လာခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများမှ အမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပုံစံချထားသော မေးခွန်းများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း(semi-structured interviews)၊ ကွင်းဆင်းသွားရောက်လေ့လာခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ စာရွက်စာတမ်းနှင့် စာအုပ်စာပေများကို လေ့လာရာတွင် ပဋိပက္ခ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့ ကို လေ့လာဆန်းစစ်ပါသည်။ ထို့နောက် အစိုးရအရာရှိများ၊ EAO ကိုယ်စားလှယ်များ၊ NGO နှင့် INGO အမျိုးမျိုးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ နိုင်ငံစုံပါဝင်သောအလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီကို ကိုယ်စားပြုသော အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ဖောင်ဒေးရှင်းများမှ အလှူရှင်များ၊ သီးခြားလွတ်လပ် သော ဆန်းစစ်လေ့လာသူများနှင့် မိနစ် ၆၀ မှ ၉၀ ကြား ကြာမြင့်သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ (Key Informant Interviews - KIIs)ကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ကယားပြည်နယ်များသို့ ကွင်းဆင်းသွားရောက်ကာ ထိုဒေသများတွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အစီအစဉ်များကို သွားရောက်လေ့လာကြည့်ရှုကာ ဒေသခံတို့၏ အမြင်များကို ရယူစုဆောင်း ခဲ့ပါသည်။ KII များနှင့် ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေး ပွဲများ (အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးရောနှောပါဝင်နေသော အုပ်စုများနှင့် အမျိုးသမီး သီးသန့်အုပ်စုများ) ကို အကျိုး ခံစားခွင့်ရှိသူများ၊ ရပ်ရွာလူထုခေါင်းဆောင်များ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စားလှယ်များ၊ စီမံချက်ဝန်ထမ်းများနှင့် ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများမှရရှိသော အချက်အလက်များကို နောက်ခံအခြေအနေများနှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်ရန်နှင့် အခြားရှုထောင့်များမှ အတည်ပြုနိုင်ရန် ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများက အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ဤလေ့လာမှုကိုအဓိကအခြေပြုသောသုတေသနမေးခွန်းမှာ - ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်သည့်နေရာတွင် ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ ရေရှည်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း၊ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား အသုံးပြုခြင်းနှင့် ယင်း၏ သက်ရောက်မှုကို တိုင်းတာခြင်း တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤအတွေ့အကြုံ/အစီအစဉ်/စီမံချက်မှ မည်သည်ကို လေ့လာသင်ယူရရှိပါသနည်း။ ပိုမိုတိကျစွာ ဆိုရလျှင် အစီအစဉ်များတွင် DNH ဖြစ်စေရန်အတွက် နှင့်/သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုရန် အတွက် ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိပါသလား၊ မည်သို့ ဆောင်ရွက်ပါသနည်း၊ ထိုရည်ရွယ်ချက်ကို ရေရှည်ဆောင် ရွက်နိုင်မှု၊ တိုင်းတာနိုင်မှု၊ နည်းလမ်းအထောက်အကူများ၊ ဆန်းသစ်တီထွင်ဆောင်ရွက်မှုနယ်ပယ်များနှင့် သင်ခန်းစာများအပါအဝင် အစီအစဉ် သို့မဟုတ် စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှု၏ အဆင့်အမျိုးမျိုးတွင် မည်သည့်

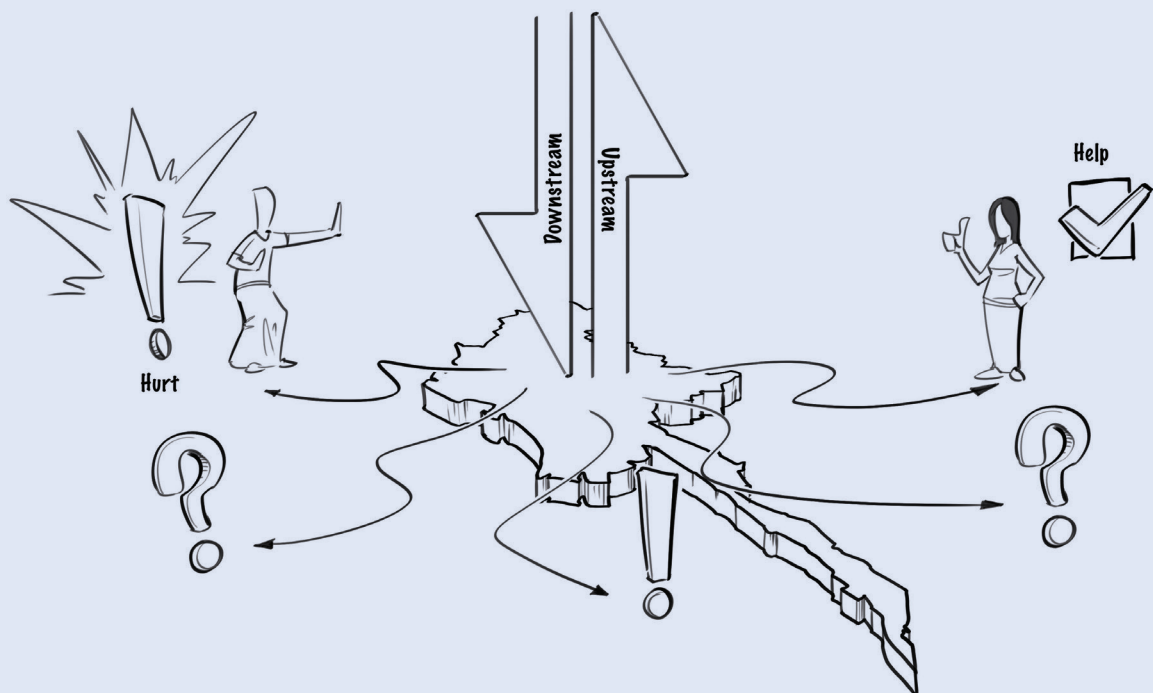
နေရာ၌၊ မည်သို့ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ပါသနည်း။ ဤလေ့လာမှုတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု၏ သီအိုရီ တစ်ခု သို့မဟုတ် ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ခုကို စမ်းသပ်စစ်ဆေးရန် မဟုတ်ဘဲ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အသုံးဝင်မည့် အတွေ့အကြုံ များကို ဆန်းစစ်လေ့လာကာ ရယူနိုင်မည့် သင်ခန်းစာများကို ထုတ်ယူရန်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ အတွေ့အကြုံများနှင့် လေ့လာသင်ယူခဲ့သော သင်ခန်းစာများကို ရိုးရိုးသားသား တင်ပြပေးနိုင်စေရန် အားပေးသည့်အနေဖြင့် ဤလေ့လာမှု တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သောသူများနှင့် ရည်ညွှန်းကိုးကား သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစီအစဉ်များ သို့မဟုတ် စီမံချက်များ၏ အမည်များကို ဖော်ပြမည်မဟုတ်ကြောင်း အသိပေးခဲ့ပါသည်။

ကန့်သတ်ချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုသာ လေ့လာခဲ့ပါသည်။ အတိုင်းအတာကြီးမားကျယ်ပြန့်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု များကို လွှမ်းခြုံလေ့လာခြင်းမပြုခဲ့ပါ။

၂-၀။

တွေ့ရှိချက်များ - ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု
အတွက် ကျင့်သုံးခဲ့သည့် အလေ့အထများ၏
ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု အတိုင်းအတာ

၂-၁။ အခြေခံမူများ၊ မူဝါဒများနှင့် နည်းဗျူဟာများ အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းတွင် အခြေခံမူများနှင့် နည်းဗျူဟာများဆိုင်ရာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ကိစ္စရပ်များကို လေ့လာထားပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်းတို့သည် နိုင်ငံတွင်းရှိ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများအပေါ် တိုက်ရိုက်သက်ရောက်နိုင်သလို သွယ်ဝိုက် သက်ရောက်မှုများလည်း ရှိနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

၂-၁-၁။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု၏ အခြေခံမူများ

၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ(GOM)နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု မိတ်ဖက်များသည် နေပြည်တော်သဘောတူညီချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးကာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များ ထိရောက်အကျိုးရှိစေရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရန် ကတိကဝတ်များ ပြုခဲ့ကြပါသည်။ ဤသဘောတူစာချုပ်သည် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနှင့် ယင်းနှင့်ဆက်နွှယ်နေသော ကိစ္စရပ်များဖြစ်သည့် ဒီမိုကရေစီကျင့်စဉ်များ၊ လူ့အခွင့်အရေး ကို လေးစားမှု၊ အားလုံးပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုနှင့် နိုင်ငံသား များကို စွမ်းရည်မြှင့်ပေးမှု၊ စသည်တို့ကို တိုက်ရိုက်ရည်ညွှန်း ဖော်ပြထားပါသည်။ NPT သဘောတူညီချက်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ပြီး နောက် ၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ နိုင်ငံခြားစီးပွားဆက်သွယ်ရေး ဦးစီးဌာနမှပြုစုသော ‘မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံတကာအကူအညီအထောက်အပံ့များ အတွက်လမ်းညွှန်’ ထွက်ရှိလာခဲ့ပါသည်။ ထိုလမ်းညွှန်တွင် “လူမှုရေးအခြေအနေ အကြောင်းချက်များကို နားလည် သိရှိရန်” နှင့် “အဓိကအကျိုးဆက်စပ်ပတ်သက်သူအုပ်စုများ အားလုံး” နှင့် “စနစ်တကျတိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန်” တို့ ပါဝင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် “လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း သဟဇာတ မျှတအောင်မြင်မှုကို အားပေးရန် အရေးကြီးပုံ” ကို အလေးပေး ဖော်ပြထားပါသည်။ ။

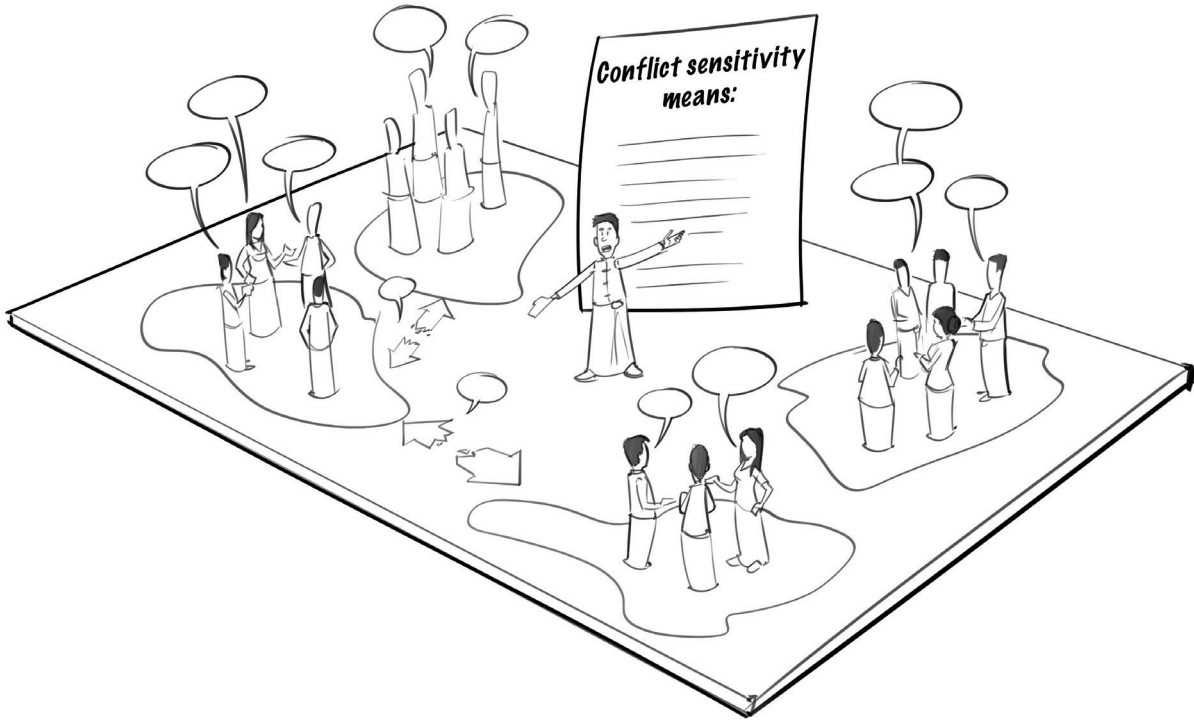
အကူအညီထောက်ပံ့မှုများ ထိရောက်အကျိုးရှိစေရေးစတုတ္ထ အကြိမ်မြောက်အဆင့်မြင့်ဖိုရမ် (ဘူဆန်၊ ၂၀၁၁) နှင့် အညီ သဘောတူ ချမှတ်ခဲ့ကြသော NPT သဘောတူညီချက် သည် အစိုးရမှ မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်အဖြစ် ခံယူဆောင်ရွက်မှု (ownership)၊ အမျိုးသားမူဝါဒ ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုဟူသည့် အခြေခံမူ များကို လိုက်နာကြရန် ကတိကဝတ်ပြုခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ NCA နှင့် ယခင်က တစ်ဖွဲ့ချင်းစီနှင့်ချုပ်ဆိုခဲ့သော အပစ်အ ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များသည် အထက်ဖော်ပြပါ အခြေခံ မူများနှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ကိုက်ညီမှုမရှိဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အချို့က ဆိုပါသည်။ NCA တွင် လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး၌ EAO များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုထားသော ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်ပါသည်။^၁ အမှန်စင်စစ် NCA ၏ အပိုဒ် ၂၅ တွင် EAO များအား “ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး စီမံချက်များအတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အလှူရှင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီထောက်ပံ့မှုများကို လက်ခံ ရယူရန်” ခွင့်ပြုကြောင်းကို အတိအကျ ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အဆင့်မြှင့်တင် အစိုးရလုပ်ဆောင်သူများရော၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် လုပ်ဆောင်သူများပါ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း များ ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အခြေအနေတွင် ၎င်းတို့ အားလုံး၏ ကိုယ်ပိုင်အဖြစ်ခံယူလာမှုနှင့် လက်ခံယုံကြည် ပါဝင်မှု ရရှိစေရန် ချိန်ဆထိန်းညှိလုပ်ဆောင်ရသည်မှာ အဖွဲ့အစည်းများအတွက် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းများသည် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအချို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည့် သာဓကများ လည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ - အလှူရှင်များ၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု ဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသော ဒေသများတွင် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်အချို့ကို ဆောင်ရွက် နေသော Myanmar Peace Support Initiative သည် ၎င်း၏အတွေ့အကြုံများမှ ရရှိခဲ့သော သင်ခန်းစာများကို

၁ https://mohinga.info/static/docs/NPTA_Effective_Development_Cooperation.pdf မှ ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာန၊ ‘မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံတကာအကူအညီ ထောက်ပံ့မှုများအတွက် လမ်းညွှန်’၊ ၂၀၁၄၊ စာမျက်နှာ ၈။

၃ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများကြား ချုပ်ဆို ထားသောတစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက် အပိုဒ်(၂၅) အချက်(၅)၊ ၂၀၁၅၊ စာမျက်နှာ (၁၁)

အခြေခံကာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များကို ဖော်ပြထားသည့် လမ်းညွှန်တစ်ခုကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ပြုစုခဲ့ပါသည်။^၄ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပံ့ပိုးမှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးဆောင်ရွက်သော Peace Donor Support Group (နောက်ပိုင်းတွင် Peace Support Group ဟု အမည်ပြောင်းခဲ့)သည် ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးအခြေခံမူ ၁၆ ခုကို သဘောတူညီချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ မကြာသေးမီ ၂၀၁၆ ခုနှစ်က International Peace Support Group တွင် ပါဝင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှု NGO များနှင့် လွတ်လပ်သော ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာသူများ ပူးပေါင်းကာ အလွတ်သဘော ဖွဲ့စည်းထားသော Aid and Conflict Working Group ကလည်း ပဋိပက္ခကို သတိပြု နားလည်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံး အလှူရှင်များ/နိုင်ငံများ၊ INGO များ၊ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် South-East Working Group သည် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင် လုပ်ငန်းများ

ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများကို လမ်းညွှန်မူပေးရန် ရည်ရွယ်လျက် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးချက်စာတမ်း တစ်စောင်ကိုမူကြမ်းပြုစုခဲ့သည်။

အဆိုပါလုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် အခြေခံမူများကို ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးကာ အားလုံး၏ သဘောတူညီချက်ကို ရယူချမှတ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးများရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့တွင် မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည်ဟူသည့် စည်းနှောင်အားမရှိပါ။ ထိုအုပ်စုများ၏ အဖွဲ့ဝင်အဖွဲ့အစည်းများမှ ထိုအခြေခံမူများကို ပိုမိုလက်တွေ့ကျသော နည်းလမ်းအထောက်အကူများအဖြစ်ပြောင်းလဲကာ လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့သည့် သာဓကများကို မတွေ့ရှိခဲ့ပါ။ ထို့ပြင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု အခြေခံမူများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လက်ခံသဘောတူညီမှုများ၊ ဥပမာ အစိုးရ၊ EAO များ သို့မဟုတ် ထိုဗိုလ်ချုပ်များသို့ ပါဝင်တက်ရောက်လေ့မရှိကြသည့် အချို့နိုင်ငံများမှ အလှူရှင်များနှင့် သဘောတူညီချက်များရရှိအောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် သာဓကများကိုလည်း မတွေ့ရပါ။ ထိုသို့သော အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုများကို အချို့သောအုပ်စုများအတွင်း(ဥပမာ အလှူရှင်များ၊ NGOများ၊

^၄ MPSI ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ကူညီပံ့ပိုးသည့်လုပ်ငန်းများမှ ရရှိသောသင်ခန်းစာများ ၂၀၁၂ မတ်လ- ၂၀၁၄ မတ်လ၊ စာမျက်နှာ (၆၈ မှ ၇၀)

စသည်) သို့မဟုတ် 'စိတ်တူကိုယ်တူ' အဖွဲ့အစည်းများ အတွင်းတွင်သာ ပြုလုပ်ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုသို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသည့်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကဏ္ဍအတွင်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အများ၏ လက်ခံသဘော တူညီမှုများရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။

၂-၁-၂။ ဆက်စပ်မှုရှိခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

အခြေခံမူများကို လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ကြိုးပမ်းခြင်း သည် မည်သည့်အခြေအနေတွင်မဆို ခက်ခဲသောအရာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစပ်လျဉ်းသည့် အခြေအနေ များမှာ အလွန်ရှုပ်ထွေးပြီး မတူကွဲပြားမှု အလွန်များပြားသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပို၍ပင် ခက်ခဲပါသည်။

ယခင်ကာလများတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် သည် နိုင်ငံတော်မှသာ ဦးဆောင်ပြီး နိုင်ငံတကာမှ တိုက်ရိုက် ကူညီပံ့ပိုးမှု သို့မဟုတ် ကြားဝင်ဖြန့်ဖြူးမှု တစ်စုံတစ်ရာ ရယူခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြင်ပမှ ကူညီပံ့ပိုးဆောင်ရွက် သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသည့် global pledging conferences (ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်ပြုမှုညီလာခံများ) သို့မဟုတ် global funds (ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာရန်ပုံငွေများ) ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာ ကူညီထောက်ပံ့မှုပုံစံအချို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် မတွေ့ရပါ။ သို့သော် ထိုပုံစံများရှိရုံဖြင့်လည်း ဆက်စပ်မှု သို့မဟုတ် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှု အလိုအလျောက် အားကောင်းသွားမည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ အမှန်စင်စစ် ယင်းသည် နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုများကို မြှင့်တက်စေပြီး ရှုပ်ထွေးမှုများကိုပင် ပို၍ ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအချို့က ထောက်ပြခဲ့ကြပါသည်။ တစ်ဖက်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီ အထောက်အပံ့များအားလုံးကို လွှမ်းမိုးသော ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးယန္တရားတစ်ခု ရှိမနေခြင်းကြောင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်းများသည် အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေပြီး ပဋိပက္ခဒဏ်ခံဒေသများတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော်မှုကို မညီမမျှဖြစ်စေသည် ဟု ဆိုသူများလည်း ရှိပါသည်။^၅ ကဏ္ဍအလိုက် အဆင့်များ တွင်မူ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစိုးရ၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက် များနှင့် CSO များကြား အတန်အသင့် အားကောင်းသော

သမားရိုးကျပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုယန္တရားများ ရှိနေသည့်အပြင် ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့်လုပ်ငန်းကော်မတီများသည်လည်း နိုင်ငံအဆင့်တွင်ရော၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်တွင် ပါရှိနေပါသည်။^၆ သို့သော် ထိုယန္တရားများတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား မကြာခဏ သို့မဟုတ် စနစ်တကျ လက်ခံကျင့်သုံးကြခြင်းမရှိပါ။ ရှိခဲ့လျှင်လည်း စဉ်ဆက်မပြတ် ရေရှည်ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးမရှိပါ။

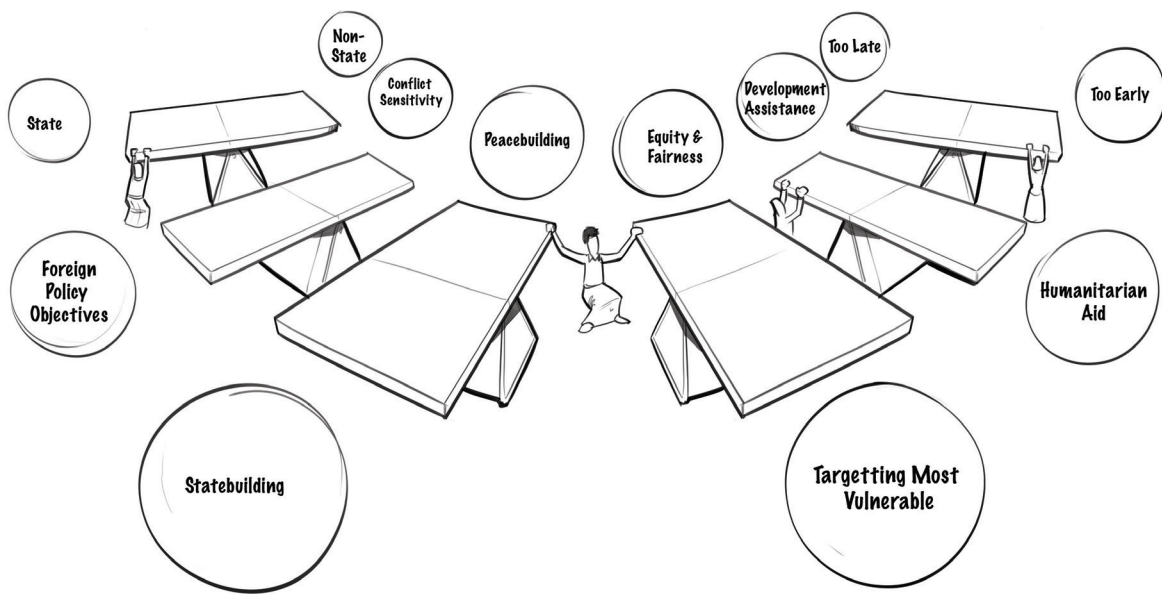
အချို့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ထပ်မံထောက်ပြ သည့်အချက်မှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများသည် ပဋိပက္ခကို ပိုမိုသတိပြုနားလည်မှုရှိအောင် ကြိုးပမ်းသောအခါ၌ အခြားနေရာများတွင် ပဋိပက္ခမရှိသည့်အလား တိုင်းရင်းသားပဋိပက္ခများ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံဒေသ များမှ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများကိုသာ အာရုံစိုက်လေ့ရှိကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးနှင့် အကြမ်းဖက်ပဋိပက္ခများကို ကျော်လွန်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အခြေအနေများကို ရှုထောင့်မျိုးစုံမှ နားလည်သိရှိရန်လိုအပ်မှုကို ပြန်လည် ညွှန်းဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များသည် ပဋိပက္ခကို ကျဉ်းမြောင်းစွာ လေ့လာဆန်းစစ်မည်ဆိုပါက အခြားသော ပဋိပက္ခပုံစံများကို သတိမမူမိဘဲ မျက်စိလှူမ်း သွားနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိပါသည်။ ဥပမာ - ဘာသာရေး၊ ဘာသာစကား၊ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ၊ ကျား/မနှင့် အသက်အရွယ်အပြင် နိုင်ငံနှင့်ပြည်သူကြားပဋိပက္ခနှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ပဋိပက္ခများကို လျစ်လျူရှုနိုင်ပါသည်။

၂-၁-၃။ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ

ဒီမိုကရေစီကူးပြောင်းမှု၏ အစောပိုင်းအဆင့်တွင် ရောက်ရှိနေခြင်း၊ ပြည်တွင်းပဋိပက္ခအချို့ ရှိနေခြင်း၊ အာဏာပိုင်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ပေးမှု ပုံစံများမှာ အမျိုးမျိုးရှိနေခြင်းနှင့် ရောစပ်သည့်ပုံစံများ ရှိနေခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေခြင်းတို့နှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခြေအနေသည် ရှုပ်ထွေးပြီး အပြောင်းအလဲ မြန်ဆန်လှပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းကြောင်း၊ မဟာဗျူဟာကျသည့်နေရာတွင် တည်ရှိ နေမှု၊ လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ဈေးကွက်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်မှုအလားအလာများကြောင့် နိုင်ငံတကာမှ အာရုံစိုက်မှု အများအပြားကိုရရှိပြီး အခြားနိုင်ငံအများအပြားမှ အစိုးရများ၏ ထိပ်တန်းဦးစားပေး နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒတစ်ရပ်

၅ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဘာလတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပူးတွဲပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးအဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် နိုင်ငံတကာကူညီထောက်ပံ့မှုများကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးရန် GOM နှင့် EAO များ ကြားပူးတွဲ ယန္တရားတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

၆ http://www.themimu.info/sites/htemimu.info/files/documents/Ref_Doc_Joint_Coordination_Structure_Overview.pdf တွင်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေမျိုး၌ အခြေခံမူများကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မကြာခဏဆိုသလို အကောင်းအဆိုးခွန်တွဲလက်ခံရသည်များ ရှိတတ်ပါသည်။

ပထမတစ်ချက်မှာ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ၏ ရည်ရွယ်ချက်များသည် ကောင်းမွန်သည်မှန်သော်လည်း ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအပေါ် လွှမ်းမိုးသွားနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီကူးပြောင်းမှုသို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အကောင်းမြင်လွန်းကာ ပဋိပက္ခဒေသများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံချက်များကို အလွန်လျင်မြန်စွာ စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် သာဓကများကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအများအပြားက ပြောပြခဲ့ကြပါသည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်များသည် အသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၏ ခိုင်မာမှုမရှိသေးသည့်အခြေအနေကို သတိမမူဘဲ ဒေသခံဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများကို ဖယ်ချန်ထားမိနိုင်သလို သဘာဝသယံဇာတများ၊ မြေယာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပဋိပက္ခအသစ်များကို အစပျိုးပေးခြင်းသို့မဟုတ် ပဋိပက္ခများကိုပိုမိုဆိုးရွားစေခြင်းတို့ ဖြစ်စေနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆင်းရဲမှု၊ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများနှင့် ('စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုသုံးခု' တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း) တို့ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်း

များသည် ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေး၊ နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေး ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များကို တစ်ချိန်လုံးချိန်ညှိဆောင်ရွက်နေရပါသည်။ အသွင်ကူးပြောင်းနေသော တိုင်းပြည်များတွင် အဖွဲ့အစည်းများကိုအားကောင်းစေခြင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူများကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းတို့သည် အရေးကြီးသော ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးတွင် တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းများကိုသာ ဦးတည်ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါကလည်း အလွတ်သဘောဆန်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော လုပ်ဆောင်သူများနှင့် ရပ်ရွာလူထုအသိုင်းအဝိုင်းများကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ထဲတွင် တရားဝင်ပါဝင်ခြင်းမရှိသေးသူများ ကျန်ရစ်ခဲ့နိုင်ပါသည်။ ထိုတရားဝင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ကိုယ်စားပြုမှု သို့မဟုတ် အားလုံးပါဝင်နိုင်မှု မရှိပါက ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီထောက်ပံ့မှုများသည်လည်း ဖယ်ချန်ထားမှုများကို အားဖြည့်ပေးရာရောက်ပြီး ပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပွားစေကာ ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများကြား ယုံကြည်မှုပျက်ပြားသွားမည်ဖြစ်သလို နိုင်ငံနှင့် ပြည်သူကြားလည်း ယုံကြည်မှုပျက်ပြားစေနိုင်ပါသည်။

တတိယအချက်အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်၏ ကြားကာလနှင့် နောက်ဆုံးအပြီးသတ်အစီအမံများကို ယခုအချိန်တွင် မသိရှိရသေးပါ။ ထို့အတွက်ကြောင့် အစိုးရမဟုတ်သော လုပ်ဆောင်သူအမျိုးမျိုးမှ ဝန်ဆောင်မှုများပေးနေကြသည့်အခြေအနေတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများအနေဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမိုထိရောက်ကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်အတွက်

အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းကာ အားဖြည့်ပေးရသည့်နေရာတွင် အခက်အခဲရှိပါသည်။ နှစ်ဖက်အပြိုင်အဆိုင် ထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးပမ်းနေသော နယ်မြေဒေသများတွင် အစိုးရဦးဆောင်သော ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် ထိုဒေသများရှိအစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုကို ခိုင်မာအားကောင်းသွားအောင် (အများအပြင်တွင်ရော၊ အမှန်တကယ်လက်တွေ့တွင်ပါ) ကူညီရာရောက်နိုင်သည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ထောက်ပြကြပါသည်။ ထိုနည်းတူပင် EAO များ၏ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ညှိနှိုင်းကာ ပံ့ပိုးကူညီပါကလည်း ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်မှုကို (အများအပြင်တွင်ရော၊ အမှန်တကယ်လက်တွေ့တွင်ပါ) ခိုင်မာအားကောင်းသွားအောင် ကူညီရာရောက်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ဆိုလျှင် အစိုးရ၊ အခြားသောအစိုးရမဟုတ်သည့် လုပ်ဆောင်သူများနှင့် လူနည်းစုအုပ်စုများ၏ (လက်ရှိ သို့မဟုတ် အနာဂတ်) အခန်းကဏ္ဍကို ထိခိုက်လျော့ပါးစေနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိပါသည်။

အလေးထားသင့်သည့် နောက်ထပ်အပိုင်းကဏ္ဍတစ်ခုမှာ ပဋိပက္ခဒေသများတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီများကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် သင့်တော်မည့်အချိန်နှင့် ရှေ့နောက် အစီအစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင် ပဋိပက္ခဒေသခံရသော ရပ်ရွာလူထုများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် ဖယ်ချန်ထားမှုပုံစံများကို အားဖြည့်ပေးခြင်းမျိုး မဖြစ်ရလေအောင် ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ရှေ့တွင်တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဖွံ့ဖြိုးမှု အကူအညီထောက်ပံ့မှုများကြောင့် ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ဖယ်ချန်ထားမှုပုံစံများကို အားဖြည့်ပေးနိုင်ပါသည်။ ဤအချက်သည် ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိုရရှိရန် ပိုမိုခက်ခဲစေနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင်ပဋိပက္ခပြီးနောက်ပိုင်း အကူအညီထောက်ပံ့မှုများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အလွန်တန်ဖိုးရှိသော အထောက်အပံ့များဖြစ်နိုင်သလို ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် ယင်းအထောက်အပံ့များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်တို့ထက် အချိန်စောလွန်းနေလျှင် သို့မဟုတ် နောက်ကျလွန်းနေလျှင် ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်သည့်အဖွဲ့များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပွဲစားပွဲဝိုင်းတွင် ဆက်မထိုင်ချင်တော့ခြင်းမျိုး ဖြစ်နိုင်သလို ပြည်သူလူထုကလည်း ကာလရှည်ကြာသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးလိုစိတ်မရှိတော့ခြင်းများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများကို ခွဲခြားဆောင်ရွက်သည့် အစဉ်အလာကလည်း စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေဟန်တူပါသည်။ မကြာခဏဆိုသလို လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီများကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုများရှိတတ်ပြီး တစ်ခုကို ဦးစားပေးလိုက်လျှင် အခြားတစ်ခုတွင် နိုင်ငံရေးအရ ရော၊ ငွေကြေးအရပါ ထိခိုက်နစ်နာမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူများက ပြောပြကြပါသည်။ ဤအချက်ကို အထင်ရှားဆုံးတွေ့မြင်ရသည်မှာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီ လိုအပ်သောအခြေအနေများ ကာလရှည်ကြာဖြစ်ပွားနေသည့် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသ၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်ကဲ့သို့သော ဒေသများတွင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဒေသများသည် လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့အစည်းများ အတူယှဉ်တွဲ လုပ်ကိုင်နေကြသည့် ဒေသများဖြစ်ပါသည်။

နောက်ထပ်အခက်အခဲတစ်ခုမှာ ထိခိုက်လွယ်မှု အရှိဆုံးသူများကို ရွေးချယ်ကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများ ပံ့ပိုးပေးနေသည့် တစ်ချိန်တည်းတွင် သာတူညီမျှမှုနှင့် တရားမျှတမှုမရှိဟူသည့် ထင်မြင်ယူဆချက်များ မဖြစ်ပေါ်အောင်လည်း သတိထားဆောင်ရွက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်မှာလည်း များသောအားဖြင့် အဖွဲ့အစည်းနှင့် အစီအစဉ်အမျိုးမျိုး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များ (mandates) သို့မဟုတ် မဟာဗျူဟာရည်မှန်းချက်များ (နှင့်ပြောင်းလဲမှုသီအိုရီများ - theories of change) ပေါ်တွင် မူတည်နေတတ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစီအစဉ်များ၏ နဂိုမူလရည်မှန်းချက်သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်လော၊ သို့မဟုတ် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း အမြစ်တွယ်နေသည့် ဆင်းရဲမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု များကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရန်လော သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်လော ဟူသည့်ပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ အဓိကပန်းတိုင်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပံ့ပိုးပေးရန် ဖြစ်လျှင် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာအကူအညီ အထောက်အပံ့များသည် အစိုးရနှင့် EAO များအကြား တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ဖလှယ်ရန် အတွက် နည်းလမ်းအထောက်အကူတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ ဦးတည်ရွေးချယ်ခြင်းကို ထိုအဖွဲ့အစည်းများမှ ၎င်းတို့စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ အချို့အဖွဲ့အစည်းများအတွက်မူ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ အဓိကပန်းတိုင်မှာ ဆင်းရဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်း

ဖြေရှင်းပေးရန်ဖြစ်ပြီး အစိုးရနှင့် EAO များကြားအပြန်အလှန်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် ကူညီပေးခြင်းမှာ ထိုလိုအပ်ချက်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများကို ရွေးချယ်ခြင်းကိစ္စသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အလွန်ပင်အကဲဆတ်သော ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဒေသအတွက် ချမှတ်ဆောင်ရွက်သင့်သော နည်းဗျူဟာများမှာ မပြတ်မသားဖြစ်နေခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်၌ မွတ်စလင်များနှင့် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများကြား အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားပြီးနောက်တွင် IDP စခန်းများရှိ မွတ်စလင်များအတွက် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများကို စုပုံထောက်ပံ့ခဲ့ကြပါသည်။

ထိုအခါ ကာလရှည်ကြာ ဆင်းရဲစွာနေထိုင်လာခဲ့ရသည့်

ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများကတရားမျှတမှုမရှိ၊ ဘက်လိုက်သည် ဟု ရှုမြင်ကြကာ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများကို ဆန့်ကျင်လာကြပါသည်။^၇ ထို့ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီများ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ ရွေးချယ်သည့် နေရာများတွင် ပိုမိုမျှတတရရှိအောင် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ကြရပါသည်။ သို့သော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ၎င်းတို့အနေဖြင့် အကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးရာတွင် သက်သေအထောက်အထားများကို အခြေခံကာသာတူညီမျှရှိစွာ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရေးအတွက် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ပြောပြကြပါသည် (အောက်ဖော်ပြပါ အပိုင်း ၂-၂-၂ တွင် ဆက်လက် ဆွေးနွေးထားသည်များကို ကြည့်ပါရန်)။

၇ Aron, Gabrielle ၏ 'ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းမှုများကို ပြန်လည်ပုံဖော်ခြင်း - ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ရှုထောင့်အမြင်များ (Reshaping engagement: Perspectives on conflict sensitivity in Rakhine state)' CDA Collaborative Learning Projects၊ ၂၀၁၆၊ စာမျက်နှာ ၅

၂-၁-၄။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှိစွာဖြင့်
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဆောင်ရွက်လိုစိတ်ရှိအောင်
စေ့ဆော်ပေးနိုင်သော အချက်များ

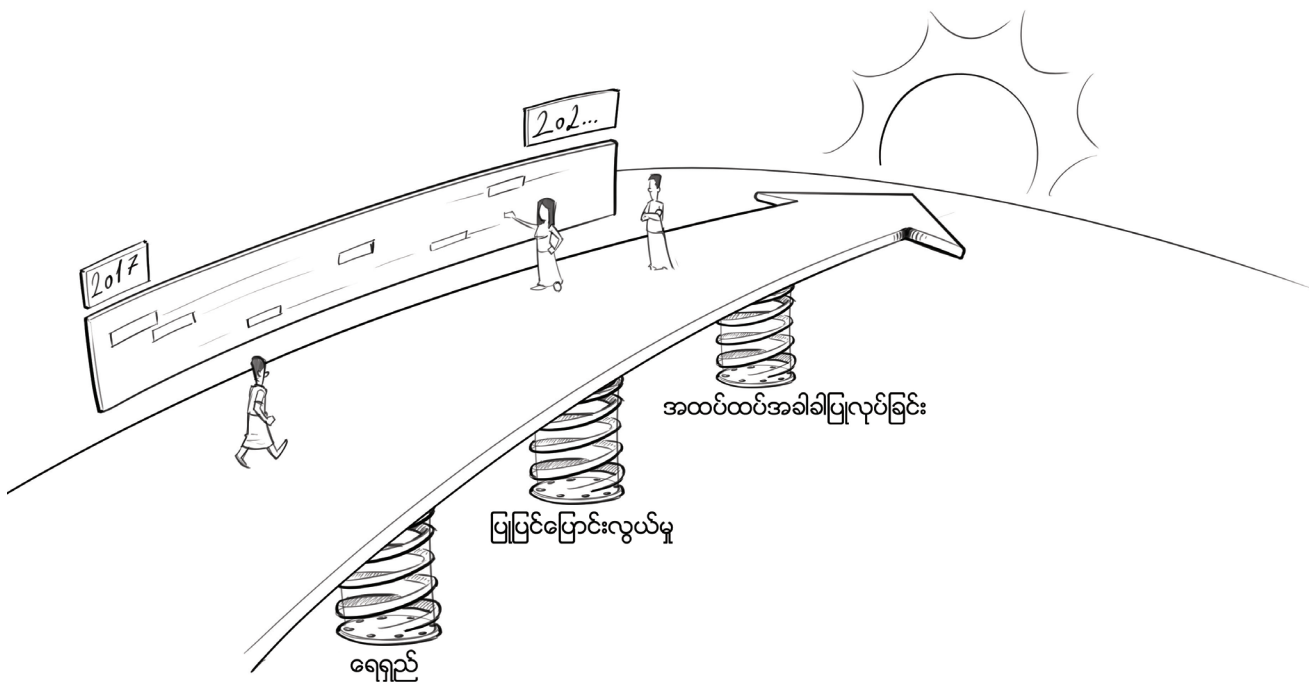
ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား
လုပ်ငန်းတိုင်းတွင် ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်လိုစိတ်
ရှိလာအောင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများအား
မည်သည့်က စေ့ဆော်ပေးနိုင်ပါသနည်း

အစီအစဉ်များကို ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့်
အကောင်အထည်ဖော်စေလိုလျှင် အကြီးတန်းအဆင့်
ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများမှ ထားရှိရမည့် ရည်မှန်းချက်၊
ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်
ကန့်သတ်ချက်ဘောင်များကို ချမှတ်ပေးရန်နှင့် ဝန်ထမ်းများမှ
စိတ်ပါလာအောင် ဆွဲဆောင်မှုများ၊ ခွင့်ပြုချက်များပေးရန်
အလွန်အရေးကြီးကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူ
အများအပြားက တညီတညွတ်တည်း ဆိုကြပါသည်။
ဗျူရိုကရေစီစနစ်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်အုပ်ချုပ်သော အဖွဲ့အစည်း
များဖြစ်သည့် အစိုးရဦးစီးဌာနများ၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်း
နှင့် INGO များတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့်
အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်
အကြီးတန်းမန်နေဂျာများမှ လိုအပ်သော အတည်ပြု
ခွင့်ပြုချက်များပေးရန် အရေးကြီးသည်ဟု ဆိုပါသည်။
ထိုခွင့်ပြုချက်သာမရှိပါက လက်တွေ့လုပ်ငန်း
ဆောင်ရွက်ရသည့်အဆင့် သို့မဟုတ် နည်းပညာအဆင့်မှ
ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများမှာ မအောင်မြင်နိုင်ဟု ဆိုပါသည်။
အချို့သောအဖွဲ့အစည်းများသည် စီမံချက်တစ်ခုချင်းစီကို
ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြသော်လည်း
၎င်းတို့အဖွဲ့ အစည်း၏ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အစီအစဉ်များနှင့်
မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာများတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုမရှိကြ
ကြောင်းတွေ့ရသည်ဟုလည်း ဆိုကြပါသည်။
တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူတစ်ဦးက ခေါင်းဆောင်မှုအားကောင်းပြီး
နိုင်ငံအဆင့်တွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော
အဖွဲ့အစည်းများသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ
ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်
ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများ
သည် နိုင်ငံအဆင့်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ
လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ အစီအစဉ်များကိုလိုက်လျောညီထွေ
ပြောင်းလဲနိုင်မှုအပြင် ပြောင်းလဲပိုင်ခွင့်လည်းရှိသော
အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြု
နားလည်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် တွန်းအားပေးသည့်နေရာတွင်
ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးသူများကိုယ်တိုင်သည်လည်း အရေးပါသည့်
အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ အခြေအနေပြောင်းလဲမှုများ

နှင့်အညီ အစီအစဉ်များကို လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလဲ
ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်အပါအဝင် အလှူရှင်များထံမှ
ဖိအားများ၊ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ သို့မဟုတ် အခွင့်အလမ်းများ
(သို့မဟုတ် ထိုအရာများအားလုံး) ကို လက်ခံရရှိမှုသည်
၎င်းတို့ ရှေ့တန်းမှ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေကြသည့်
လုပ်ငန်းများ အောင်မြင်မှုရရှိရန်အတွက် အဓိကကျသည်ဟု
ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများက ဆိုပါသည်။

ထို့ပြင် အဖွဲ့အစည်းများသည် "ထိမှသာကြသည်"လည်း
ရှိပါသည်။ ထိုအခါကျမှသာ ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်များကို
ပဋိပက္ခကို သတိပြု နားလည်သည့် ရှုထောင့်မှ မဖြစ်မနေ
စဉ်းစားရသည့် သို့မဟုတ် ပြန်လည်စဉ်းစားရသည့်
အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိလာပါသည်။ ဥပမာ မြန်မာနိုင်ငံ
အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေ
သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် EAO တစ်ခု၏ ဝေဖန်မှုကို
ခံရသောအခါ ပဋိပက္ခကိုနားလည်သတိပြုရန် တပ်လှန်
နှိုးဆော်ခြင်း ခံလိုက်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားကြောင်း၊
၎င်းတို့စီမံချက်၏ ဂုဏ်သတင်း၊ လုံခြုံရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး
ဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ် အကဲဖြတ်ခဲ့ရ
ကြောင်း၊ နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် နည်းပညာ အကူအညီ
များကို ရယူခြင်းအပါအဝင် ထိုကိစ္စရပ်အတွက် "ပိုမို
အလေးထားဆောင်ရွက်" ခဲ့ကြောင်း ပြောပြပါသည်။

ထို့ပြင်(အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း) ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင်
ရခိုင်ပြည်နယ်၌ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသည့်
နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများကို လူထုမှ လက်မခံမှု၊
ဆန့်ကျင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက်တွင် ထိုအဖွဲ့အစည်း
အများအပြားသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ
လုပ်ဆောင်ချက်များကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်လာကြရာ
ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အကျိုး
ခံစားခွင့်ရှိသူများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ပိုမို တိကျပွင့်လင်း
သော စံသတ်မှတ်ချက်များကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် နည်းပညာ
အရင်းအမြစ်များနှင့် ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးများတွင်
ပိုမို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။
နောက်ဆုံးအနေဖြင့် တင်ပြရလျှင် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းအများ
အပြားသည် ၎င်းတို့၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုအသီးအပွင့်များကို
မြင်တွေ့လာ သောအခါ ထက်သန်တက်ကြွလာကြပါသည်။
ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်သောအခါ
ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအခြေ အနေများအပေါ် ကောင်းမွန်
သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရရှိစေရုံသာမက အစီအစဉ်
များ၏ ထိရောက်မှုနှင့် ရေရှည်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့လည်း
တိုးတက်လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအတွက် ရေရှည်ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်၍
ထပ်ခါထပ်ခါပြုလုပ်နိုင်သော အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း

ဥပမာ နိုင်ငံစုံပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ ပဋိပက္ခကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်တစ်ယောက်က အောက်ပါ အတိုင်း ပြောပြပါသည်။ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့် စီမံချက်မန်နေဂျာများ ပါဝင်သော အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်သည့်နည်းလမ်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစပိုင်းတွင် သံသယရှိခဲ့ကြသော်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုနည်းဗျူဟာများ (ဥပမာ - ဆွေးနွေးပွဲများ၊ အပြန်အလှန်မျှဝေဖလှယ်မှုများ၊ စသည်) ကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးလာသောအခါ လူထု၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု နှင့် အပြန်အလှန်တုံ့ပြန် ဆက်သွယ်မှုများ ပိုမိုအားကောင်း လာပြီး 'hardware' လုပ်ငန်းများ (ဥပမာ အခြေခံအဆောက် အအုံတည်ဆောက်မှု၊ သက်မွေးမှုပညာ သင်ကြားပေးခြင်း၊ စသည်) ကို ချောချောမွေ့မွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်လာ သည်ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့သိရှိရသောအခါ လက်ခံယုံကြည် လာကြပါသည်။

၂-၂။ အစီအစဉ်စီမံခန့်ခွဲမှု

ဤအစီရင်ခံစာ၏ ဒုတိယအပိုင်းတွင် စီမံချက်စီမံခန့်ခွဲမှု စက်ဝန်းတစ်ခု၏ အဆင့်အမျိုးမျိုး၌ ပဋိပက္ခကို

သတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းမှုအကြောင်း တင်ပြထားပါသည်။ စီမံချက်စီမံခန့်ခွဲမှု၏ အဓိကကျသော အဆင့်တိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ငန်းများကို စီမံချက် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ယေဘုယျရှုထောင့်မှသာမက ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှုထောင့်မှလည်း မိတ်ဆက်ရှင်းလင်း တင်ပြထားပါသည်။

၂-၂-၁။ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှု
ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ငန်းများ

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်မှာ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို စနစ်တကျဆောင်ရွက်ရန်နှင့် စီမံချက်စက်ဝန်း၏ အဆင့်များအားလုံးတွင် နောက်ဆုံး ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အခြေအနေများကို မျက်မြင်မပြတ် ဆက်လက်လေ့လာသွားကာ တွေ့ရှိချက်များပေါ် မူတည်၍ စီမံချက်လုပ်ငန်းများကို ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် အောက်ပါတို့ကို စနစ်တကျ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ရပါသည် -

- ပဋိပက္ခ၏ နောက်ခံအကြောင်းအရာနှင့် သမိုင်းကြောင်းတို့ကို နားလည်သိရှိအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရသည့် အကြောင်းရင်းများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊
- ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သော အုပ်စုများအားလုံးကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊
- ထိုအုပ်စုများ၏ အမြင်များနှင့် ထိုအုပ်စုများအချင်းချင်း ဆက်နွယ်ပတ်သက်ပုံများကို နားလည်သိရှိအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း။

အချို့သော အခြေအနေများတွင် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှု အကြောင်း ပြောဆိုရသည်မှာ အလွန်ပင်ခက်ခဲပြီး အကဲဆတ်နိုင်ပါသည်။ ပိုမို ယေဘုယျဆန်သည့် အသုံးအနှုန်းဖြစ်သော ‘အခြေအနေဆန်းစစ်လေ့လာချက်’ ဟူသည်ကို သုံးနှုန်းခြင်းဖြင့် ထိုအခက်အခဲကို ကျော်လွှားနိုင်ပါသည်။ သို့သော် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာဆန်းစစ်သည့် အခြေအနေဆန်းစစ်လေ့လာချက်နှင့် ပဋိပက္ခအကြောင်းကို နားလည်သိရှိစေရန် သီးသန့် လုပ်ဆောင်သော ဆန်းစစ်လေ့လာချက်တို့ကြား ကွာခြားချက်ကို ကွဲကွဲပြားပြားသိရှိထားဖို့ အရေးကြီးပါသည်။^၈

ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကောင်းဆုံးအစဉ်အလာများမှာ လူထု၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အမြင့်မားဆုံးရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဒေသခံတို့၏ ရှုထောင့်အမြင်များကို စုဆောင်းရယူရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ရှုထောင့်အမြင်များနှင့် ပြောပြသည့် ဖြစ်စဉ်များသည် အမျိုးမျိုး ကွဲပြားနေနိုင်သည့်အတွက် ဆန်းစစ်လေ့လာမှု ပြရာတွင် တွေ့ရှိချက်များကို အခြားနည်းစနစ်များ၊ ရင်းမြစ်များမှရရှိသည့် တွေ့ရှိချက်များနှင့် တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးကြည့်ခြင်းများ (Triangulation) ပြုလုပ်ရန်လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ပြင် ဆန်းစစ်လေ့လာ တွေ့ရှိချက်များကို ပါဝင်ကူညီခဲ့ကြသူများ သိရှိခွင့်ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည်လည်း ကောင်းမွန်သော အလေ့အထတစ်ခုဖြစ်ပြီး ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် ရလဒ်များကို မှန်ကန်ကြောင်း အတည်ပြုနိုင်သလို တုံ့ပြန် အကြံပြုမှုကွင်းဆက် (feedback loop) ကိုလည်း ပြီးပြည့်စုံစေပါသည်။ ထိုမျှသာမက တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ သည် တစ်လမ်းသွားသာ ဖြစ်နေပါက ‘လိုချင်သည့်အချက်များ ကိုသာ နှိုက်ယူသွားသည်’ ဟု ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ ဒေသခံများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများက ခံစားကြရသောအခါဖြစ်ပေါ် လေ့ရှိသည့် အားမလိုအားမရနှင့်ခံပြင်းဒေါသထွက်ခြင်းများကို

လည်း ရှောင်ရှားနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

နိုင်ငံရေးနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အခြေအနေများသည် အလွန် အပြောင်းအလဲများပြီး နေရာဒေသတစ်ခုနှင့် တစ်ခုလည်း အလွန်ပင်ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းများမှာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရရှိနိုင်ရန် ခက်ခဲခဲခဲ ကြိုးပမ်းကြရပါသည်။ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သူ အချို့က မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်သည့်နေရာတွင် အရည် အသွေးကောင်း မွန်သော ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်မှု အလွန်ပင် နည်းပါးသည်ဟု ဆိုပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်း ကဏ္ဍ၊ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ သို့မဟုတ် ပညာရေးကဏ္ဍတို့ကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍများအလိုက် ဆန်းစစ်လေ့လာမှု များကို ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြပြီး အခြေအနေအားလုံးကို လွှမ်းမိုးဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း မပြုကြပါ။ အချို့အဖွဲ့အစည်း များမှာမူ မက်ခရိုအဆင့် (ဥပမာ နိုင်ငံအဆင့်၊ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၊ စသည်) ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များ သို့မဟုတ် စီမံချက်အဆင့် ဆန်းစစ်လေ့လာချက် (ဥပမာ စီမံချက်ဆောင်ရွက်နေသည့် ကျေးရွာနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်) ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို မှီခို အားထားကြသည့်အတွက် ဒေသန္တရအဆင့် အခြေအနေများ (ဥပမာ - တိုင်းရင်းသားများကြား အခြေအနေများ၊ ဒေသန္တရ အစိုးရအဆင့် လုပ်ဆောင်သူများကြား အခြေအနေများ၊ CSO များနှင့် EAO များကြား အခြေအနေများ၊ စသည်) ကို မသိရှိနိုင်တော့ပါ။ အချို့က ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို စီမံချက်တစ်ခု၏ ကနဦးအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်သော်လည်း စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်သည့် ကာလတစ်လျှောက် လုံးတွင် ပုံမှန်ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားခြင်း မရှိကြပါ။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအချို့က ပြောပြသည်မှာ အစပိုင်းတွင် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို ဆောင်ရွက်သည်ဟုဆိုလျှင်ပင် ယင်းသည် “copy, and paste” လုပ်ခြင်း (ပြန်လည်ကူးယူ ဖော်ပြခြင်း) သာဖြစ်သည်ဟု ပြောပြကြပါသည်။ ယခင်ကလုပ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို ပြန်လည်အသုံးပြုထားသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အတိုင်းအတာကြီးမားသည့် စီမံချက်များကိုအကောင်အထည် ဖော်နေပြီး ပဋိပက္ခအတွက် သီးသန့်အကြံပေးများ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက် ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည့် အရင်းအမြစ်များ ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများကသာ ထိုလေ့လာဆန်းစစ်ချက်များကို ပုံမှန်လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။

ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံချက်များအတွက် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို ဆောင်ရွက်မည်ဆိုလျှင်

^၈ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုစုပေါင်းအဖွဲ့ ‘ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု ရရှိရန်အတွက် မည်သို့ လမ်းညွှန်ပေးမည်နည်း’ ၂၀၁၂ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၄

ဇယားကွက် ၁

ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုသည် စီမံချက်များအတွင်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား ကောင်းသည့်ဘက် သို့မဟုတ် ဆိုးသည့်ဘက် သို့ ဦးတည်စေနိုင်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် စုပေါင်းအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် အတိုင်းအတာကြီးမားသော ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်တစ်ခု၏ အစပိုင်းတွင် DNH ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ စုပေါင်းအဖွဲ့တွင်ပါဝင်သော အခြား မိတ်ဖက်များက ဆန်းစစ်လေ့လာမှုသည် လုံလောက်သည့် အရည်အသွေးမရှိဟု ယူဆသည့်အတွက် လျစ်လျူရှုခဲ့ကြပါသည်။ ထို ဆန်းစစ်လေ့လာမှုပြုပြီးချိန်မှစကာ ထိုစီမံချက်သည် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို ဖြည့်စွက်မွမ်းမံလေ့လာခြင်း သို့မဟုတ် စီမံချက်နှင့် ဒေသ ၏ နောက်ခံအခြေအနေများကြား အပြန်အလှန်ဆက်စပ်နေမှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း မပြုတော့ပါ။ အစပိုင်းကတည်းက အရည်အသွေးရှိသည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် သက်ဆိုင်သည့်မိတ်ဖက်များ၊ အခြား အဓိကကျသည့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခြင်းတို့သည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအပေါ် စဉ်ဆက်မပြတ် အလေးထား ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် လက်ခံယုံကြည်မှုနှင့် နားလည်သိရှိမှုတို့ကို ရရှိစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များ သို့မဟုတ် ‘ပဋိပက္ခဒဏ်ခံ’ ရသည်ဟု ယူဆသည့် နေရာဒေသများတွင် ဆောင်ရွက်မည့် စီမံချက်များအတွက်သာ လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ အမှန်စင်စစ် အချို့အဖွဲ့အစည်းများသည် ပဋိပက္ခဒေသများသို့လုပ်ငန်းများ ချဲ့ထွင်သောအခါမှသာ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဤသည်ကိုကြည့်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဋိပက္ခများအား တိုင်းရင်းသားရှုထောင့်မှသာ ကြည့်လေ့ ရှိခြင်းကို ပြသနေပါသည်။ ထိုရှုထောင့်တစ်ခုတည်းမှ ကြည့်သည့်အတွက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောအစိုးရနှင့်ပြည်သူကြား ပဋိပက္ခ၊ ဒေသတစ်ခုတည်းတွင်သာကွက်ကာ ဖြစ်ပွားနေ သော ပဋိပက္ခများနှင့် အခြားသောအခြေအနေများ (ဥပမာ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ မတူသည့် အုပ်စုများကြား၊ ကျားမ အခြေပြု သို့မဟုတ် မျိုးဆက်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား ပဋိပက္ခ များနှင့် စနစ်များတွင် အမြစ်တွယ်နေသော တန်းတူညီမျှ မရှိမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ) ကို လွတ်သွားလေ့ရှိပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းများသည် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို များသောအားဖြင့် ကြိုတင်မှန်းဆထားချက်ပေါ်တွင် အခြေခံကာ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိ သည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အချို့ကတွေ့ရှိခဲ့ကြပါသည်။ အရေးကြီးသော ရှုထောင့် များကို ဆန်းစစ်လေ့လာမိခြင်းမရှိဘဲ ကျန်ခဲ့လေ့ရှိသည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အလုပ်လုပ်နေကြ သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက အဖွဲ့အစည်းအများအပြား သည် ‘ရခိုင်ပဋိပက္ခ’ကိုဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင် ရခိုင်ပြည်နယ် တွင် နေထိုင်ကြသော ရခိုင်များနှင့် မွတ်စလင်များကြား ပဋိပက္ခကိုသာ ဆန်းစစ်လေ့လာကြသည် (horizontal

level တွင်သာ ဆန်းစစ်လေ့လာသည်) ဟု ထင်မြင် ယူဆကြပါသည်။ ထိုလူထုအသိုင်းအဝိုင်း နှစ်ခုစလုံးသည် သမိုင်းအစဉ်အဆက်တွင် ဗဟိုအစိုးရ၏ ဖယ်ကျဉ်ခံထားရမှု၊ လူထုများနှင့် အာဏာပိုင်များကြား ပဋိပက္ခများ၊ လူထု အသိုင်းအဝိုင်းများကြား ဆက်ဆံရေးကို ဩဇာသက်ရောက် စေသည့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများ၊ စသည့် (vertical issues)ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမရှိကြပါ။ ဒုတိယသဘာကမ္ဘာ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင် လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူအချို့က ပဋိပက္ခဆန်းစစ် လေ့လာမှုများသည် အကြီးမားဆုံးသောလုပ်ဆောင်သူများ (ဥပမာ အစိုးရနှင့် EAOများကြား) ၏ ဆက်ဆံရေး အခြေအနေများအပေါ်တွင်သာ အာရုံစိုက်လွန်းသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြပါသည်။ ထိုအခါ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုငယ် များ၊ ဘာသာရေးအုပ်စုများ၊ စသည်တို့ကြားရှိ သိမ်မွေ့စွာ ကွဲပြားခြားနားသည့် အခြေအနေများကို ဆန်းစစ်လေ့လာ မိခြင်းမရှိဘဲ ကျန်သွားတတ်ပါသည်။

ဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို လုပ်ဆောင်သူ၊ လုပ်ဆောင်သည့် နည်းလမ်းနှင့် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများသည်လည်း ဆန်းစစ်လေ့လာမှု၏ အရည်အသွေးနည်းတူ အရေးပါပါ သည်။ အကောင်းဆုံးအစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုမှာ ကျား/မ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး၊ အသက်အရွယ်၊ ဘာသာရေး၊ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ၊ ဒေသစသည့် အဓိကကျသော အုပ်စုများအားလုံးထံမှ အမြင်များကိုသာမက ရပ်ရွာလူထု၊ အစိုးရ၊ EAO များ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ စသည့် အဓိကကျသော ဆက်စပ်

ဇယားကွက် ၂

သက်ဆိုင်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုသည် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးမှု နည်းလမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

အကျိုးခံစားခွင့် ရှိသူများကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်သော အခြေအနေဆန်းစစ်လေ့လာမှုသည် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်း စဉ်များတွင် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းအဖြစ် ခံယူမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုများကို ရရှိစေပါသည်။ လေ့လာခဲ့သော စီမံချက်နှစ်ခုက အောက်ခြေအဆင့်ရှိ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစွမ်းရည် အကဲဖြတ်လေ့လာမှု နည်းစနစ်၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ပြောပြခဲ့ကြပါသည်။ ရပ်ရွာကော်မတီများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အုပ်စုများမှ အဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ပုံမှန်စံသတ်မှတ်ချက် များအပြင် ဘဏ္ဍာရေး၊ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ခေါင်းဆောင်မှု၊ ပြင်ပနှင့် ဆက်ဆံရေး၊ စသည့် ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကိုယ်တိုင် အကဲဖြတ်အမှတ် ပေးခဲ့ကြပါသည်။ စီမံချက်မစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စီမံချက်ပြီးဆုံးသည့်အထိ တိုးတက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန်အတွက် အကဲဖြတ်အမှတ်ပေး မှုများကို စီမံချက်ကာလအတွင်း အကြိမ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ရရှိခဲ့သော ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် ၎င်းတို့၏ မူလအခြေခံနှင့် ရရှိလာသော တိုးတက်မှုများကို ၎င်းတို့အစည်းအဝေးပြုလုပ်သည့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံတစ်ခု၏ နံရံများပေါ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ အများပြည်သူ ကြည့်ရှုနိုင်အောင် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြင့် ရပ်ရွာလူထုအပေါ် တာဝန်ခံမှုကို လက်တွေ့ပြသနိုင်သလို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်လည်း တိုးတက်သတိတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်လိုစိတ်များ နိုးကြားထက်သန်စေပါသည်။

ပတ်သက်သူအုပ်စုများထံမှ အမြင်များကိုလည်း ရယူကာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့်ရှုထောင့်အမြင် များအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း သေချာစေရုံသာမက သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး ကြည့်နိုင်ပြီး ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ခြင်းဖြင့် စီမံချက်နှင့် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကြား အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ ဆွေးနွေး ဖလှယ်မှုများနှင့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရန် အခွင့်အလမ်း များ ရရှိစေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုမှာ တိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်ရာ ဒေသများရှိ ရပ်ရွာလူထုများကို လက်လှမ်းမီရန် ခက်ခဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကချင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းကဲ့သို့သော အချို့ဒေသများတွင် အကြမ်းဖက်မှုအန္တရာယ်ကြီးမားသည့် အတွက် ကွင်းဆင်းလေ့လာဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်ရန်ခက်ခဲပါသည်။

အစိုးရနှင့် EAOများ၏ ထိန်းချုပ်ထားမှုများကြောင့် ဒေသခံများ ၏ ရှုထောင့်အမြင်များနှင့် ဆုံးဖြတ် ချက်ချမှတ်သူများက ဒေသခံများ၏ အမြင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက် ပေးသည့် အတိုင်းအတာကို သိရှိရန် ခက်ခဲသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအချို့က ထင်မြင်ယူဆကြပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိရန်အတွက် နိုင်ငံရေးနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ အတားအဆီးများ ရှိနေသည့်အတွက် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် နည်းပညာနှင့် လူမှုမီဒီယာများ

ကဲ့သို့ ဆန်းသစ်တီထွင်သည့် နည်းဗျူဟာများကို အသုံးပြုနိုင်ရန်အချိန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့ လိုအပ်သည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ယူဆကြ ပါသည်။ သို့မှသာ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုများသည် လုံလောက်သော လက်လှမ်းမီမှုနှင့် ကိုယ်စားပြုမှုတို့ကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

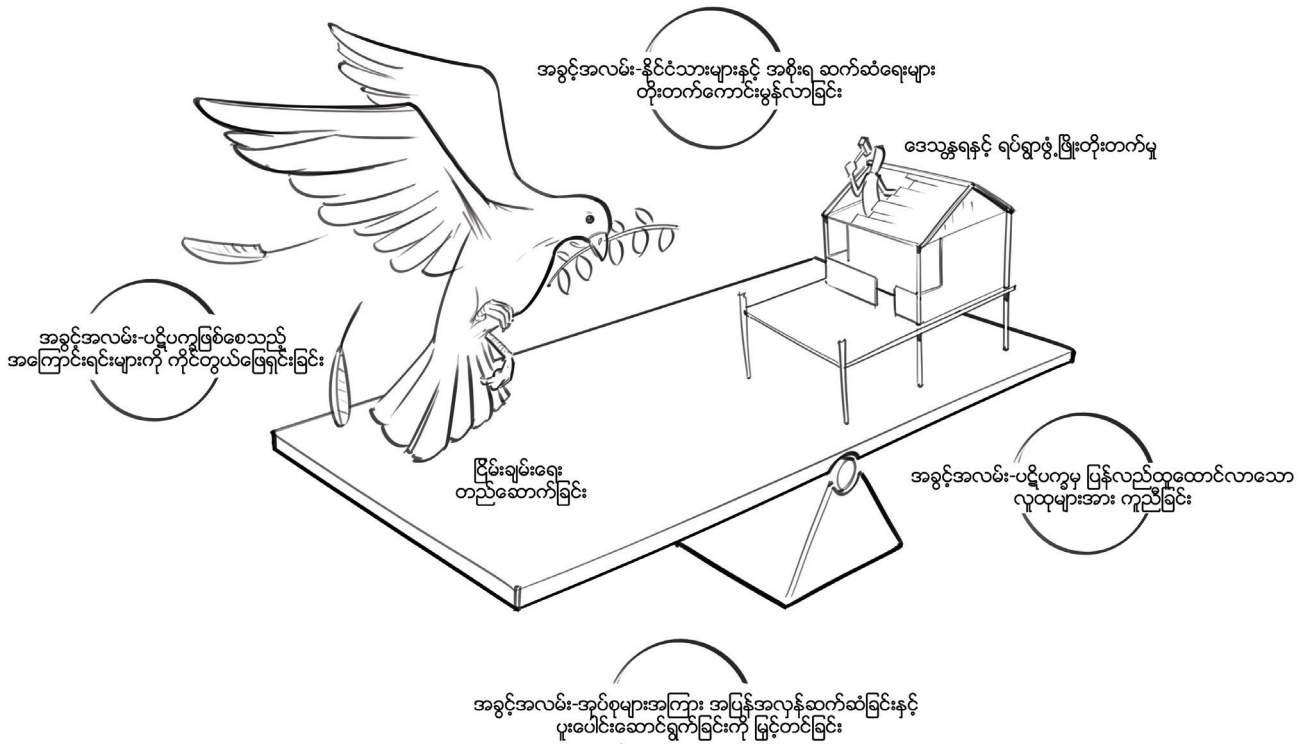
၂-၂-၂။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှိသော စီမံချက်ဒီဇိုင်းပုံစံ ရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံချက်ဒီဇိုင်းပုံစံ ရေးဆွဲခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ငန်းများ

ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲသည့်အဆင့်တွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းသည့်အခါ အောက်ပါတို့ကဲ့သို့သော စီမံချက်၏ အဓိကကျသော သတ်မှတ်ချက်များအားလုံးအတွက် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုမှ တွေ့ရှိချက်များကို အသုံးပြုရပါသည်။ -

စီမံချက်မှ ဘာကို လုပ်ဆောင်မည်နည်း။

- မည်သူက မည်သူ့အတွက် အကောင်အထည်ဖော်မည်နည်း။
- အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ/ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများမှာ မည်သူများ ဖြစ်မည်နည်း။

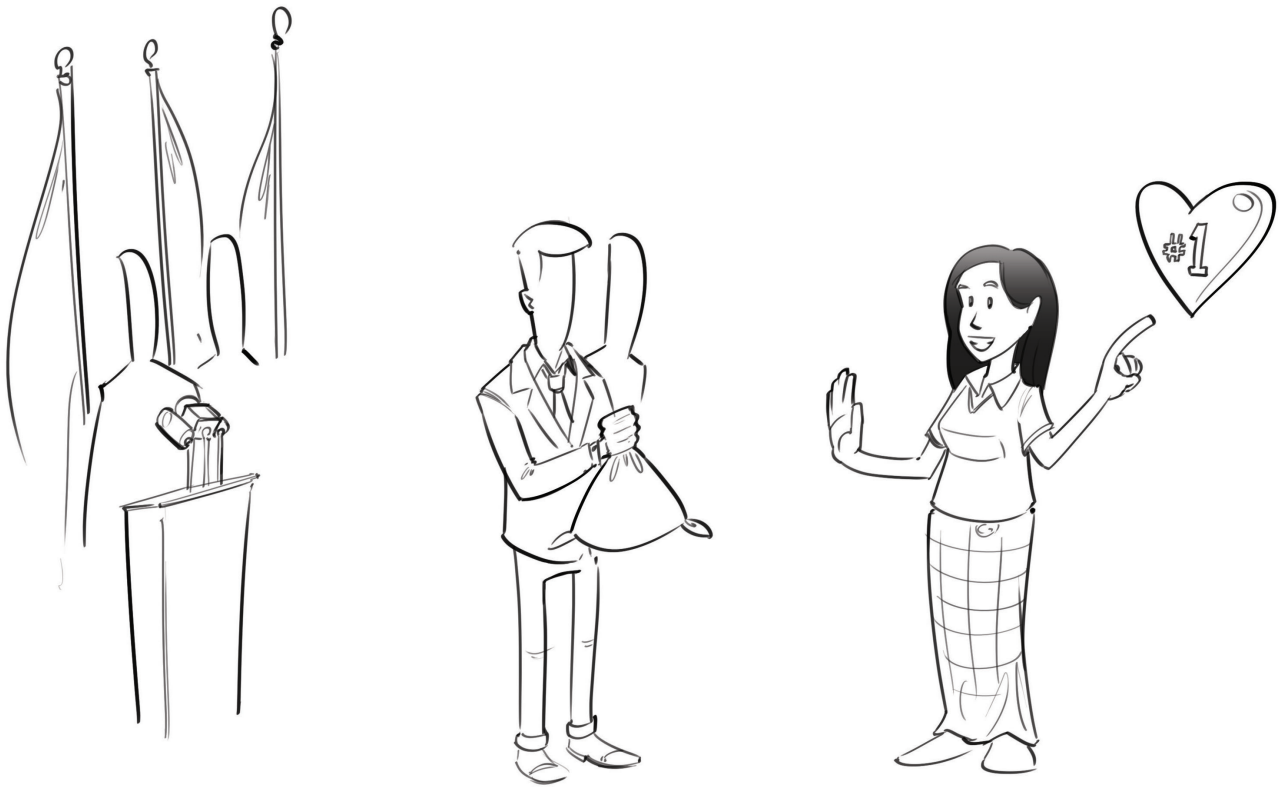
ငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးရလဒ်များကိုရရှိခြင်း

ဇယားကွက် ၃

သတင်းအချက်အလက်စီးဆင်းမှုကဲ့သို့ သော ကိစ္စရပ်များကို နားလည်သိရှိခြင်းသည် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုများကို ပိုမို ထိရောက်စေပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နေရာဒေသအမျိုးမျိုးမှ ရပ်ရွာလူထုများကြား သတင်းအချက် အလက်များ လည်ပတ်စီးဆင်းပုံနှင့် ယင်း၏ ပဋိပက္ခနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် သက်ရောက်ပုံကို လေ့လာမှုတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ များသောအားဖြင့် နှုတ်ဖြင့် သတင်းဖြန့် မှုများနှင့် ဒေသတွင် ဩဇာတိက္ကမရှိသူများ (အာဏာရှိသူများ) သည် သတင်းရင်းမြစ်များကို လွှမ်းမိုးထားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် သတင်းအချက်အလက်များ စီးဆင်းမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုကြား ဆက်နွယ် မှုကိုလည်း ဆန်းစစ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် လူများသည် ကောလဟာလများကို ယုံကြည်တတ်ကြပြီး ကောလဟာလများက အကြမ်းဖက်မှုများကို အစပျိုးပေးသည်ဟု မဆိုနိုင်သည့်တိုင် အကြမ်းဖက်မှုများကို ပံ့ပိုးအားပေးသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုမူ ဖန်တီးပေးနိုင်သည်ဟု သိရပါသည်။ လူများသည် သတင်းအချက်အလက်များကို မည်သို့ မျှဝေသည်၊ ဆက်သွယ်အသိပေးသည်ကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းသည် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များအတွက် အလွန်ပင် အသုံးဝင်နိုင်ပါသည်။ စီမံချက်သည်ကိစ္စရပ် တစ်ခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသိပညာပေးရန် သို့မဟုတ် အသိပေးရှင်းလင်းတင်ပြရန် အစီအစဉ်ရေးဆွဲသောအခါမျိုးတွင် အထူးပင် အသုံးဝင်ပါသည်။

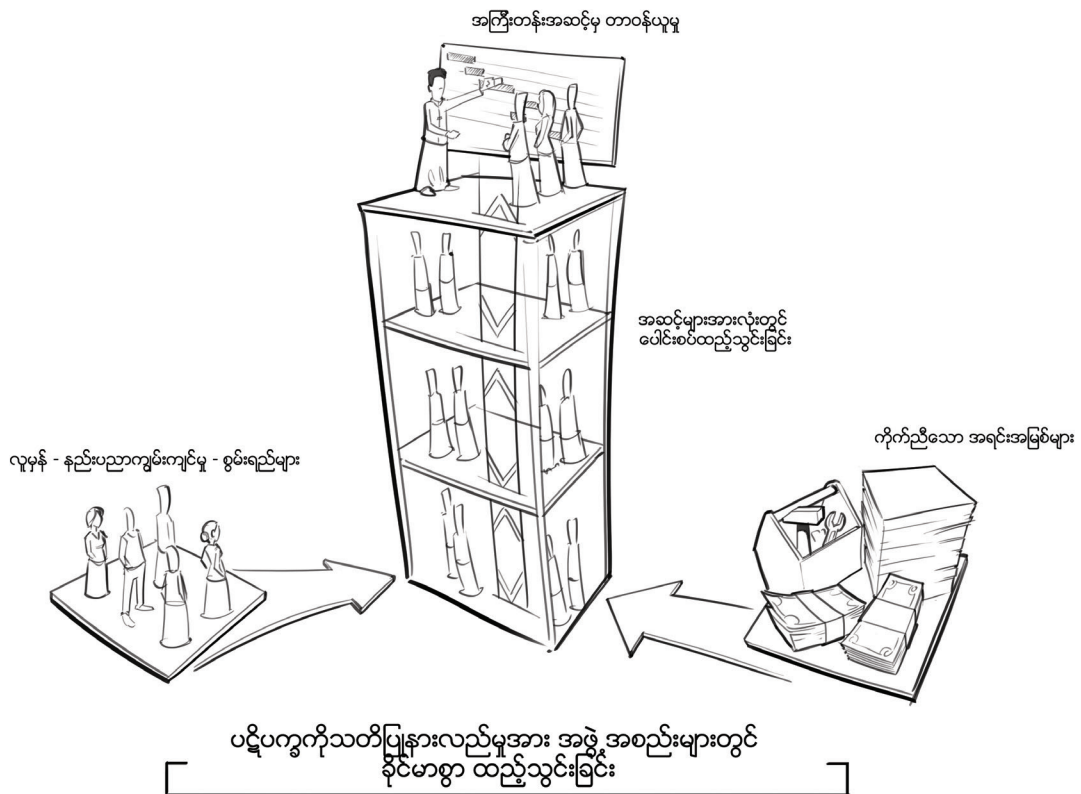
- စီမံချက်ကို မည်သည့်နေရာတွင် အကောင်အထည်ဖော်မည်နည်း။
- စီမံချက်လုပ်ငန်းများကို မည်သည့်အချိန်တွင် ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- စီမံချက်ကို မည်သည့်ပုံစံဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်မည်နည်း။^၉

ထိုအပိုင်းကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီတွင် ဆိုးကျိုးဖြစ်ပေါ်စေခြင်း မရှိစေရန် (DNH)ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း လုပ်ဆောင်သွားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဖြစ်နိုင်လျှင် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုအတွက် အထောက်အကူပြု နိုင်အောင် ကြိုးပမ်းခြင်းသည်လည်း ကောင်းမွန်သည့် အစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်ဒီဇိုင်းပုံစံတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအတွက် အထူးပင် အရေးကြီး သည့် အပိုင်းအချို့မှာ စီမံချက်ဖွဲ့စည်းပုံ (အထူးသဖြင့် အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုပုံစံ)၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ ရွေးချယ်မှုဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ မည်သူများ၊ မည်သည့် အချိန်တွင်၊ မည်သို့ပါဝင်မည်နည်း ဟူသည့် ဖွဲ့ဖြူးမှုစီမံချက် ဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲ မှုလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုကို မဟာ

ဗျူဟာကျကျ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဖြင့် စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အကျိုးဆက်စပ်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု မြင့်မားစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ကောင်းမွန်သော အလေ့အထကျင့်သုံးမှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ခြေမှ လာသည့် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများနှင့် အဓိကကျသော ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရနှင့် EAO အာဏာပိုင်များ အပါအဝင်) ၏ အမြင်များ၊ ဒေသ၏ အခြေအနေကို နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားသုံးသပ်မှုများကို အခြေခံကာ စီမံချက်ဒီဇိုင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အဓိကကျသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်မည်ဆိုလျှင် အကောင်းဆုံးပင် ဖြစ်ပါသည်။ အသွင်ကူးပြောင်းနေသည့်အခြေအနေများ တွင် အဓိကကျသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများထံမှ အကြံဉာဏ်များ၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ သို့မဟုတ် တရားဝင် ခွင့်ပြုချက်များ ရရှိရန်အတွက် မည်သူသည် မည်သည့် အချိန်တွင်၊ မည်သို့ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည်ကို အထူး ဂရုပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

^၉ Ibid., စာမျက်နှာ ၈

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

ရေတိုအတွက်သာဖြစ်ပြီး အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်ဖြင့် ကြိုတင်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသဖြင့် ပြောင်းပြင်ရန်ခက်ခဲသည့် သမားရိုးကျစီမံချက်ဖွဲ့စည်းပုံများသည်မည်သည့်အခြေအနေနှင့်မျှ သင့်တော်ခြင်းမရှိဘဲ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ပို၍ပင် သင့်တော်မှုမရှိဟူသည့်အချက်ကို ဤလေ့လာမှုတွင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများက အတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အခြေအနေများသည် အပြောင်းအလဲမြန်ပြီး အဓိကပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရန်မှာလည်း အချိန်ယူရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းများမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက အဓိကပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ထိရောက်သည့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကိုဆောင်ရွက်ကာ စီမံချက်များကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲဖို့အတွက် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရန် လိုအပ်ပြီး ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ဖို့ဆိုသည်မှာလည်း အချိန်များစွာ လိုအပ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် အချို့အဖွဲ့စည်းများသည် စီမံချက်အစတွင် ဒေသဆံ့ ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန်၊ ဆက်ဆံရေးများတည်ဆောက်ရန်အတွက် များသောအားဖြင့် အချိန် တစ်နှစ် သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပို၍ ယူကြသည်မှာ ကောင်းမွန်သည့် အလေ့အထတစ်ခု ဖြစ်လာပါသည်။

စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် တိုးတက်မှုအတွက်ရော၊ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုတန်ဖိုးအတွက်ပါ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကာ ဆက်စပ်ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဖြင့် ရေးဆွဲရန် အရေးကြီးပုံကို ဤလေ့လာမှုက ထပ်လောင်းထောက်ခံထားပါသည်။ စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းတွင် လူထု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်မှုကို အမြင့်မားဆုံးရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးကာ စီမံချက်စက်ဝန်း တစ်ခုလုံးတွင်လည်း ထိုအတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပုံမှန်ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အလေ့အထများကို ကြည့်မည်ဆိုလျှင် စီမံချက်အတွက် ဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် သတ်မှတ်ချက်များကို ရေးဆွဲချမှတ်ကာ အထက်အဆင့်များမှ အတည်ပြုချက်ရရှိပြီး သည့်အချိန်ကျမှသာ ဒေသခံလူထုနှင့် CSO များကို လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် ဖိတ်ခေါ်လေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရသည့်အတွက် အလွန်နောက်ကျလွန်းသည်ဟု ဝေဖန်ပြောဆိုမှု အများအပြားကို ကြားသိရပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ၎င်း၏ အတွေ့အကြုံကို ပြောပြရာတွင် ၎င်းတို့သည် စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲချိန်၌ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်သည့်အခါ အဓိကကျသည့် တိုင်းရင်းသား ဆက်စပ်ပတ်သက်သူတစ်ဦးကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန် အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ဖြင့် ကျန်ခဲ့သည်ဆိုပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုသူကစီမံချက်ကိုလူသိရှင်ကြား ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ခဲ့ပြီးနောက် စီမံချက်ကို ဆက်လက်

အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိဘဲ ဆိုင်းငံ့ထားရသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ခဲ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံချက်များကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဖို့ဆိုလျှင် ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲသည့် အဆင့်မှာပင် အစိုးရ၊ EAO များ၊ ဒေသခံအရပ်ဘက် လူမှု အဖွဲ့အစည်း၊ ရပ်ရွာလူထုတို့နှင့် ခိုင်မာသောဆက်ဆံရေးနှင့် ယုံကြည်မှုကို တည်ဆောက်ထားရန်အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အဆင့်ဆင့်ညွှန်ကြားအုပ်ချုပ်သော စနစ်များနှင့် စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရန် ရရှိသည့်အချိန်ကာလ တိုတောင်းမှုများက ထိရောက်သော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု၊ ပါဝင်ဆက်စပ်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဖြင့် စီမံချက် ဒီဇိုင်းများ ရေးဆွဲမှုတွင် များစွာ အခက်အခဲ ဖြစ်စေသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ပြောပြကြပါသည်။

အချို့အတွက်မူ ရန်ပုံငွေအကန့်အသတ်ရှိခြင်းက ပြဿနာ ဖြစ်ပါသည်။ အလှူရှင်များက ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှု အပါအဝင် အသေးစိတ်ရေးဆွဲထားသော စီမံချက်ဒီဇိုင်း များကို မျှော်လင့်ကြသော်လည်း ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းမရှိကြသလို စီမံချက်ဒီဇိုင်းနှင့် အဆိုပြုလွှာ တင်သွင်းမှုများအတွက် ခွင့်ပြုပေးသည့် အချိန်မှာ လည်း တိုတောင်းလှသည်ဟု ဆိုပါသည်။ အတွေ့အကြုံများအရ စီမံချက်ဒီဇိုင်းကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရေးဆွဲရာတွင် အကျိုး ခံစားခွင့်ရှိသူများနှင့် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအား မဖြစ်နိုင်သော မျှော်လင့်ချက်များပေးမိခြင်း၊ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေခြင်းများမရှိအောင် သတိထားလုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း လည်းတွေ့ရှိပါသည်။ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကို အများအပြား ပြုလုပ်ကြသောအခါ ရပ်ရွာလူထုက အကြီးအကျယ် မျှော်လင့်နေပြီးမှ လက်တွေ့တွင် မည်သည့်ကူညီပံ့ပိုးမှုမျှ မပေးနိုင်သည်များ ဖြစ်လာမည်ကို စိုးရိမ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကို အဆင့်လိုက်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဆိုလျှင် ပိုကောင်းပါသည်။ ရန်ပုံငွေများနှင့် စီမံချက်ဒေသ များကို ယာယီသတ်မှတ်နိုင်ပြီးဆိုသောအခါမှသာ ပိုမို အသေးစိတ်သောတိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကို ပြုလုပ်သင့်ပါ သည်။ မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ များကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အခွင့်အာဏာရှိသူများက လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်နိုင်သော အန္တရာယ် ရှိပြီး ယင်းသည်လည်း ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းသည် မှာ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် အခွင့်အာဏာဆက်နွယ်မှု ပုံစံများနှင့် ကွန်ရက်ချိတ်ဆက်မှုများကို နားလည်သိရှိအောင် ထည့်သွင်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် ဤအန္တရာယ်ကို လျော့ပါးအောင် ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအရှိဆုံး စီမံချက်ဒီဇိုင်းများ သည် ကောင်းသထက်ကောင်းအောင် အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားပြီး အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီ အောင် ပြင်ဆင်နိုင်မှုအရှိဆုံး ဒီဇိုင်းများဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် အလှူရှင်များနှင့် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးသည့် မိတ်ဖက်များ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာ အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင် ကြီးမားသည့် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး စီမံချက်တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ပြောပြသည်မှာ ၎င်းတို့၏ အလှူရှင်များ သည် စီမံချက်နည်းဗျူဟာများနှင့် ဆက်စပ်နေသော (စီမံချက်သက်တမ်းတိုးခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း) ကို ပြောင်းပြင်ခွင့်ပြုသည့်အတွက် အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေများတွင် လိုအပ်သော အပြောင်းအလဲများ ကို ပြုလုပ်နိုင်ပြီး ဒုက္ခသည်များ၊ IDP များနှင့် နေရပ်ပြန်လာ သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ခဲ့ သည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဆောင်ရွက်ဆဲစီမံချက်များကို နေရာဒေသအသစ်များ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခဒေသများသို့ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သောအခါ စီမံချက်မှ ဆောင် ရွက်ရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့်အခြေ အနေများလည်း ပြောင်းလဲသွားပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် စီမံချက်ဒီဇိုင်းကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်မွမ်းမံခြင်း သို့မဟုတ် အသစ်ပြန်လည်ရေးဆွဲခြင်းတို့ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ ဥပမာ - ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်တစ်ခု သည် ကယားပြည်နယ်တွင် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သောအခါ ၎င်း၏ ဒီဇိုင်းပုံစံကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် အစီအစဉ်ရေးဆွဲသည့် နည်းလမ်းများတွင်ရော လုပ်ငန်းလည်ပတ်ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများတွင်ပါ ပြင်ဆင်ထိန်းညှိမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ စီမံချက်တွင် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှုရလဒ်များအပြင် ရေတိုရလဒ်များ ပိုမိုရရှိနိုင် မည့် လုပ်ငန်းများကို ထပ်မံဖြည့်စွက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် ရပ်ရွာလူထု၏ မယုံမကြည်ဖြစ်နေမှုများကို ကျော်လွှားနိုင်ပြီး လူထုထံမှ ထက်သန်တက်ကြွစွာ ပါဝင်မှုနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို ရယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသရှိ အခြေအနေများမှာ ပိုမိုခက်ခဲကြောင်း လက်ခံအသိအမှတ်ပြုသည့်အနေဖြင့် စီမံချက်၏ မျှော်မှန်းရလဒ်များကို ချမှတ်ရာတွင် အခြားဒေသများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် တော်ရုံသင့်ရုံမျှသာ သတ်မှတ်ပြီး ထိုရလဒ်များ ပြည့်မီရန်အတွက် အချိန်များစွာ ပိုကြာကာ ကုန်ကျစရိတ်လည်း ပိုများလိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်တွက်ဆပြီးမှသာ လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဇယားကွက် ၄

အကျိုးဆက်စပ်သူများ ပူးပေါင်း ပါဝင်ရေးဆွဲသော ဒီဇိုင်းပုံစံကို အသုံးပြုကာ စီမံချက်များကို ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

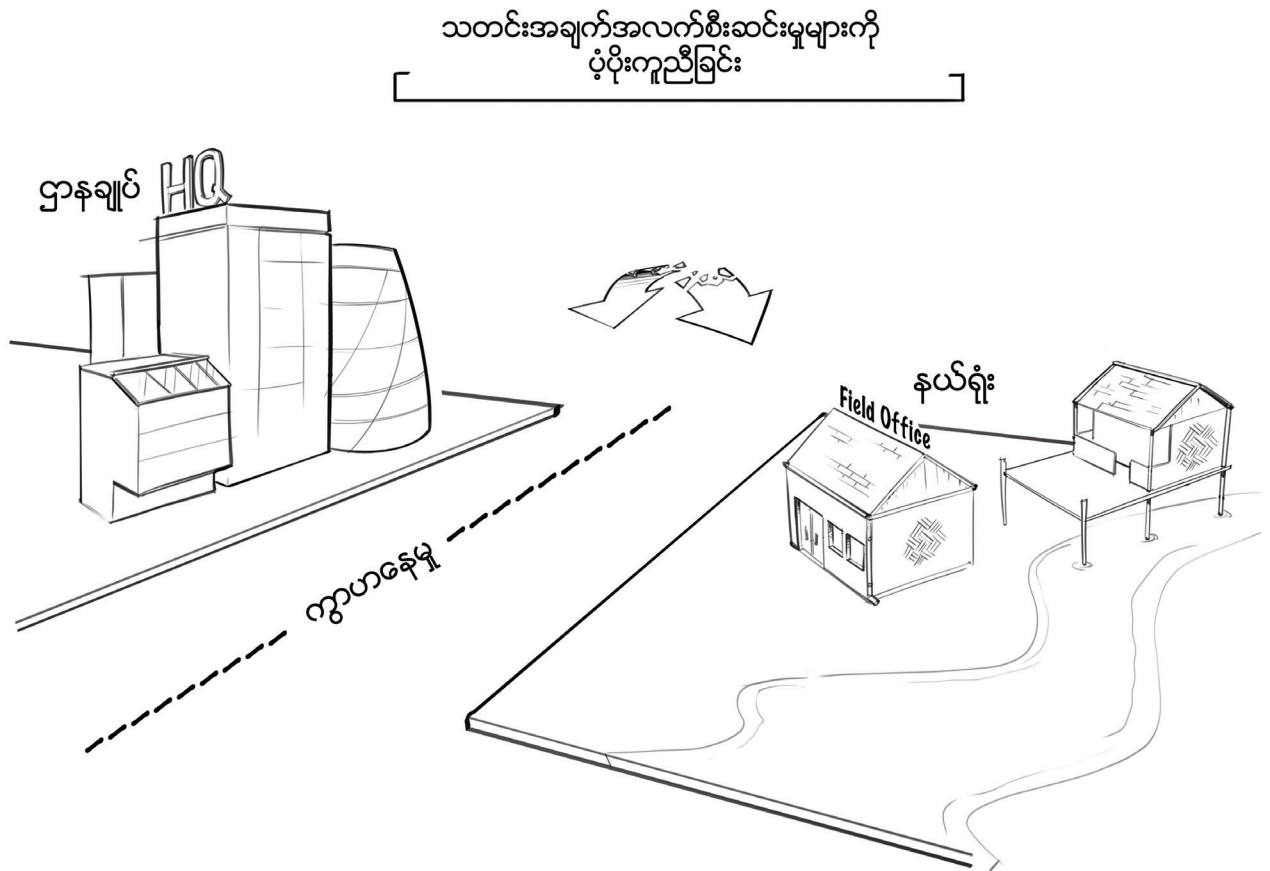
အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်စဉ်အတွင်း ၎င်းတို့ လျာထားသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံချက်သည် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်နိုင်ခြေများ ရှိနိုင်သည်ဟု ဒေသခံအရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ စိုးရိမ်ပူပန်ကြောင်း ပြောကြားသည်ကို ကြားခဲ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်းမှ ထိုဆိုးကျိုးများနှင့် ပိုမိုယေဘုယျကျသော နောက်ခံအခြေအနေများကို သိရှိမှုမရှိခြင်း အပေါ်တွင်လည်း ဝေဖန်ခံခဲ့ရပါသည်။ ထိုအတွက်ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းသည် နောက်ထပ် လုပ်ဆောင်ချက်နှစ်ခုကို ထပ်ဆောင်း ထည့်သွင်းရန် ဒီဇိုင်းပုံစံ ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ တစ်ခုမှာ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် စီမံချက်တွင် အစိုးရ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် လူထုများကြား အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများကို အားကောင်းစေရန်ဖြစ်ပြီး ကျန်တစ်ခုမှာ ရပ်ရွာလူထုမှ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပေးသည့် လိုအပ်ချက်များကို အခြေခံကာ ပိုမိုကြီးမားသော အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံချက်ကို အထောက်အပံ့ပြုနိုင်သော အသေးစား ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်အချို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဤနည်းလမ်းတွင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိပါသည်။ ဥပမာ ရပ်ရွာလူထုများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတို့နှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ရန် အချိန်ယူခဲ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် အသေးစားရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို စနစ်တကျ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်သည့် အတိုင်းအတာကြီးမားသော စီမံချက်ကြီးနှင့် အပြည့်အဝ အချိန်ကိုက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းလည်း မရှိပါ။ ထိုမျှသာမက ရပ်ရွာလူထုမှ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပေးသမျှ လိုအပ်ချက်များနှင့် စီမံချက်ဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များ အားလုံးကို လိုက်နာဖြည့်ဆည်းပေးရန် မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက်လည်း အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် လူထု၏ မျှော်လင့်ချက်များကိုလည်း စီမံကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရပါသေးသည်။

သို့သော် ဤအတွေ့အကြုံကြောင့် ထိုအဖွဲ့အစည်းသည် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းများအားလုံးတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ၎င်းတို့ အသုံးပြုနေသည့်နည်းလမ်းကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကာ လိုအပ်သည်များကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ စီမံချက်ရေးဆွဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ပဋိပက္ခ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အဓိကကျသောပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအုပ်စုအမျိုးမျိုးနှင့် ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းရန်၊ တိုင်ပင် ဆွေးနွေးရန် လမ်းညွှန်ချက်များ ပြုစုချမှတ်ကျင့်သုံးခြင်း၊ စီမံချက်တွင် အဓိက ပါဝင်ဆက်စပ်သူများကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေရန် အတွက် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ ကဏ္ဍအလိုက်စီမံချက်အမျိုးမျိုးကြား ချိတ်ဆက်နိုင်ရန်အတွက် အစုအဖွဲ့များ (clusters) ဖွဲ့ကာ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် အစိုးရမိတ်ဖက်များအတွက် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ သင်တန်းများ ပေးခြင်း၊ စသည် တို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ယင်းအဖွဲ့အစည်းသည် ရပ်ရွာလူထုများထံမှ နစ်နာမှု တိုင်ကြားချက်များကို လက်ခံရန်အတွက် ယန္တရားအသစ်တစ်ခုကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ အကြီးတန်းမန်နေဂျာများထံမှ ကြီးမားသည့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းတွင်းရှိ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများကြောင့် အထက်ပါလုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်း၏ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဌာနေရုံးမှ ကောင်းမွန်သည့် ထိုအစဉ်အလာများကို အခြားသော နိုင်ငံများရှိ ဌာနေရုံးများမှလည်း အတုယူဆောင်ရွက်နိုင်လိမ့်မည်ဟု ၎င်းတို့က မျှော်လင့်ထားကြပါသည်။

အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများကို ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် နေရာဒေသရွေးချယ်ခြင်းသည် စီမံချက် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲစဉ်အတွင်းတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှိစေရန်အတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အခက်ခဲဆုံးသော အချက်များထဲမှ တစ်ချက်

ဖြစ်ပါသည်။ ကျား/မ၊ လူမျိုး၊ စသည်တို့ကို အခြေခံကာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့်ဆက်နွှယ်သည့် နစ်နာမှုများ ကာလရှည်ကြာခံစားလာရသည့် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် စီမံချက်၏အကျိုးကျေးဇူးများကို ခွဲဝေပေးခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များသည်

အလွန်ပင် အကဲဆတ်နိုင်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သည့် အစဉ်အလာတစ်ခုမှာ ခိုင်မာသည့် ပဋိပက္ခဆန်းစစ် လေ့လာချက်မှရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များကို အခြေခံကာ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များသည် မွေခံဌာနကျပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိကာ ကောင်းစွာဆက်သွယ်အသိ ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ဖြစ်နိုင်ပါက အခြားသော အထောက်အကူပြု လုပ်ဆောင်မှု များနှင့်လည်း ချိတ်ဆက် ညှိနှိုင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်တစ်ခုသည် ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်ချက် များအတွက် မြို့နယ်များကို ရွေးချယ်သည့်အခါတွင် ဆင်းရဲမှုစံသတ်မှတ်ချက်ကို အသုံးပြုကာ ပွင့်လင်းမြင်သာ ရှိပြီး အထောက်အထားအခြေခံသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ရွေးချယ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ အစိုးရမိတ်ဖက်များက ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီတွင် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပပေးပြီး ထိုအလုပ်ရုံဆွေးနွေး ပွဲများအတွင်း တက်ရောက်လာသူများက ဆင်းရဲမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အခြေခံကာ မြို့နယ် နှစ်မြို့နယ် သို့မဟုတ် သုံးမြို့နယ်ကို သတ်မှတ် ရွေးချယ်ပေးကြပါသည်။ ထိုအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများတွင် တက်ရောက်လာသူများသည် ၎င်းတို့၏ အသိပညာဗဟုသုတများကိုလည်း မျှဝေခွင့် ရကြပါသည်။ ဤမျှဝေမှုများသည်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

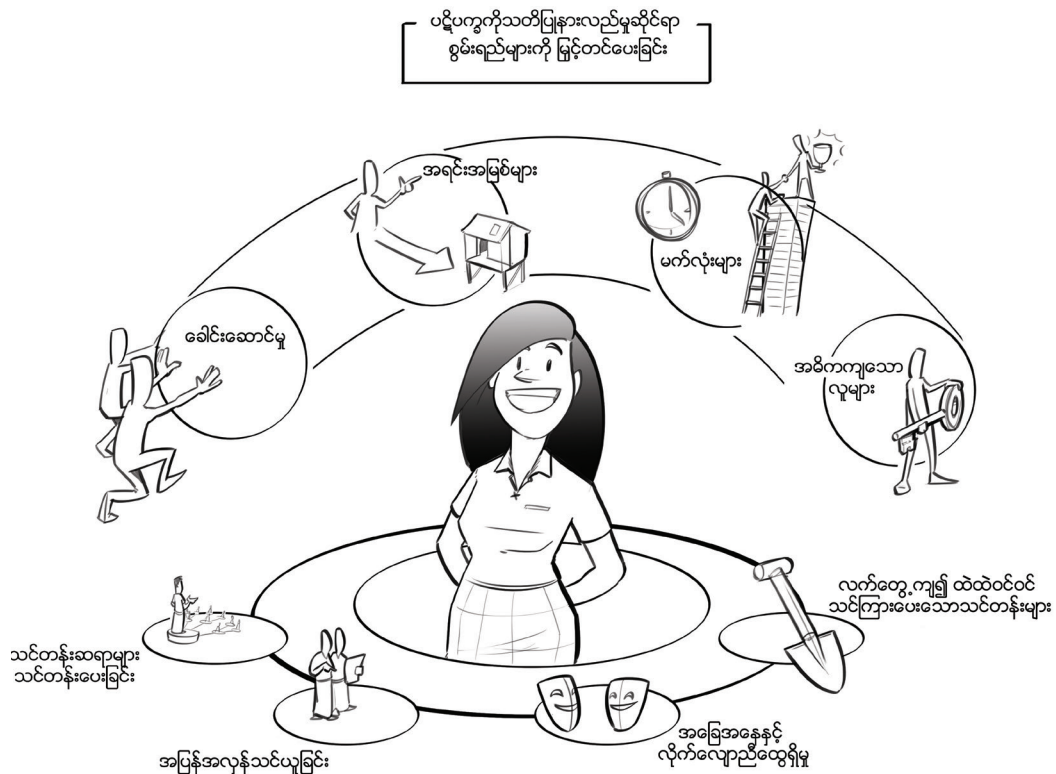
အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆင်းရဲမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက် များသည် မြေပြင်တွင် လတ်တလောဖြစ်နေသည့် ဖြစ်ရပ်မှန် များကို အစဉ်အမြဲ ထင်ဟပ်ပြသနိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရ အဆင့်တွင် လူထုအစည်းအဝေးများကို ကျင်းပနိုင်ရန် ထိုအဖွဲ့အစည်းမှ ကူညီပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေးများတွင် ရွာသူရွာသားများက ဆင်းရဲမှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များကို အခြေခံကာ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများကို ရွေးချယ်ပေးပြီး အများ သဘောတူညီမှုဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်သည့် နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ နောက်တစ်နည်းမှာ နောက်ထပ်အကြီးစား စီမံချက်တစ်ခုဆောင်ရွက်သောအခါ မူလက ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် အပြည့်အဝလွှမ်းခြုံမှုရရှိအောင် ကြိုးပမ်းသွားပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်နေထိုင်သော မွတ်စလင်များကို ဘက်လိုက်ကာ ကူညီထောက်ပံ့ပေးနေသည်ဟု ထင်မြင် ယူဆခြင်းကြောင့် ဆန့်ကျင်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ (အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း) အဖွဲ့အစည်းအများ အပြားသည် မွတ်စလင်နှင့် တိုင်းရင်းသား ရခိုင်လူထုတို့ကို တူညီသော ၅၀:၅၀ အချိုးဖြင့် ကူညီပံ့ပိုးပေးလာကြပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့တူညီသောအချိုးဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့်နည်း သည်လည်း ပြဿနာရှိကြောင်း အများအပြားကဆိုပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤနည်းသည် နေရာဒေသများနှင့်

အကျိုး ခံစားခွင့်ရှိသူများကို ရွေးချယ်ရာတွင် သက်သေ အထောက်အထားနှင့် လိုအပ်ချက်များကို အခြေခံကာ ဆောင်ရွက်မှု အပြည့်အဝမရရှိနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အချို့အဖွဲ့အစည်းများကမူ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူနှင့် နေရာဒေသ ရွေးချယ်မှုများအား အခြေအနေက တောင်းဆို လာသည့်ပေါ်တွင်မူတည်ကာ အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်အောင် စီမံဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ဥပမာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် နေရပ်ပြန် လာသောသူများအတွက် အကူအညီထောက်ပံ့မှု များပေးနိုင်ရန် ကျေးရွာအစုအဖွဲ့နည်းလမ်းကို အသုံးပြု ခဲ့ပါသည်။ ထိုနည်းလမ်းတွင် နေရပ်ပြန်လာသူများ၏ ရွာများ (ထိုစဉ်က အများစုမှာ မွတ်စလင်များ) နှင့် အနီးဝန်းကျင်မှ ရွာများ (မွတ်စလင်နှင့် ရခိုင်)ကို ပေါင်းစည်းကာ အကူအညီ ထောက်ပံ့မှုများ ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ နှစ်နာမူများနှင့် တရားမျှတသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆမှုများကို နားလည် သတိပြုကာ ထိခိုက်လွယ်မှုအရှိဆုံးသူများအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေးမှုများကို ဟန်ချက်ညီညီ ချိန်ညှိဆောင်ရွက်နိုင် ခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် ပဋိပက္ခဒဏ်ပြင်းပြင်းထန်ထန် ခံစားရသော နေရာဒေသများ၊ အထူးသဖြင့် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များမှ အပြိုင်အဆိုင် ထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးပမ်းနေ သော သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း များမှထိန်းချုပ်ထားသော နေရာဒေသများတွင် လုပ်ကိုင်ရခြင်း ၏ အားသာချက်နှင့် အားနည်းချက်များကိုလည်း တွေ့ဆုံ မေးမြန်းသူများက ဆွေးနွေးပေးခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ သော နေရာဒေသအများအပြားသည် ပဋိပက္ခဒဏ်ကို ကာလရှည်ကြာခံစားလာခဲ့ရသည့်အတွက် လူသားဖွံ့ဖြိုးမှု ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များစွာရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဒေသများကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်လိုမှု မြင့်မားကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများမှာ လုပ်ငန်းများ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်သည့်နေရာတွင် ဝေးလံခြင်းနှင့် သွားရောက်နိုင်ရန်ခက်ခဲခြင်း၊ ခွင့်ပြုချက်များ အဆင့်ဆင့် ရယူရခြင်းနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကဲ့သို့သော အခက်အခဲများကြုံတွေ့ရပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အချို့က ၎င်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် သိသာ ထင်ရှားသည့် တိုးတက်မှုများ မရရှိသေးမီ “ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အလွန်မြင်သာထင်ရှားစွာ” ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနေသည်ဟု ဝေဖန်ပြောဆိုမှုများကို သတိထား နေကြောင်းလည်း အချို့သော EAOများနှင့် CSO များက ပြောပြကြပါသည်။ အခွင့်အာဏာပြိုင်ဆိုင်မှုများ၊ အယုံအကြည်ကင်းမဲ့မှုများနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံမှုမရှိခြင်းများ ကြောင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ထိုနေရာဒေသ များတွင် ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များကို

အကောင်အထည်ဖော်ရန်မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထိုသို့သော အခက်အခဲ များရှိနေသည်မှန်သော်လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အချို့မျိုးက ထိုပဋိပက္ခဒဏ်ခံဒေသများတွင် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်သင့်ပြီး ထိုဒေသများကို ရှောင်ရှားနေမည်ဆိုပါက ထိုဒေသများသည် ဆက်လက်ဖယ်ချန်ခံနေရမည်ဖြစ်ကာဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျခြင်းများ ကိုလည်း ပိုဆိုးစေမည်ဖြစ်သည်ဟု တညီတညွတ်တည်း ဆိုကြပါသည်။

များသောအားဖြင့် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များ ကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲသည့်အခါတွင် စနစ်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံများတွင် အမြစ်တွယ်နေ သော တန်းတူညီမျှမရှိမှု သို့မဟုတ် သမိုင်းအစဉ်အဆက် ရှိခဲ့သော ဘေးဖယ်ထားမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ရည်ရွယ်လျက် ဒီဇိုင်း ရေးဆွဲကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစီမံချက်များသည် နေရာဒေသများ၊ အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် လူအုပ်စုများကို သီးသန့် ရွေးချယ် ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘက်လိုက်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကို မလွဲမသွေ ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်ပြီး အုပ်စုများကြား တင်းမာမှုများကို ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် အစီအစဉ်ကို ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲရာတွင် ဆိုးကျိုးမဖြစ်စေရန် ပထမဦးစားပေးရပြီး တစ်ချိန်တည်းတွင် သက်သေ အထောက်အထားများကိုအခြေခံကာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတိုးအလျှော့ ပြုလုပ်ကာ ခက်ခက်ခဲခဲဆောင်ရွက်ရသလို ပဋိပက္ခ၏ အကြောင်းရင်းများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရန်လည်း ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည့် အတွက် ကောင်းမွန်သည့် အလေ့အထတစ်ခုမှာ ရွေးချယ်မှုဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်၊ သက်သေအထောက်အထားများပေါ် အခြေခံကာချမှတ်ပြီး ရွေးချယ်ထားသည့် အကျိုးခံစားခွင့် ရှိသူများနှင့် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကို ထိရောက်လုံလောက်စွာ ဆက်သွယ်အသိပေး ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်သည့် နည်းဗျူဟာများကို ကျင့်သုံးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အဖွဲ့အစည်းများတွင် အားကောင်းသည့် တုံ့ပြန်အကြံပြုမှုယန္တရားများ ရှိနေသင့်ပါသည် (အောက်ဖော်ပြပါ M&E ဆိုင်ရာ အပိုင်း ၂-၂၆ တွင် ကြည့်ပါ)။ ထိုယန္တရားများရှိလျှင် မရည်ရွယ်ဘဲ ဖြစ်လာသည့် အကျိုးဆက်များကို စောစီးစွာသိရှိနိုင်ပြီး ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန် သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ လျော့ပါးသက်သာစေရန် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမျှသာမက အဖွဲ့အစည်း များသည် မိမိတို့၏ ဦးတည်အုပ်စုများအပြင် ပိုမိုကျယ်ပြန့် သော လူအုပ်စုများကို အကျိုးပြုနိုင်သည့် ဖြည့်စွက်ဆောင် ရွက်ချက်များကို ထည့်သွင်း လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်လျှင်လည်း

ပိုကောင်းပါသည်။ ထိုအတွက် မိမိတို့၏ စီမံချက်ဒေသ အတွင်းရှိ အခြားလူအုပ်စုများ သို့မဟုတ် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူအုပ်စုများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသော အခြား အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း၊ ချိန်ကိုက်လုပ်ဆောင်ခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက် နိုင်ပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်း

စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အဖွဲ့အစည်းအများအပြားသည် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များ ပြည့်မြောက်စေရေးအတွက် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံချက်များကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုလျက်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သို့သော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအများအပြား၊ အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုရှိသော ဝန်ထမ်းများ က ယခုထက်ပို၍ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အလားအလာနှင့်အခွင့်အလမ်းများ မြောက်မြားစွာ ရှိနေသေး သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြပါသည်။

အသုံးပြုသည့်နည်းလမ်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း အချို့ အဖွဲ့အစည်းများသည် ဖယ်ကြည့်ခံထားရသော အုပ်စုများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရသော အုပ်စုများ၏ အနေအထားကို ပိုမို

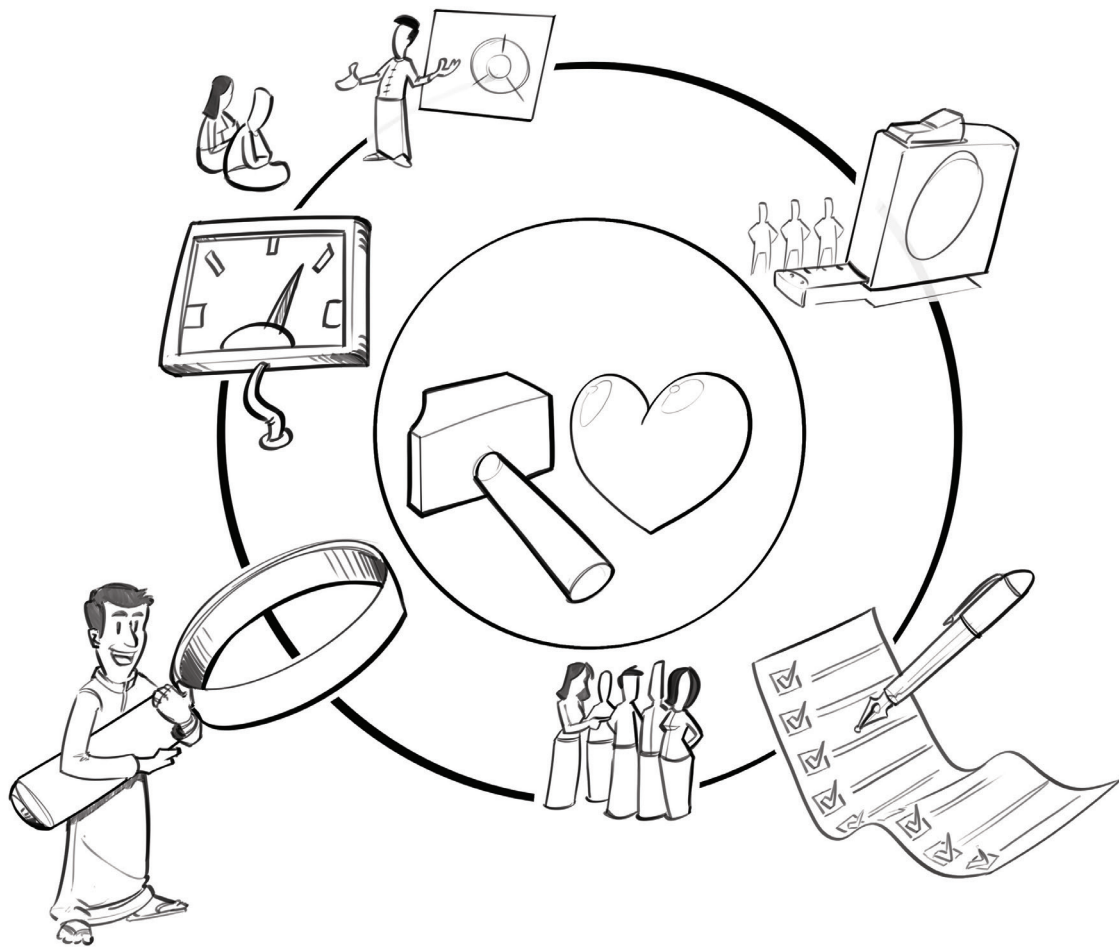
တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ပေးနေသည့်အတွက် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်ချက်များကို ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ကျင့်သုံးနေကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဥပမာ အချို့ အဖွဲ့အစည်းများသည် အမျိုးသမီးငွေစုငွေချေးအဖွဲ့များကို ထောက်ပံ့ပေးပြီး ကျေးရွာကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီး ပါဝင်မှု ၅၀% ရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးကာ ဝင်ငွေရရန် အလုပ်ပေးသည့်အစီအစဉ်များတွင်လည်း အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး လုပ်ငန်းတူပေးရန် စည်းကမ်းသတ်မှတ် ထားကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများသည် အမျိုးသမီးများ၏ မိမိကိုယ် မိမိယုံကြည်မှုနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းရှိ အမျိုးသမီး များ၏ အဆင့်အတန်းကို တိုးတက်စေနိုင်ပြီး စီမံချက်များတွင် သာမက အခြားသော ရပ်ရွာတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများ ကိုပါ လုပ်ဆောင်လာနိုင်ကာ ဩဇာသက်ရောက်နိုင်အောင် အထောက်အကူပြုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခဲ့သော ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကော်မတီဝင် အမျိုးသမီး တစ်ဦးက သူမသည် အမျိုးသမီး ငွေစုငွေချေး အဖွဲ့တွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေရင်း ရွာသူရွာသားများသာမက ဒေသန္တရအဆင့်အစိုးရထံမှပါ ယုံကြည်လက်ခံမှုများ ရရှိခဲ့သည့်အတွက် အမျိုးသားများသာ ကြီးစိုးလေ့ရှိသည့် ခေါင်းဆောင်နေရာတစ်ခုဖြစ်သော “ဆယ်အိမ်မှူး” အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရကြောင်း ပြောပြပါသည်။

ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များသည် အစိုးရနှင့် ရပ်ရွာလူထုများကြား အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု နှင့် ယုံကြည်မှုများ အားကောင်းလာစေသည့် နည်းလမ်းတစ်ခု လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရအရာရှိများသည် ရပ်ရွာလူထုနှင့် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်ရန် ရှောင်ရှားလေ့ ရှိသည်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအချို့ကသတိပြုမိကြပါသည်။ ထိုသို့ ရှောင်ရှားနေကြခြင်းမှာ ၎င်းတို့ထံတွင် ရပ်ရွာလူထု အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ၊ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် ပြဿနာများ ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာများမရှိဟု ယူဆသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်ကို ဖြေရှင်းပေးရန်အတွက် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ စီမံချက်တစ်ခုက ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများကို ရပ်ရွာလူထုအတွက် သင်တန်းများ၊ ဒေသခံလယ်သမားနှင့် တံငါသည်များ အတွက် စီမံချက်၏ အထောက်အကူပြု ပံ့ပိုးမှုများတွင် အတူတကွ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးရန် နှိုးဆော်စည်းရုံးခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ အစိုးရနှင့် ပြည်သူကြား ပိုမိုအပြုသဘောဆောင်သော ဆက်ဆံရေးများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။ ဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်လာခြင်း၏ ထင်ရှားသော သာဓကတစ်ခုအဖြစ် အစိုးရသည် ကမ်းရိုးတမ်း နှင့် ကုန်းတွင်း ငါးဖမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ဥပဒေအသစ် တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲ သောအခါ လူထုနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ရပ်ရွာလူထုအခြေပြုအုပ်စုများကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သောအခါတွင်လည်း ၎င်းတို့က စီမံချက်၏ လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရ အရာရှိများနှင့် ပိုမိုထိတွေ့ဆက်သွယ်နိုင်လာပြီး ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို တရားဝင်တောင်းဆိုသည့်နည်းလမ်း များဖြင့် တင်ပြတောင်းဆိုနိုင်သည့် စွမ်းရည်များလည်း ရှိလာသည်ဟု ပြောပြကြပါသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ ထိတွေ့ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုများပြား လာသည့်တိုင် ၎င်းတို့သည် အစိုးရကို အပြည့်အဝ မယုံကြည် နိုင်သေးဟုလည်း ဆိုကြပါသည်။

အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် လူထု၏ ဩဇာသက်ရောက်မှု အားကောင်းလာစေရန် ဆောင်ရွက်သည့်နေရာတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြု နားလည်မှုရှုထောင့်မှကြည့်ပါက သတိပြုသင့်သည့် အန္တရာယ်များရှိပါသည်။ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုသည် လတ်တလောတွင် အစိုးရ၏ ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ပေးမှုအပေါ် လူထု၏ စိတ်ကျေနပ်မှုကို တိုင်းတာအမှတ်ပေးရန်အတွက် အကဲဖြတ်အမှတ်ပေး ကတ်ပြားများ (community scorecards) အသုံးပြုခြင်းကို စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ သို့သော်ထိုဆောင်ရွက်ချက် သည် ရေရှည်တွင် အကျိုးကျေးဇူးများရရှိနိုင်မည်မှာ မှန်သော်လည်း ရေတိုတွင်မူ အစိုးရ၏ဆန့်ကျင်မှုကို ခံရနိုင်ပြီး

လူထုနှင့်အစိုးရကြား ဆက်ဆံရေးများကို ပျက်ပြားနိုင်ကြောင်း စီမံချက်ဝန်ထမ်းများက သတိပြုမိကြပါသည်။ မြေယာနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်များကို အသိပေးရှင်းလင်း ဆွေးနွေးခြင်း၊ အဂတိလိုက်စားမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မေးခွန်း ထုတ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ရပ်ရွာလူထုများနှင့် CSO များကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးသည့် အခြား စီမံချက်တစ်ခုကလည်း စီမံချက်တွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူ များသည် ဩဇာအာဏာ ကြီးမားပြီး ဆက်သွယ်မှုကွန်ယက် ကောင်းသော အာဏာပိုင်များ၏ ဖိနှိပ်မှုအန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်ဟု ပြောပြပါသည်။ ထိုစီမံချက်မှ အန္တရာယ်လျော့ပါးစေရေး နည်းဗျူဟာအချို့ကို အသုံးပြု ခဲ့ရပြီး လူများအား တစ်ဦးချင်းထက် အဖွဲ့လိုက်သာ သွားလာဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ စီမံချက်တာဝန်ရှိသူများမှ နီးကပ်စွာ လိုက်ပါစောင့်ရှောက်ပေးခြင်း၊ စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ပေးပါသည်။ သို့သော်လည်း စီမံချက် သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ ဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ မရှိတော့သည့်အချိန်တွင် ထိုသူများနှင့် အုပ်စုများ အပေါ် ကျရောက်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသည့် အန္တရာယ်များကိုလည်း ထည့်တွက်ရန် အရေးကြီးပြီး စီမံချက်ပြီးဆုံးသွားသည့် နောက်ပိုင်းကာလများတွင်လည်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ဆက်လက်ပြုလုပ်ပေးသွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းအများအပြားသည် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုး ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များမှတစ်ဆင့် သဘောထားကွဲလွဲ နေသော အုပ်စုများ ကြား လူမှုကျွမ်းဝင် ရင်းနှီးပေါင်းစပ်မှု တိုးတက်လာစေရန်အတွက် အသုံးပြုသည့် နည်းဗျူဟာ များကို မျှဝေပေးကြပါသည်။ နေရာဒေသ အမျိုးမျိုးတွင် နည်းဗျူဟာအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုခဲ့ကြပြီး ရလဒ်များလည်း အမျိုးမျိုးထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ရန်လိုနေသော အုပ်စုများကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ တိုးပွားစေရုံမျှဖြင့် အပြန်အလှန်သိရှိမှု၊ နားလည်မှုနှင့် ယုံကြည်မှုများကို တိုးတက်စေနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်သော ‘ထိတွေ့မှုသီအိုရီ (contact theory)’ တွင် မထင်မှတ်ဘဲ ကျရောက်နိုင်သောအန္တရာယ်များရှိကြောင်းကို တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သူအများအပြားက ထောက်ပြခဲ့ကြပါသည်။ အတွေ့အကြုံများအရ ထိုအုပ်စုများသည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အကျိုးစီးပွားအတွက် လုပ်ငန်းကိစ္စသက်သက်ဖြင့်သာ ဆက် သွယ်ဆောင်ရွက်ကြပြီးတစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး ထားရှိသည့် စိတ်နေသဘောထားများ သို့မဟုတ် အပြုအမူများ တိုးတက် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များအတွင်းသို့ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုနည်းဗျူဟာများကို ပေါင်းစပ်

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား တိုင်းတာခြင်း

ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်လေ့ရှိပါသည်။ ရခိုင်နှင့် မွတ်စလင် အသိုင်းအဝိုင်းများကြား အပြန်အလှန်ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှုများ ရှိနေခြင်း သို့မဟုတ် လိုအပ်ပါက သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကူညီ စီစဉ်ပေးပါက ထိုသို့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုလိုလားလားရှိခြင်းတို့ကို တွေ့ရသော်လည်း ဤသည်ကိုကြည့်ကာ တစ်ဘက်သတ် အဆိုးမြင်မှုများ လျော့နည်းသွားပြီ သို့မဟုတ် အသိုင်းအဝိုင်းများကြား ဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်လာပြီဟု ယူဆ၍ မရပါ။ အမှန်စင်စစ် ဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်လာစေရန် ပံ့ပိုးပေးသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ပေးခြင်းမရှိဘဲ ထိတွေ့မှုများအောင်သာ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ဆက်ဆံရေးများကို မရည်ရွယ်ဘဲ ပိုမိုဆိုးရွားအောင် လုပ်မိနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အချို့က အလေးထားပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ဤနေရာတွင် ပိုမိုနက်ရှိုင်းသည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်ပြီး ယုံကြည်မှုကို တဖြည်းဖြည်းတည်ဆောက်သွားနိုင်စေမည့် လူမှုစီးပွားရေး လုပ်ဆောင်ချက်များကို

ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံချက်ပြီး ဆုံးပြီးနောက် တွင်လည်း အတူတကွယှဉ်တွဲနေထိုင်မှုနှင့် အပြန်အလှန်မှီခိုမှုများ ဆက်လက်ပြုလုပ်နေစေမည့် အခြေအနေများကို ဖန်တီးပေးခြင်း (ဥပမာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမျိုးစုံပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းများ)၊ ဆောက်လုပ်ရမည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများကြား အပြန်အလှန်မှီခိုလုပ်ကိုင်ရမည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အတူတကွ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်စေခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်စေခြင်းတို့သည် ကောင်းမွန်သော အစဉ်အလာ လုပ်ဆောင်မှုများ ဖြစ်ပါသည်။ ကယားပြည်နယ်မှ ရပ်ရွာလူထုအခြေပြု အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က ၎င်းတို့ဒေသတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံချက် တစ်ခုကြောင့် ယခင်က အဆက်အသွယ်မရှိသော အနီးအနားရွာများမှ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုမတူသည့် ရွာသူရွာသားများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ တိုးပွားလာသည့် အကြောင်းကို ပြောပြခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ရွာများကြားရင်းနှီးမှုများရရှိကာ ရှမ်းလူမျိုးများက ခရစ်ယာန်

ပွဲတော်များတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲလာကြသလို ရွာနှစ်ရွာကြား
ဘောလုံးပွဲများကိုလည်း ပုံမှန်ကျင်းပဖြစ်လာပါသည်။
သို့သော် ထိုကဲ့သို့သော လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ လူမှုကျွမ်းဝင်
ရင်းနှီးပေါင်းစပ်မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုအပေါ်
အကျိုးသက်ရောက်နိုင်ခြေများအား လွန်လွန်ကဲကဲ
ကျေနပ် နှစ်သိမ့်မနေရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။
အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့သည် ဒေသန္တရနှင့်
ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဘောင်ထက်
ကျော်လွန်သော နိုင်ငံရေးနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အခြေအနေ
များပေါ်တွင်လည်း မူတည်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။
ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များသည် ပဋိပက္ခကို
ဖြစ်စေသည့်၊ တွန်းအားပေးသည့် အကြောင်းအချက်များကို
ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း ပေးခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိုအထောက်အပံ့
ပြုနိုင်သည့် အလားအလာ (ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု၏
အမြင့်မားဆုံးပန်းတိုင်) ရှိနေသည်မှန်သော်လည်း
အစီအစဉ်များ အားလုံးသည် ထိုအတွက် mandate

သို့မဟုတ် လုံလောက်သော ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အထောက်အကူ
များ ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်းကို သတိပြုရန်
အရေးကြီးပါသည်။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု၏
အနိမ့်ဆုံးပန်းတိုင် (ဥပမာ DNH) ကိုသာ ပြည့်မီအောင်
ဆောင်ရွက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရန်
ရည်ရွယ်ချက်မရှိသော ထိရောက်၍ ပဋိပက္ခသတိပြု
နားလည်မှုရှိသည့် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်
ပေါင်းများစွာ ရှိပါသည်။ ပါဝင်ဆက်စပ်နေသော အခြေအနေ
အကြောင်းအရာများ၊ အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ mandate များ၊
ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ အမြင်များ၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုနှင့်
အကောင်အထည်ဖော်မှု အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်များနှင့်
စွမ်းဆောင်ရည်များကို ကြည့်ကာ ပဋိပက္ခကို သတိပြု
နားလည်မှု၏ အနိမ့်ဆုံးပန်းတိုင်မှ အမြင့်ဆုံးပန်းတိုင်ဆီသို့
ကူးပြောင်း ဆောင်ရွက်နိုင်မှုအလားအလာကို စနစ်တကျ
ဆန်းစစ်လေ့လာရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဇယားကွက် ၅

ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ သဘောထားကွဲလွဲနေသော အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကို ပေါင်းစည်းပေးမည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများကို ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း

ရခိုင်တွင် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်တစ်ခုသည် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ တာဝန်ခံမှုကို တိုးတက်စေရန်နှင့် ဒေသခံ CSO များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်နှစ်ခုစလုံးကို ထားရှိဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဒေသခံအရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့ အစည်းအတွင်းတွင် သဘောထားကွဲလွဲမှုများ အတန်အသင့်များပြားပြီး ယင်းသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း စိတ်ဝမ်းကွဲနေမှုများ ကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ထင်ဟပ်ပြသနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစီမံချက်သည် ဒေသခံ CSO များ၏ အဖွဲ့ဝင်များ၊ အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ရပ်တည်ချက်များကို နားလည်သိရှိရန်အတွက် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အခြေပြုမြေပုံတစ်ခုကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ၎င်းတို့ကို ထိတွေ့ဆက်သွယ်မည့် နည်းဗျူဟာများကို ချမှတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါသည်။ ဥပမာ CSO များကို ရည်ရွယ်ချက်တူရာအဖွဲ့များ အုပ်စုဖွဲ့ကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်ခိုင်းပါသည်။ ယခုအခါ အုပ်စုတစ်စုသည် ဒေသခံအာဏာပိုင်များ၏ ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေးနှင့် ပညာသင် ဆုပေးသည့် အစီအစဉ်များကို စီမံအုပ်ချုပ်ဆောင်ရွက်နေပုံအား စောင့်ကြည့်လေ့လာနေပါသည်။

၂-၂-၃။ အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အချက်များ

အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ဝန်ထမ်းများအပါအဝင် စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့နှင့် စနစ်များ၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု မူဝါဒများနှင့် လမ်းညွှန်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်များ၊ စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းရေး အဖွဲ့များနှင့် စီမံချက် လုပ်ငန်းများကို စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သော အခြား အပိုင်းကဏ္ဍများအားလုံး ပါဝင်ပါသည်။ လူလူချင်း ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု များနှင့် ငွေကြေးစီးဆင်းမှုများမှတစ်ဆင့် စီမံချက် လုပ်ငန်းများ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်သိမ်မွေ့ အကဲဆတ်သော နည်းလမ်းများဖြင့် စီမံချက်နှင့် ဆက်စပ်နေသောဒေသ၏ အခြေအနေများနှင့် အပြန်အလှန် သက်ရောက်မှု များ ရှိပါသည်။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု ရှိသော စီမံချက်လုပ်ငန်း လည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ဆိုးကျိုးဖြစ်စေမှု သို့မဟုတ် အရေးကြီးသည့် အခွင့်အလမ်း များ လက်လွှတ်ရမှုတို့ကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်အတွက် ပြောင်းလဲသွားသော အခြေအနေများ သို့မဟုတ် ရုတ်တရက်ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများကို တုံ့ပြန်နိုင်ပါသည်။ စီမံချက်အဆင့်တွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား မည်မျှ အလေးထားသည်ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းအဆင့်တွင် ယင်းကို မည်မျှ အလေးထား ကြောင်း လေ့လာကြည့်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံအားဖြင့် စီမံချက်တစ်လျှောက်လုံးတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား စနစ်တကျကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် ယင်းအား အဖွဲ့အစည်း၏ အစီအစဉ်ရေးဆွဲမှုနှင့် လည်ပတ် ဆောင်ရွက်မှု စနစ်များအတွင်း အပြည့်အဝပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

လက်တွေ့ကျသော သာဓကအချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြပေးထားပါသည် -

- မိတ်ဖက်ရွေးချယ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပဋိပက္ခနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေးဆန်းစစ်ပြီးမှ ရွေးချယ်ခြင်း။ မိတ်ဖက်အဖြစ် ရွေးချယ်ရန် လျာထားသော မိတ်ဖက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့်အ ချက်အချို့ကို ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင် ပဋိပက္ခနှင့် စပ်လျဉ်း သည့် ရပ်တည်ချက်အနေအထားနှင့် ဂုဏ်သတင်း၊ ပဋိပက္ခဒေသတစ်ခုအတွင်း စီမံချက်တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်နေမှု အတွေ့ အကြုံများနှင့် ဆက်နွှယ်မှုများ၊ အဖွဲ့အစည်း၏ စနစ်များနှင့် ဝန်ထမ်းရေးရာတို့တွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု ဆောင်ရွက်ချက်များအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းထားသည့် အတိုင်းအတာတို့ ဖြစ်ပါသည်။
- ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခေါ်ယူမှု မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများတွင် ဘက်လိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြေများ သို့မဟုတ် အားနည်းချက်များ

ဖြစ်ပေါ်နိုင်မှုတို့ကို လျော့ချပေးနိုင်သော သို့မဟုတ် ဦးတည်အုပ်စုများနှင့် အဆင်ပြေချောမောစွာ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်ပံ့ပိုးပေးသောကျွမ်းကျင်မှု များ သို့မဟုတ် အတွေ့အကြုံများ လိုအပ်သည်။ ဥပမာ ဒေသခံဘာသာစကားများကို ပြောဆိုနိုင်သူကို ခန့်ထားခြင်း (ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်ရမည့် ဝန်ထမ်း များအတွက် အထူးပင်အရေးကြီးပါသည်) သို့မဟုတ် စီမံချက်၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော တန်ဖိုး များကို ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

- ဝယ်ယူမှုစနစ်များသည် အကတိလိုက်စားမှု သို့မဟုတ် အခွင့်အရေးပေးမှုများကို တားဆီးကာကွယ်ပေးခြင်း၊ အုပ်စုအမျိုးမျိုးနှင့် အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးသည် တရားမျှတစွာ ယှဉ်ပြိုင်ရောင်းချနိုင်ခြင်း၊ အသုံးပြုသည့် စနစ်ကြောင့် အဟန့်အတားဖြစ်စေမှုများ မရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အရင်းအမြစ်လွှဲပြောင်းပေးမှု များတွင် ဘက်လိုက်မှုကင်းခြင်း။ ဥပမာ ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဝယ်ယူခြင်းဆိုင်ရာ ကြေညာချက်များကို မည်သည့် ဘာသာစကားများ သို့မဟုတ် မည်သည့် နည်းစနစ်များဖြင့် ကြေညာသင့်သည်ကို စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ရွေးချယ်ရန်အတွက် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းအသိပေးခြင်း၊ ဒေသ၏ အခြေအနေအရ ဝယ်ယူမှုအပေါ် အလွန်အလေးထားသည်ဆိုပါက အုပ်စုအမျိုးမျိုးထံမှ ချိန်ညှိဝယ်ယူရန် ကြိုတင် စဉ်းစားထားခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စီမံချက် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို မထိခိုက်စေရန်အတွက် တစ်ဆင့်ခံ ကန်ထရိုက်ပေးသူများ၊ ပစ္စည်းပေးသွင်းသူများနှင့် အခြားဆက်နွယ်သော လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများ အကြောင်းကို စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီးမှ လက်ခံခြင်းလည်း လိုအပ်ကောင်း လိုအပ်နိုင်ပါသည်။
- နယ်မြေရုံးများ၏ တည်နေရာ၊ မော်တော်ကားများကဲ့သို့ စီမံချက်မှ ပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများတွင် တံဆိပ်တပ်ခြင်း တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော သက်ရောက်မှု များနှင့် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို သုံးသပ်စဉ်းစားခြင်း။ ပဋိပက္ခအခြေအနေအတွက် ထိုအရာနှစ်မျိုးစလုံးသည် စီမံချက်၏ ရပ်တည်ချက်နှင့် အခန်းကဏ္ဍတို့ကို မသိမသာ ဖော်ပြနေသော အရာများဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်၏ ဝန်ထမ်းများနှင့်အတူ ထိုသို့သော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်များသည် စီမံချက်၏ ပုံရိပ်ကို ဖန်တီးပေးပြီး ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ မျှော်လင့်ချက်များကိုလည်း ပုံဖော်ပေးပါသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၌ စီမံချက်စီမံခန့်ခွဲမှုအဆင့်နှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် အဖွဲ့အစည်းအဆင့်နှစ်ခုစလုံးတွင် အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် အောင်မြင်မှု သို့မဟုတ် ကျရှုံးမှုတို့ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသည့်အရာဖြစ်သည်ဟု တွေ့ဆုံ မေးမြန်းသူအများအပြားက ရှုမြင်ကြပါသည်။ စီမံချက်များအတွင်းသို့ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန်နှင့် ထိုအတွက် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များ ရရှိစေရန် အကြီးတန်းအဆင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများက အပြည့်အဝ ကူညီ ပံ့ပိုးပေးဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် စီမံချက်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုအဆင့်များအားလုံးတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းပေးဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာ ဖွံ့ဖြိုးမှုရန်ပုံငွေတစ်ခု၏ အုပ်ချုပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့တွင် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အကြံပေးအရာရှိတစ်ဦးပါဝင်ပြီး ထိုအကြံပေးအရာရှိသည် မဟာဗျူဟာကျဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ဩဇာသက်ရောက်နိုင်ပါသည်။ ယင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက်မူ ခြွင်းချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များ ရှိသည်ဆိုလျှင်ပင်များသောအားဖြင့် အကြံပေးအဆင့် သို့မဟုတ် နည်းပညာအဆင့်များတွင်သာ ရှိတတ်ပါသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် အဆင့်တွင် မရှိပါ။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် သီးသန့်တာဝန်ပေးထားသော ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ မန်နေဂျာများ နှင့် အခြားဝန်ထမ်း များကို အသိပေးရှင်းလင်းရန် အားထုတ်လုပ်ဆောင်ကြဉ်း မကြာခဏဆိုသလို “အဖွဲ့အစည်း၏ အလေ့အထနှင့် အချိန်၏ ဖိအားများကို ဆန့်ကျင်ကာ” ခက်ခက်ခဲခဲ ဆောင်ရွက်ရလေ့ရှိပါသည်။

အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အရေးကြီးသည့် ဒုတိယအချက်မှာ အဖွဲ့အစည်းတွင်းတွင် နည်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှုများ ရှိမရှိဟူသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့သည့် အစိုးရဌာနများအတွင်းတွင် ပဋိပက္ခနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သီးသန့်အကြံပေးနိုင်သည့်သူများ မရှိကြပါ။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့ အစည်းကြီးများတွင် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အကြံပေးအရာရှိများ ရှိကြပါသည်။ သို့သော် ထိုအရာရှိများသည် စီမံချက်ကို အခြေခံကာ၊ ရေတိုအတွက်သာ ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် အကြံပေးအဖြစ်သာဆောင်ရွက်ရသည့်

လုပ်ငန်းသဘာဝကြောင့် ၎င်းတို့၏ ဩဇာသက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာမှာ အထူးသဖြင့် မဟာဗျူဟာ ဆင့်နှင့် အဖွဲ့အစည်းစနစ်တွင် အကန့်အသတ်ရှိသည့်အတွက် စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသည်ဟု အချို့ကမှတ်ချက်ပြုကြပါသည်။ စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် နယ်မြေများ၌ အခြေစိုက်ကာ အချိန်ပြည့်တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည့် ပဋိပက္ခအကြံပေးတစ်ဦး တစ်ယောက်ကိုမျှ ဤလေ့လာမှုအတွင်း မတွေ့ရှိခဲ့ပါ။ စီမံချက်များတွင် ဒီဇိုင်း ပုံစံရေးဆွဲပြီးသည့်နောက်မှသာ ပဋိပက္ခအကြံပေးများကို ခေါ်ယူခန့်ထားတတ်ကြသည့်အတွက် ထိုအကြံပေးများ အနေဖြင့် စီမံချက်အပေါ် ဩဇာသက်ရောက်နိုင်မှု အတိုင်းအတာမှာ များစွာအကန့်အသတ်ရှိသည်ဟုလည်း အချို့က ပြောကြပါသည်။ ထိုအကြံပေးများကို တွေ့ဆုံ မေးမြန်းကြည့်သောအခါ ၎င်းတို့သည် စီမံချက် သုံးလေးခုကို တစ်ပြိုင်နက်တည်းတာဝန်ယူထားရသည်ဟု ပြောပြကြ ပါသည်။ စီမံချက်တစ်ခုတွင် ပဋိပက္ခအကြံပေးတစ်ဦး သီးသန့်ထားရှိလျှင် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ သင်တန်းပေးခြင်း၊ အနီးကပ်လမ်းညွှန်သင်ကြားပေးခြင်း၊ အခြားသော ဝန်ထမ်းများနှင့် မိတ်ဖက်များကို အကြံပေးခြင်း အပါအဝင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား အပြည့်အဝ ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းပေးရန် လိုအပ်သည်များကို လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း လက်တွေ့တွင် အလွန်ရှားပါးသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်အကြီးစားတစ်ခုသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု အတွက် ဘဏ္ဍာငွေဖြည့်တင်းမှုကို အလွယ်တကူ ပြင်ဆင် ညှိနှိုင်းနိုင်အောင်ဆောင်ရွက်ထားပြီး စီမံချက်အတွက် ပဋိပက္ခအကြံပေးတစ်ဦးကို အချိန်ပြည့်ခန့်ထားနိုင်ရန်လည်း ရန်ပုံငွေရှိသည့်ပြင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအတွက် ဖြည့်စွက်အထောက်အကူပေးသည့် လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အခြားအဖွဲ့အစည်းအချို့ကမူ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များသို့ လုပ်ငန်းများချဲ့ထွင်မှသာလျှင် ပဋိပက္ခကျွမ်းကျင် ပညာရှင် များထံမှ အကြံပေးဝန်ဆောင်မှုများကို ရယူကြပါသည်။ နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှု NGO တစ်ခုသည် ပြင်ပမှငှားရမ်းသော အကြံပေးအရာရှိတစ်ဦးထံမှရရှိသည့် အသိပညာများ ကြောင့် နိုင်ငံ၏ အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင်ပါ လုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သောအခါ ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် နည်းဗျူဟာများတွင် ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ပဋိပက္ခနှင့် အခြေအနေဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု များ၏ အရေးကြီးပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူ အများအပြားက “tool-box”, “checklist” သို့မဟုတ်

“tick-box” စသည့် ချဉ်းကပ်နည်းများကို အသုံးပြုခြင်းသည် တစ်ခါတစ်ရံ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား အပြည့်အဝ သိရှိနိုင်မှုကို မပေးနိုင်ပါဟု ညည်းညူခဲ့ကြပါသည်။ အခြေခံအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ဝန်ထမ်းအထဲမှဖြစ်စေ၊ ပြင်ပမှ ခေါ်ယူထားသူဖြစ်စေ၊အရေးကြီးဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရမည့် ပဋိပက္ခနှင့်အခြေအနေဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူနေရာတွင် အခြား အရာများနှင့် အစားထိုး၍မရနိုင်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်း သူများက အလေးထားပြောကြားကြပါသည်။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှိရန်အတွက် ရင်ဆိုင်ရသည့် စိန်ခေါ်မှုများမှာ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးလှပြီး အသုံးချရမည့် မဟာဗျူဟာများနှင့် တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်ရမည့်အရာများကို ကျွမ်းကျင်သူ၏ အလိုလိုသိမြင်စိတ်ဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ် လုပ်ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည့်အတွက် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် စစ်ဆေးမှုများနှင့် စနစ်များထားရှိရုံမျှဖြင့် လုံလောက်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။

ဝန်ထမ်းများ ရွေးချယ်ခေါ်ယူမှုနှင့် ဝန်ထမ်းရေးရာကိစ္စများ တွင်လည်း ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများအားလုံးကို ပြောကြပါသည်။ ဒေသခံအာဏာပိုင်များ၊ ရပ်ရွာလူထု အသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် ထိရောက်စွာ ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းနိုင်ပြီး ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခြေအနေများနှင့် အကဲဆတ်မှု များကို သိရှိနားလည်ကိုင်တွယ်နိုင်မည့် မြန်မာနိုင်ငံသား ဝန်ထမ်းများသည် အထူးသဖြင့် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်သည့် အဆင့်တွင် ရှိနေရန် အရေးကြီးကြောင်းလည်း ယေဘုယျ အားဖြင့် သဘောတူညီကြပါသည်။ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းအချို့က မြန်မာဝန်ထမ်းများသည် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ အပိုင်းကဏ္ဍများကို ပင်ကိုသိစိတ်ဖြင့် အလိုလိုသိမြင်ကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ‘ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု’ ဟု အမည်တပ်ရကောင်းမှန်း သိချင်မှ သိမည်ဖြစ်သော်လည်း နောက်ခံအခြေအနေများနှင့်ဆက်စပ်နေသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို မည်သို့ ထိန်းကျောင်း ကိုင်တွယ်ရမည်ဆိုသည်ကို ထိုဝန်ထမ်းများက သိရှိကြပြီး နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး ပဋိပက္ခများကို တွေ့ကြုံကာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းလာခဲ့ရသည်မှာ အချိန်ကြာမြင့်လှပြီဖြစ်ရာ သူတို့သည် ပေါ်ပေါက်လာသော အခြေအနေများကို အလိုလိုသတိပြုမိကြပြီး မည်သို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည် ကိုလည်း သိရှိနေကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာစကား များ၊ ဒေသကိုလိုက်ကာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားသွားသော ဘာသာစကားများ များပြားလွန်းသည့်အတွက် ယင်းသည် ကြီးမားသည့် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်နေရာ ဒေသခံ ဘာသာစကား ပြောတတ်သော ဝန်ထမ်းများထားရှိခြင်းသည် ကောင်းမွန်သည့်အလေ့အထတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအချို့က လိုအပ်သော ပညာ အရည်အချင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများရှိသည့် ဝန်ထမ်းများ ရရှိရေးသည်လည်း စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ပြောကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် အလုပ်လျှောက်ထားသူအရေအတွက် ပိုမိုများပြားစေရန်ရည်ရွယ်လျက် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်ရသည့်အချို့ရာထူးများတွင် ‘မန်နေဂျာ’ မှ ‘အကြီးတန်းအရာရှိ’ သို့ တမင်လျှော့ချကာ ခေါ်ယူပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝန်ထမ်းများကို နောက်ပိုင်းမှသာ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်များထမ်းဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုများကို ပြုလုပ်ပေးနိုင်သည့်အတွက် ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုရှိသည့် ဝန်ထမ်းများ၊ ဦးတည်ဒေသများ၊ တိုင်းရင်းသား လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများမှ သင့်လျော်သည့် ဝန်ထမ်းများကို ခေါ်ယူခန့်ထားနိုင်ရေးကိုသာ ပထမဦးစားပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ စသည့်အချက်များပေါ်တွင် အခြေခံကာ ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အခြေအနေများတွင် ညီညီမျှမျှဖြစ်အောင် ချိန်ညှိရန်နှင့် ဘက်လိုက်သည်ဟူသော အမြင်များ မဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် ဒေသခံမဟုတ်သော ဝန်ထမ်းများကို ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်စေခြင်းက ပိုမိုသင့်လျော်သည်ကိုလည်း တွေ့ရတတ်ပါသည်။ အချို့အခြေအနေများတွင်မူ နောက်ခံမတူညီသော ဝန်ထမ်းများကို တွေ့ပေးထားခြင်းသည် ကောင်းမွန်သော အလေ့အထတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ညီညီမျှမျှဖြစ်အောင် ချိန်ညှိရန်အပြင် မတူညီသော်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း စံနမူနာပြရန်အတွက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ အလွန်ဝေးလံ ခေါင်သီသော သို့မဟုတ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ‘ခက်ခဲသည်’ ဟု ထင်မြင်ယူဆဖွယ်ရှိသော နေရာဒေသများတွင်/အတွက် အရည်အသွေးပြည့်မီသော ဝန်ထမ်းများကို ခေါ်ယူခန့်ထား ရန်နှင့် ထွက်မသွားအောင် ထိန်းထားရန်မှာလည်း စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း အဖွဲ့အစည်းအချို့က ပြောကြ ပါသည်။

၂-၂-၄။ စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ

စီမံချက်တစ်ခုအား ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုသည်မှာ မရည်ရွယ်ဘဲတင်းမာမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း သို့မဟုတ် ပိုဆိုးစေခြင်း မရှိစေဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးရလဒ်များကို အထောက်အကူပြုနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများအား အထိရောက်ဆုံး အသုံးပြုသည့်နည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဖွဲ့သည် စီမံချက်မှ တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက် သက်ရောက်မှုရှိသော လုပ်ဆောင်သူများနှင့် ဆက်ဆံရေးများကို မည်သို့ တည်ဆောက်ကာ စီမံဆောင်ရွက်သည်ဆိုသည့် အချက်သည် ပဋိပက္ခကိုနားလည်သတိပြု ဆောင်ရွက်မှုအတွက် အရောကျသော အချက် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ဆောင်သူများ၏ အခန်း ကဏ္ဍနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို သိရှိရန် လိုအပ်ပြီး ပိုမိုထိရောက်မှုရှိစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်သူအမျိုးမျိုးနှင့် လုပ်ဆောင်သူများကြား ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးများကို တတ်နိုင်သမျှ တည်ဆောက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းရပါမည်။^{၁၀}

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကောင်းမွန်သော အစဉ်အလာတစ်ခုမှာ စီမံချက်၏ ဖွဲ့စည်းပုံများသည် အဆင့်အမျိုးမျိုးကြား သတင်းအချက်အလက်စီးဆင်းမှုများ လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ခြေအဆင့်ရှိ အခြေအနေများကို နားလည်သိရှိမှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်နိုင်မှုတို့ကြား ကွာဟချက်ရှိနေခြင်းက အဓိကအန္တရာယ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများသည် အချင်းချင်းကြား တွင်သော်လည်းကောင်း၊ ရုံးချုပ်နှင့်သော်လည်းကောင်း သတင်းအချက်အလက်များ မကြာခဏလွယ်ခြင်းဖြင့် ထိုကွာဟချက်ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ပါသည်။ ထိုအခါတွင် ဝန်ထမ်းများသည် လုပ်ခွင့်ရှိသည်၊ လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ခံစားရပြီး ပြဿနာများ၊ စိန်ခေါ်မှုများသို့မဟုတ် အခြေအနေ များအရ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သော အန္တရာယ်များကို စိတ်ချလက်ချ တင်ပြကြသည့်အတွက် စီမံချက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ထိရောက်၍ အခြေအနေကို တုံ့ပြန်မှုရှိသော နည်းလမ်းဖြင့် ချမှတ်နိုင်မည်ဖြစ်ရာ DNH ကို ရရှိစေနိုင်ပါသည်။ စီမံချက်မန်နေဂျာများသည် အဆင့် အမျိုးမျိုးရှိ ဝန်ထမ်းများထံမှ နောက်ဆုံးအခြေအနေများ၊ အချက်အလက်များနှင့် အကြံပြုချက်များကို ရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စီမံချက်များတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုရှိစေလိုလျှင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လျှော့ချပေး ထားရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အစိုးရဌာနများမှ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သူအချို့က အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများတွင် အစဉ်အဆက်အသုံးပြုလာခဲ့သည့် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုနှင့် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ နည်းလမ်းအထောက်အကူများ (tools) အပြင် အသစ်များကို

^{၁၀}ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုစုပေါင်းအဖွဲ့ (Conflict Sensitivity Consortium) ၏ ‘ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား မည်သို့ လမ်းညွှန်ပေး မည်နည်း (How to guide to conflict sensitivity)’ ၂၀၁၂၊ စာမျက်နှာ ၁၂

ဇယားကွက် ၆

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ဩဇာသက်ရောက်နိုင်မှုနှင့် အဆင့်မျိုးစုံမှ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုနည်းလမ်း တို့ကို ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အလှူရှင်များစုပေါင်းထည့်ဝင်သော ရန်ပုံငွေအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ပံ့ပိုးမှုများကို အဆင့်မြှင့်တင် ထည့်သွင်းပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုမဟာဗျူဟာ တစ်ရပ်လည်း ရေးဆွဲ ထားပြီး အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် သီးသန့်အရင်းအမြစ်များနှင့် ဝန်ထမ်းများလည်း ရှိပါသည်။ ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အကြံပေး အရာရှိချုပ်တစ်ဦးရှိပြီး ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွက် အကြံရှိပါသည်။ ထိုအကြံပေး အရာရှိကို စောစီးစွာ ခေါ်ယူခန့်ထားပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်စေပါသည်။ မဟာဗျူဟာချမှတ်ခြင်း၊ မိတ်ဖက်များ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေစီမံခန့်ခွဲမှုတို့အပေါ်တွင် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များကို အမှန်တကယ် သက်ရောက်မှု ရှိစေသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရန်ပုံငွေစီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်း၏ အဓိကကျသော မူတစ်ခုမှာ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိမှုဖြစ်ပြီး ပြောင်းပြင်မှုများကို ရန်ပုံငွေထည့်ဝင်ထားသည့် အလှူရှင်များအားလုံးက ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ထိုအလှူရှင်များအားလုံးတွင် လည်း ပဋိပက္ခအကြံပေးများရှိကြပါသည်။ ထိုရန်ပုံငွေအဖွဲ့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ပဋိပက္ခ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို ထိထိရောက်ရောက်ဆောင်ရွက်ပြီး နောက်ဆုံးအခြေအနေများကို သိရှိရန်လည်းပုံမှန်လေ့လာ ဆန်းစစ်ကာ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်သွားပါသည်။

အကောင်အထည်ဖော်သည့်အဆင့်တွင် မိတ်ဖက်ရွေးချယ်သည့် သတ်မှတ်ချက်များအတွင်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု ကို ထည့်သွင်းထားပြီး အစီအစဉ်စီမံခန့်ခွဲမှုစက်ဝန်း တစ်လျှောက်လုံးတွင် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုသွားပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုရန်ပုံငွေအဖွဲ့သည် မိတ်ဖက်များအတွက် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများနှင့် တာဝန်ခံမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အားလုံး ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့အတွက်လည်း ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ပေးပါသည်။ မိတ်ဖက်များသည် ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်း၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို နှစ်စဉ် ကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ရပြီး အစီရင်ခံစာများ ပေးပို့ရကာ သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေနိုင်မှုအတိုင်းအတာနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ၏ အကြံပြုချက်များ၊ တင်ပြချက်များကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးသည့် ယန္တရားများ၊ စသည်တို့ကို သုံးသပ်စစ်ဆေးပါသည်။ ထို့ပြင် ရန်ပုံငွေအဖွဲ့သည် မိတ်ဖက်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှု ဆောင်ရွက်ချက်များကိုလည်း အားပေး (ကာ ရန်ပုံငွေများ ထောက်ပံ့ပေး) ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် မိတ်ဖက်များအတွက် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ သင်ယူမှုနှင့် အပြန်အလှန်ဖလှယ်မှုအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကိုလည်း နှစ်လတစ်ကြိမ် ကျင်းပပေးပါသည်။

တိုးချဲ့သုံးစွဲကာ စီမံချက်အပေါ် ကျရောက်နိုင်သည့် အန္တရာယ်များကိုသာမက စီမံချက်မှ ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်နေသော အခြေအနေများအပေါ် ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့်အန္တရာယ် များကိုပါ ဆန်းစစ်လေ့လာသင့်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဤလေ့လာတွေ့ရှိချက်သည် အန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းလမ်း အထောက်အကူများ၊ စနစ်များနှင့် ပိုမိုရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိသော အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုကို ကျင့်သုံးရန် ဝင်ပေါက်တစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ထိုစနစ်များ အတွင်းရှိ လုပ်ငန်းစဉ်များထဲတွင် ပဋိပက္ခကို

သတိပြုနားလည်မှုနှင့်ဆက်စပ်သော အန္တရာယ်များနှင့် အန္တရာယ်လျော့ပါးရေးနည်းဗျူဟာများကို ပေါင်းစပ်ထည့် သွင်းနိုင်ပါသည်။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ကောင်းမွန်သော အစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုတစ်ခုမှာ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများ၊ ညွှန်ကြားမှုများနှင့် အစီရင်ခံစာများကို အားထားမှီခိုနေခြင်း ထက် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ နောက်ဆုံးဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို သိရှိအောင် ပုံမှန်လေ့လာ ဆန်းစစ်သည့် အလေ့အထကို ပျိုးထောင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု

အချို့က ယူဆပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပဋိပက္ခသည် ကြာမြင့်လှပြီး အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသည့် သဘောသဘာဝရှိသည့်အတွက် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက် အလက်များ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ၊ လူသားဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အခြေအနေများ၊ သက်ရောက်မှုများ အကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များသည် လက်ခံရရှိ သည့်အချိန်တွင် နောက်ဆုံးအခြေအနေများနှင့် တစ်စိတ် တစ်ပိုင်း သို့မဟုတ် လုံးဝမကိုက်ညီတော့ခြင်းမျိုး ဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။ ဤအချက်သည် အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကချင်ပြည်နယ်တို့တွင် ပိုမို မှန်ကန်ပါလိမ့်မည်။ ထိုဒေသများတွင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုများနှင့် ဒေသအတွင်း မှာပင် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုများ များပြားခဲ့သည်မှာ ဆယ်စုနှစ်နှင့်ချီကာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် ကယားပြည်နယ်တွင် စတင်အလုပ် လုပ်သောအခါ ကျေးရွာများ၏ အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအချက်အလက်များထဲတွင် နောက်ဆုံး ပဋိပက္ခဖြစ်ပွား ခဲ့သောအချိန်၊ တိုင်းရင်းသား အုပ်စုများ မှီတင်းနေထိုင်မှုအခြေအနေ၊ ကျေးရွာများမှ ပဋိပက္ခကို အကြိမ်မည်မျှ ဖြေရှင်းခဲ့ပြီးပြီနည်း၊ စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းသည် ဆက်စပ်နေသော အခြေအနေ အကြောင်းအရာ များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင်ရရှိနိုင်သည့် သတင်း အချက်အလက်များ၊ ကိန်းဂဏန်းများနှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများမှ မရရှိနိုင်သည့် အရေးကြီးသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ပြပေးနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ မကြာသေးမီကမှ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းထားသော ရွာများရှိ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် အသက်အရွယ် အုပ်စုများကြားမှ ပဋိပက္ခများ၊ အကြမ်းဖက်ခံရသည့် အတွေ့အကြုံများမှ ရရှိသော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များ၊ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသတင်းအချက်အလက်များသည် ကျေးရွာများ၏ တည်နေရာနှင့် အမည်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြပေးနိုင်သောကြောင့် စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲမှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများအတွက် အသုံးဝင်ပါသည်။ ကျေးရွာများ ပြောင်းရွှေ့သွားခြင်း သို့မဟုတ် ကျေးရွာများကို စွန့်ခွာသွားခြင်းများ ရှိသည့်အတွက် အစိုးရရုံးဌာနများရှိ တရားဝင် မှတ်တမ်းများသည် မကြာခဏဆိုသလို မြေပြင်ပေါ်မှ အခြေအနေမှန်များနှင့် ကွဲလွဲနေတတ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကျေးရွာများ၏ အချက်အလက်များ၊ ဥပမာ ရပ်ရွာလူထုရန်ပုံငွေများကို မည်သို့ထုတ်ပေးသည်၊ မည်သို့ စီမံခန့်ခွဲသည်၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး

အဖွဲ့များသည် EAO များ သို့မဟုတ် အချို့သော နေရာဒေသများတွင်ရှိသည့် နယ်ခြားစောင့်တပ်များနှင့် မည်သို့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ဟူသည့် အချက်အလက်များကိုလည်း လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည် ဖော်သည့်နေရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ များအားလုံးနီးပါးက မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုးရ၊ EAO များနှင့် CSO များ ကြား ကောင်းစွာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုများရှိရန် အလွန်အရေးကြီးသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ယင်းသည် စီမံချက် ပြီးဆုံးသွားပြီးနောက်တွင်လည်း ၎င်းတို့ကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးများ တည်ဆောက်ရာတွင် တိုးတက်မှုရှိစေရန် အထောက်အကူ ပြုနိုင်ပါသည်။ အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင် ခရီးသွားစီမံချက်တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ဆင်းရဲမှုများနှင့် နစ်နာ မှုများကို ကူညီဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုးရလဒ်များ ရရှိစေရန်နှင့် အစိုးရ၊ တိုင်းရင်းသားများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ပါဝင်ဆက်စပ်သူတို့ကြား ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်ဟူသည့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်နှစ်ရပ်ကို ထားရှိကာ လုပ်ဆောင်နေ ပါသည်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်ချက်များကို အသုံးပြုကာ ငြိမ်းချမ်းရေးရလဒ်များကို အထောက်အပံ့ပြုနိုင်ကြောင်း ဤစီမံချက်က သက်သေပြနေပါသည်။

လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြု နားလည်မှု၏ ပြယုဂ်တစ်ခု ဖြစ်လာပါသည်။ သို့သော် များသောအားဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကို စီမံချက် စီမံခန့်ခွဲမှုစက်ဝန်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း ခြင်းမရှိဘဲ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲသည့်အဆင့် သို့မဟုတ် ကနဦးအဆင့် များတွင် ဆောင်ရွက်လေ့ရှိပါသည်။ (များသောအားဖြင့် အသစ်များဖြစ်ကြသော)^{၁၁} လုပ်ဆောင်သူမျိုးစုံသည် တူညီသော နေရာဒေသများတွင် တူညီသော ကိစ္စရပ်များအတွက် အကဲဆတ်ကာ ရှုပ်ထွေးလှသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဆောင်ရွက်နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ သော နေရာမျိုးတွင် အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုသည်အလွန်ပင် အရေးကြီး ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကြား သဘောထားအမြင်များ အကောင်းအဆိုးအမျိုးမျိုး ရောနှောဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ အစိုးရလုပ်ဆောင်သူများက

၁၁ Saferworld စာတမ်းတို (၂၀၁၆)စာမျက်နှာ (၇)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ အားကောင်းသည်ဟု ယူဆကြပါသည်။ အချို့အဖွဲ့အစည်းများကလည်း ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများသည် နိုင်ငံအဆင့်တွင် ကောင်းမွန်ပြီး တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အဆင့်တွင်လည်း တိုးတက်လာသည်ဟု ယူဆကြပါသည်။ ဥပမာ အရှေ့တောင်ပိုင်း ဒေသတွင် လုပ်ငန်းအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နေပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်လည်း အစိုးရမှအသစ်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တည်ငြိမ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုဗဟိုကော်မတီမှ တစ်ဆင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းနိုင်မည့် အလားအလာကောင်းများ ရှိနေပါသည်။ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းများသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများထက် ပိုမိုထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းမှုရှိသည်ဟု အချို့က ပြောပြကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု NGO အဖွဲ့ကြီးများ (ပြည်တွင်းရေး၊ နိုင်ငံတကာတွင်ပါ) ကြား ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းမှုများကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် လုပ်နိုင်သော်လည်း ပြိုင်ဆိုင်မှုများပြားနေသည့်အတွက် သင်ယူရန်နှင့် အပြန်အလှန် ဖလှယ်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်ဟု ယူဆသူ အချို့လည်း ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိုသို့ယူဆကြပါသည်။ တစ်ခုထက်မကသော mandate များကို ထမ်းဆောင်နေရသော နိုင်ငံတကာ NGO တစ်ခုမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ

တစ်ဦးက ဦးတည်ချက်ဆင်တူသော အဖွဲ့အစည်းအများအပြားသည် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် tool များနှင့် ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးပစ္စည်းများကို ပြုစုအသုံးပြုကာ တူညီသော နေရာဒေသများရှိ တူညီသောလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများကိုတိုင်ပင်ဆွေးနွေးကာ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုများကို ပြုလုပ်နေကြပါသည်။ သို့သော် တွေ့ရှိချက်များကို အချင်းချင်း မျှဝေခြင်း မရှိကြသည့်အတွက် တစ်ဖွဲ့မှ လုပ်ပြီးသားအလုပ်များကို နောက်အဖွဲ့များက ထပ်ကာထပ်ကာ ပြန်လုပ်နေသလို ဖြစ်သည့်အပြင် တစ်ဖွဲ့ပြီးတစ်ဖွဲ့ လာရောက်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးနေကြသည့်အတွက် လူထုဘက်ကလည်း စိတ်ပျက်ဒေါသထွက်လာနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိနေသည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများကြား ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများ နှင့် သင်ခန်းစာများကို ပြည်နယ်အလိုက် နှင့်/သို့မဟုတ် ကဏ္ဍအလိုက်မျှဝေမှုများ ပြုလုပ်သွားလျှင် အလွန်အကျိုးရှိမည်ဟု ၎င်းတို့က ယူဆပါသည်။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ mandate များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များသည် တူညီလာကြသည့်အတွက် ဒေသန္တရအဆင့်တွင်လည်း ၎င်းတို့ကြား ပိုမိုထိရောက်သော ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်သည်ဟု နောက်ထပ် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူတစ်ဦးက ပြောပြပါသည်။

ဇယား ၇

တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် လူထုနှင့် ထိတွေ့ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုတို့ကို အားပေးခြင်း

ပဋိပက္ခဒေသများသို့ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သော စီမံချက်တစ်ခုသည် ၎င်း၏ ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်းကို အခြေအနေနှင့် လိုက်လျော ညီထွေရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ အဓိကကျသော လုပ်ငန်းအဆင့်များထဲမှ ပထမဆုံး အဆင့်မှာ စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်ရန် စဉ်းစားနေသော မြို့နယ်များအားလုံးတွင် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုများကို ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆန်းစစ်လေ့လာမှုများမှ ဆောင်ရွက်ရန် သင့်၊ မသင့်နှင့် မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟူသည့် အကြံပြုချက်များ ထွက်လာပါသည်။ အချို့မြို့နယ်သည် တည်ငြိမ်မှုမရှိသောကြောင့် စီမံချက်ကို ဆောင်ရွက်ရန်မသင့်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။ အချို့ မြို့နယ်များအတွက်မူ စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်သည့်နည်းလမ်းအား လိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီအောင် မည်သို့ ပြင်ဆင်ကာ ကျင့်သုံးရမည်ဆိုသည့် အကြံပြုချက်များကို ပေးပါသည်။ ထိုအကြံပြုချက်များသည် ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ်၊ မြို့နယ်နှင့် ဒေသန္တရ အဆင့်များရှိ သက်ဆိုင်ရာ EAO ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအားလုံးနှင့် community facilitator များမှတစ်ဆင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ စဉ်ဆက်မပြတ်ပြုလုပ်ခြင်းမှ ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စီမံချက်ကို မြို့နယ်များတွင် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းမပြုမီ အစိုးရ၊ EAO များနှင့် စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မည့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများကြား တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဦးစွာ ကူညီပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ထို့နောက် အခြေ အနေပေါ်တွင်မူတည်ကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးကို ရှာဖွေချမှတ်ပါသည်။

ရန်ပုံငွေထုတ်ပေးသည့် အချိန်နှင့် စီမံချက်တစ်ခုလုံးအတွက် အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်များ၏ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိမှု သည်လည်း အရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်သည် စီမံချက်စက်ဝန်း၏ အဆင့်ဆင့်တွင် နေရာဒေသအသစ်များရှိ ကျေးရွာများအား ရွေးချယ်ထည့်သွင်းနိုင်ခွင့်ပေးထားခြင်းဖြင့် ထိုကျေးရွာများမှ အခြားဒေသများ တွင်လုပ်ဆောင်နေမှုများကို စောင့်ကြည့်ခွင့်ရပြီး ၎င်းတို့အနေဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လိုပါက ပါဝင်ရန် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ စီမံချက်၏ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးတို့တွင် အားလုံးပါဝင်နိုင်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတို့ကို ပို၍မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန်အတွက် လက်တွေ့ကျသော လုပ်ငန်းအဆင့်များကိုလည်း ဆောင်ရွက်နေရပါမည်။

စီမံချက်သည် ကနဦးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကြီးများကို ပုံမှန်ကျင်းပကာ အစိုးရအဆင့်အမျိုးမျိုး၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုခေါင်းဆောင်များအပါအဝင် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအမျိုးမျိုးကို တက်ရောက်စေပါသည်။ ထိုအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ များသည် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ရပ်ရွာလူထု ကိုယ်စားလှယ်များကို စီမံချက်လုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း သိရှိခွင့်ရပြီး အစိုးရ ကိုလည်း မေးခွန်းများ မေးနိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိစေပါသည်။ စီမံချက်သည် ထိုကဲ့သို့သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများတွင် EAO ကိုယ်စားလှယ်များကိုပါ ဖိတ်ကြားကာ စီမံချက်စက်ဝန်းတစ်လျှောက်တွင် ထပ်မံကျင်းပသွားရန် စီစဉ်ထားပြီး ယင်းသည် သတင်း အချက်အလက်များ ပူးပေါင်းမျှဝေခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စီမံချက်သည် တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ဘာသာစကား လိုအပ်ချက်များနှင့် အကဲဆတ်မှုများကိုလည်း များစွာ အလေးထား စဉ်းစားပေးလျက်ရှိပြီး community facilitator များသည် ဖြစ်နိုင်လျှင် ဒေသခံဘာသာစကားများ ပြောဆိုတတ်သူ များဖြစ်စေပြီး ရပ်ရွာလူထုများသည် သင့်လျော်သည့်ဘာသာစကားဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များကို လက်ခံရရှိအောင် ဆောင် ရွက်ပေးနေပါသည်။ အရှေ့တောင် ပိုင်းဒေသတွင် ဆောင်ရွက်နေသော ဤနည်းလမ်းသည် ယခုအချိန်တွင် အောင်မြင်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုအချို့ ရောနှောလျက်ရှိပါသည်။ စီမံချက်သည် ရရှိလာသည့်သင်ခန်းစာများကို စီမံချက်တစ်ခုလုံးအတွက်ရော၊ မြို့နယ် အသစ်များအတွက်ပါအသုံးပြုကာ ၎င်း၏ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနည်းလမ်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် မွမ်းမံပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၂-၂-၅။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း နှင့်သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများ

တစ်ဦးချင်းစီနှင့် အဖွဲ့အစည်းအတွက် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များကို ပျိုးထောင်ခြင်းသည် အပိုင်းကဏ္ဍပေါင်းစုံ ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ရသည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အချိန်ယူရပါသည်။ တစ်ဦးချင်း အဆင့်တွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ် ရေးဆွဲဆောင်ရွက်မှုများတွင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်မည့် အသိပညာဗဟုသုတ၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ စိတ်နေသဘောထားနှင့် အတွေ့အကြုံများကို ပျိုးထောင်စုဆောင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းအဆင့်တွင်မူ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ကျင့်သုံးနိုင်သည့် စနစ်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံများ၊ ဆွဲဆောင်မှုများနှင့် အလေ့အထတို့ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ချမှတ်ပေးခြင်းဖြင့် ဘက်ပေါင်းစုံမှ စနစ်တကျ စဉ်ဆက်မပြတ်အသုံးပြုနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လူတစ်ဦး၏ စွမ်းရည်ကို ပျိုးထောင်မြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် သင်တန်းများ ပေးရမည်ဟု ယူဆလေ့ရှိကြပါသည်။ သင်တန်းများသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် အစိတ်အပိုင်း တစ်ခု ဖြစ်သည်မှာမှန်သော်လည်း များသောအားဖြင့် သင်တန်းပေးရုံတစ်ခုတည်းဖြင့် လုံလောက်မည် မဟုတ်ပါ။ ဝန်ထမ်းသည် ကျွမ်းကျင်လာပြီး လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ရန် အတွက် အနီးကပ်ကြီးကြပ်လမ်းညွှန်မှုများနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို ရေရှည်လုပ်ဆောင်ပေးသွားရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ ပံ့ပိုးကူညီလမ်းညွှန်မှုများကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါသည်။ နည်းပညာအကြံဉာဏ်များပေးခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်တွင် ဝန်ထမ်းများသည် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ ရင်ဆိုင်ရသောအခါ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများပေးခြင်း၊ အနီးကပ်ကြီးကြပ်ခြင်း သို့မဟုတ် လမ်းညွှန်သင်ပြပေးခြင်းနှင့် အဆင့်မြင့် သင်တန်းများ သို့မဟုတ် မွမ်းမံသင်တန်းများ သို့မဟုတ် သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖန်တီးပေးခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု စွမ်းရည်များ တစ်ဦးချင်းစီအတွက် ပျိုးထောင်ပေးမှုအား အဖွဲ့အစည်းတွင် အားပေးကူညီသည့် ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခု ဖန်တီးပေးခြင်းနှင့် အတူတကွ တွဲဖက်ဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။ အဖွဲ့အစည်းကို အားကောင်းအောင်ဆောင်ရွက်ရာတွင်

အောင်မြင်မှုရရှိလိုလျှင် ထောက်ပံ့ကူညီပေးသည့်အကြောင်း အချက်အချို့ ရှိရန်လိုအပ်သည့်အတွက် ခက်ခဲလေ့ရှိပါသည်။ အဓိကအချက်များမှ အထက်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား စီမံချက်ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်းသို့ အောင်မြင်စွာ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းနိုင်ရန် လိုအပ်သည့် အကြောင်းအချက်များနှင့် များစွာဆင်တူပါသည်။ အားပေးထောက်ကူသော ခေါင်းဆောင်မှု၊ အရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေပေးမှု၊ ဆွဲဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်များ ပေးမှု (ဥပမာ အလုပ်တာဝန် သတ်မှတ်ချက်များထဲတွင် သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များထဲတွင် ထည့်သွင်းပေးထားခြင်း) နှင့် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဖြင့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရာတွင် အဟန့်အတားမဖြစ်စေဘဲ အားပေးထောက်ပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းစနစ်များ၊ စသည့်အချက်များအားလုံး လိုအပ်ပါသည်။ ထို့နည်းတူ အလှူရှင်များ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၊ မိတ်ဖက်များ၊ စီမံချက်နှင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အပါအဝင် အခြားအဓိကကျသော သူများကလည်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနည်းလမ်းများကို အားပေးကူညီရန် လိုအပ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မှုအတွက် အဟန့်အတားတစ်ခုမှာ ဝန်ထမ်းအပြောင်းအလဲများနှင့် အဖွဲ့အစည်းတွင်းမှ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ အသိပညာဗဟုသုတများကို ဆုံးရှုံးခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အချိန်သို့မဟုတ် ရန်ပုံငွေရရှိမှုဆိုင်ရာ ဖိအားများကလည်း အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာစွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သူများမှ သုံးသပ်ကြသည်မှာ သင်တန်းများ ပိုပေးရန် လိုအပ်နေကြောင်း၊ သင်တန်းများအပြင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် အနီးကပ်လမ်းညွှန်မှုများနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများကိုပါ ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုကို အဖွဲ့အစည်းအတွင်း စနစ်တကျထည့်သွင်းကာ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်းနှင့် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်မည့် နေရာဒေသအခြေအနေ၏ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ယခုထက်ပို၍ တိတိကျကျ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင်ကြားပေးဖို့ လိုမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြပါသည်။

အစိုးရမှစ၍ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအထိ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်နေသည့်

အဖွဲ့အစည်းအချို့သည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု၏ အပိုင်းကဏ္ဍအမျိုးမျိုးနှင့်ပတ်သက်သော စွမ်းရည်မြှင့်သင်တန်းများကို တက်ရောက်နေကြပါသည်။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု၏ ယေဘုယျသဘောတရားများကို နားလည်သိရှိရန် မိတ်ဆက်ပေးသည့် သင်တန်းမှစ၍ ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို မည်သို့ဆောင်ရွက်ရမည်၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုနှင့် facilitation skill များ ရရှိအောင် သင်ကြားပေးသော သင်တန်းများအထိ အမျိုးမျိုးကို တက်ရောက်နေကြပါသည်။ သို့သော် ထိုစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်မှုများသည် အကြောင်းအရာအရရော၊ လွှမ်းခြုံနိုင်မှု အရပါ အပေါ်ယံမျှသာ လုပ်ဆောင်နိုင်သေးသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ပြောကြပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သော ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု သဘောတရားများနှင့် ထိတွေ့ခွင့်ရရှိမှုများသည် ကောင်းမွန်ကြောင်းနှင့် ထိုအတွက် ပိုမိုအလေးထားလုပ်ဆောင်လာကြသည်ကို တွေ့ရကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ဆိုပါသည်။ မိတ်ဆက်ပေးသည့် သင်တန်းများမှတစ်ဆင့် ပိုမိုလေ့လာသင်ယူလိုစိတ်များ ဖြစ်လာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ကြောင်း၊ သို့သော် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုကို ဟိုတစ်စ သည်တစ်စ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စီမံချက်ကိုအခြေပြုသည့် ပုံစံဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်နေခြင်းများကြောင့် အချို့ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ များနှင့် မိတ်ဖက်များသည် အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးမှ မိတ်ဆက်သင်တန်းများကိုသာ တစ်ခုထက်မက အပြန်တလဲလဲရရှိနေပြီး ပိုမိုအဆင့်မြင့်သည့်သင်ယူလေ့လာမှု အခွင့်အလမ်းများ သို့မဟုတ် ကူညီပံ့ပိုးမှုများကို မရကြဟု ဆိုပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုအများစုသည် မိတ်ဆက်သည့်အဆင့်မှာပင် ရပ်တန့်နေဟန်တူပါသည်။ ထိုစွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများကို ပိုမို နက်နက်နဲနဲ လေ့လာသင်ယူ နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းနှင့် ဖြည့်စွက် ထောက်ပံ့ ပေးရမည့်အရာများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းမရှိပါက ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအားလက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများသိသိသာသာ တိုးတက်လာမည်မဟုတ်ပါ။ နောက်ထပ်အရေးကြီးသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုမှာ စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများသည် အဓိကအားဖြင့် (နိုင်ငံတကာ) ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များမှ (မြန်မာနိုင်ငံသား) လေ့လာသင်ယူသူများထံသို့တစ်လမ်းသွားသာဖြစ်နေတတ်ရာ အပြန်အလှန်သင်ယူမှု၊ ဖလှယ်မှုနှင့် အနီးကပ်လမ်းညွှန်ပြသမှု များ ရှိရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

သင်တန်းပို့ချမည့် အကြောင်းအရာများနှင့်သင်တန်းနည်းစနစ် များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကောင်းမွန်သည့်အလေ့အထတစ်ခုမှာ

သဘောတရားများကိုသာ လိုသည်ထက်ပို၍ အလေးပေး ဆွေးနွေးနေခြင်းထက် လက်တွေ့လေ့ကျင့်ခန်းများဖြင့် သင်ယူနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေး သင့်ပြီး သင့်လျော်သည့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ကိုက်ညီသည့် သာကေများ၊ ဖြစ်ရပ် လေ့လာချက်များကို ရယူအသုံးပြုသင့်ပါသည်။ နည်းပညာ ဆန်လှသည့် အနောက်တိုင်းသဘောတရားများကို မြန်မာလိုလေ့လာရသည့်အတွက် ဘာသာစကားအရရော၊ ယဉ်ကျေးမှုအရပါ အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုကောက်ယူသည့်နေရာ တွင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိကြောင်းကိုလည်း ဖြေဆိုသူအများစုက ပြောကြပါသည်။ ရှုပ်ထွေးမှုများ၊ ဇဝင်ဇဝါဖြစ်မှုများ မရှိစေရန် ဘာသာပြန်ဆိုမှု ကောင်းမွန်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာ မြန်မာများက ပဋိပက္ခကိုသတိပြု နားလည်မှုအား အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူသောအခါ ပဋိပက္ခနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အပြုသဘောဆောင်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက် သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ်ထက် ရှောင်ရှားရမည့် ပြဿနာများအဖြစ် အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူတတ်သည်က များသည်ဟု အချို့က ပြောပြပါသည်။ ပဋိပက္ခအခြေအနေ များရှိနေကြောင့် သင်တန်းအစီအစဉ်များရေးဆွဲရာတွင် သင်တန်းသား/သူများ၏ လက်ခံမှုရရှိရန်အတွက် နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကိုလည်း နားလည်သတိပြုကာ ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ ထို့ပြင်လက်တွေ့လေ့ကျင့်ခန်း များမှတစ်ဆင့် သင်ယူစေ သည့်အခါတွင်၊ ဥပမာ အခွင့် အာဏာဆက်နွယ်မှုအခြေအနေများကို နားလည်သိရှိရန် သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှု သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုကဲ့သို့သော ကျွမ်းကျင်မှုအသစ်များကို လေ့ကျင့်ရန် role-play များ လုပ်ဆောင်စေသည့်အခါ၊ သင်တန်းသား/သူ များ၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းခွင်ကဲ့သို့သော ၎င်းတို့နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင် သည့် အခြေအနေများကို အသုံးပြုလျှင် အထိရောက် ဆုံးဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရကြောင်း သင်တန်းဆရာ/မများက ပြောပြကြပါသည်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များ မြှင့်တင်မှုများသည် လူတစ်ဦးချင်း၊ လူအချင်းချင်းကြား ဆက်ဆံရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အဆင့်များတွင် အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်စေနိုင်ပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သင်ယူရရှိ သော သင်ခန်းစာများ၊ အသိပညာများကို တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သူအချို့က မျှဝေပေးခဲ့ကြပါသည်။ အချို့က လူများအား ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့ ပြန်လည်သုံးသပ်ဆင်ခြင်ကာ အဖျက် သဘောဆောင်သည့် ပုံသေကားကျအမြင်များ၊ တစ်ဘက်သတ်မလိုမုန်းထားမှုများကို ပြောင်းလဲနိုင်ရန် ကူညီပေးဖို့လိုအပ်ပြီး ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှု စွမ်းရည်များအတွက်

အခြေခံအုတ်မြစ်များဖြစ်သည့် စာနာနားလည်မှု၊ ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုနှင့် ပြဿနာဖြေရှင်းမှု စွမ်းရည်များ လူတစ်ဦးချင်းစီတွင် ရရှိလာအောင် ပျိုးထောင်ပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု အချို့က ယုံကြည်ယူဆကြပါသည်။ ထို့ပြင် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးသည်ဟု ဆိုရာတွင် လူများအား ပဋိပက္ခသည် ၎င်းတို့၏ လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ရှိ ဆက်ဆံရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် '၎င်းတို့အနီးတွင်ရှိနေသော' အရာတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်နိုင်အောင် ကူညီပေးခြင်းနှင့် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ပဋိပက္ခဆိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ပဋိပက္ခများဟုသာ ယူဆထားမှုများမှ ကျော်လွန်ကာ နိုင်ငံတွင်းရှိ ပဋိပက္ခ၏ ရှုထောင့်မျိုးစုံနှင့် အဆင့်မျိုးစုံကို စဉ်းစားသုံးသပ်နိုင်စွမ်းရှိ လာအောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းများလည်း အကျိုးဝင်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ကောင်းမွန်သည့်အစဉ်အလာမှာ လူများအား ပဋိပက္ခသည် ၎င်းတို့၏ အလုပ် သို့မဟုတ် ဘဝအပေါ်တွင် မည်သို့ အကျိုး သက်ရောက်နိုင်ကြောင်းနှင့် ပဋိပက္ခကို လျော့ပါးအောင် ထိန်းသိမ်းကိုင်တွယ်နိုင်ရန် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးကြောင်းတို့ကို သိရှိနိုင်စေရန်အတွက် လုပ်ငန်းပိုင်း ဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများ သို့မဟုတ် ဘဝအတွေ့အကြုံများ ကို မျှဝေပေးရန် အားပေးခြင်း၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနားလည်သိရှိလာစေရန်၊ အချင်းချင်းဆွေးနွေးဖလှယ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်စေရန်နှင့် ရိုးရိုးသားသားမျှဝေနိုင်လာစေရန် အချိန် လုံလောက်စွာပေးခြင်း၊ သင်တန်းသား/သူများအား ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရပ်တည်ချက်များ (positions)၊ လိုလားချက်များ (interests)နှင့် ၎င်းတို့ ရပ်တည်ကာကွယ် ဆောင်ရွက်ပေးနေသူများအကြောင်းကို ပြန်လည်သုံးသပ် ဆင်ခြင်ကြရန် အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့သည် ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်နေသည့် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ဝင်များ မဟုတ်သည့်အတွက် ပဋိပက္ခကို သတိပြု နားလည်မှုရှိသည်ဟု 'အလိုအလျောက်' ယူဆတတ်ကြသည့် အတွက် ၎င်းတို့၏ သဘောထားခံယူချက်များ၊ ပြုမူ ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အလေ့အထများကို ပိုမိုနက်နဲစွာ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာစဉ်းစားကြည့်ကြရန် တောင်းဆိုဖို့ လိုအပ်ကြောင်း လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေသူတစ်ဦးက ပြောပြပါသည်။

ဆက်ဆံရေးပြောင်းလဲမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှု များတွင် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအမျိုးမျိုးကို အတူတကွစုစည်းပေးခြင်းဖြင့် အချင်းချင်းကြား ထင်မြင်ယူဆ ချက်များနှင့် ယုံကြည်မှုများ တိုးတက်လာသည်ကို အဖွဲ့အစည်းအချို့က တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ အတူတကွစုစည်းထားမှုကြောင့် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ များက အခြားသူများရှေ့တွင် 'သိက္ခာကျ' မခံနိုင်ဟု

ယူဆကာ မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဆင်ခြင်မှုနှင့် အတွေ့အကြုံမျှဝေမှုများ ပြုနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းမှာမူ လျော့နည်းသွားနိုင်ပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းအဆင့် ပြောင်းလဲမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝန်ထမ်းများကို သင်တန်းများ တက်ရောက်ကာ သင်ယူ လေ့လာခဲ့သည်များကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်အောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် အခြေခံအားဖြင့် အဖွဲ့အစည်း၏ အကြီးတန်းအဆင့်များမှ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ယုံကြည်လက်ခံမှုရှိဖို့ လိုအပ်သည်ဟု အဖွဲ့အစည်း အများစုက ပြောပါသည်။ အကြီးတန်းအဆင့်များမှ ယုံကြည်လက်ခံမှုနှင့် ပံ့ပိုးမှုများ ရရှိဖို့ဆိုလျှင် ၎င်းတို့၏ နားလည်သိရှိမှုများ မြင့်မားလာအောင် အသိပညာပေးဖို့ အရေးကြီးပြီး ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုသည် အဖွဲ့အစည်း၏ ထိရောက်မှုကို တိုးတက်စေနိုင်ပုံကို လက်တွေ့ပြသရန်နှင့် ရလဒ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တုံ့ပြန် အကြံပြုမှုများ ပုံမှန်တင်ပြပေးရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ ရပ်ရွာလူထုဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် တိုက်ရိုက် ထိတွေ့ဆက်ဆံ လုပ်ကိုင်နေရသော ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများနှင့် မိတ်ဖက် များကို လေ့ကျင့်သင်တန်းများပေးရန် အရေးကြီးကြောင်းကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက အလေးပေးပြောကြားကြပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြု နားလည်မှု အပါအဝင် ကဏ္ဍအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များကို ဝန်ထမ်းများ ပို၍ထဲထဲဝင်ဝင် လေ့လာသင်ယူနိုင်အောင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ စတင်ပြုလုပ်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ အရေးကြီးသည့် မြန်မာဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို ပဋိပက္ခအသွင်ကူးပြောင်းမှု (conflict transformation) ဆိုင်ရာ မဟာဘွဲ့အတွက် နှစ်နှစ် သင်တန်း တစ်ခု တက်ရောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေးနေပါသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့သော အခွင့်အလမ်းမျိုးကို ဝန်ထမ်းများအားလုံး ရရှိဖို့ မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုမူ သတိပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် လေ့လာသင်ယူနိုင်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်သင်တန်းများကို ကြည့်လျှင် တက္ကသိုလ်များတွင် ပို့ချသော သင်တန်းများတွင်ရော၊ လက်တွေ့ကျင့်သုံးမည့်သူများအတွက် ရည်ရွယ်ပို့ချသော သင်တန်းများတွင်ပါ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ မော်ဂျူးများ ပါဝင်ခြင်းမရှိသည်ကများသည်ဟု တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သူနှစ်ဦးက ပြောဆိုကြပါသည်။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား လုပ်ငန်းတိုင်းတွင် စနစ်တကျထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်နိုင် ဖို့ဆိုလျှင် ဤသည်ကို ပြောင်းလဲစစ်ရန် လိုအပ်သည်ဟုလည်း ဆိုကြပါသည်။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်အကြီးစားတစ်ခုသည်

အဓိကကျသော ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် စိုက်ပျိုးရေးကျွမ်းကျင်မှုများ ရရှိအောင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသော သင်တန်းဌာန တစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်နိုင်ရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပေးခဲ့ပြီး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းထဲတွင် ခေါင်းဆောင်မှုကဲ့သို့သော soft skill များကို ထည့်သွင်းပေးထားရုံမက ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု၏ အချို့အပိုင်းကဏ္ဍများကို ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းပေးရန်လည်း ဆွေးနွေးဆောင်ရွက်နေပါသည်။

၂-၂-၆။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် သုံးသပ်စစ်ဆေးမှု ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ

M&E အစီအစဉ်ကြီးတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအတွက် စောင့်ကြည့်လေ့ လာမှုတွင် လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် နောက်ခံအခြေအနေကြား အပြန်အလှန်တုံ့ပြန် သက်ရောက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် လိုပါ သည်။ ယင်းတွင် အဓိကအားဖြင့် အောက်ပါအစိတ်အပိုင်း သုံးခု ပါဝင်ပါသည် -

- အခြေအနေကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
- လုပ်ဆောင်ချက်အပေါ် အခြေအနေ၏ သက်ရောက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
- အခြေအနေအပေါ် လုပ်ဆောင်ချက်၏ သက်ရောက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် စောင့်ကြည့် လေ့လာသည့် အဓိကရည်ရွယ်မှာ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်နွှယ်နေသော ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ သို့မဟုတ် အပြောင်းအလဲများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ် ပေးခြင်းဖြင့် စီမံချက်မှ လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလဲ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်အောင် ကူညီပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စီမံချက်၏ တိုက်ရိုက်ရလဒ်များကိုသာမက လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် အခြေအနေကြား အပြန်အလှန် သက်ရောက်မှုများကိုပါ သုံးသပ်စစ်ဆေးဖို့ အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ပြင်ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်သည့်အနေဖြင့်လိုက်လျော ညီထွေ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ခြင်း ရှိမရှိ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။^{၁၂}

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

ယေဘုယျအားဖြင့် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ M&E သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးရန် အားအနည်းဆုံးနယ်ပယ် ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းအများ အပြားက ၎င်းတို့တွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ M&E ကို မလုပ်ဆောင်နိုင်သေးဘဲ M&E အတွက် နည်းပညာစွမ်းဆောင်ရည်များပင် အားနည်းနေကြောင်း ပြောပါသည်။ စနစ်တကျတိုင်းတာမှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည် ကို အနည်းငယ်မျှသာ တွေ့ရှိရပါသည်။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ M&E ကို ဆောင်ရွက်လျှင်လည်း သွင်းအားစု (input) သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်မှု (activity) အဆင့်များတွင်သာ ဆောင်ရွက်သည်က များပါသည်။ ဥပမာ သင်တန်းတစ်ခု တက်ရောက် ရခြင်းကြောင့် သင်တန်းသား/ သူများ၏ သဘောထားခံယူချက်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များ ပြောင်းလဲသွားမှု ရှိမရှိ တိုင်းတာခြင်းထက် သင်တန်း တက်ရောက်သည့် သင်တန်းသား/သူ အရေအတွက်ကိုသာ ရေတွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် M&E နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများလည်း ရှိနေပြီး ပဋိပက္ခဒေသများတွင် အကြီးမားဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ အချို့နေရာဒေသများသည် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းများ ကြောင့် သွားရောက်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အ စည်းများကရော၊ ဒေသခံအာဏာပိုင်များကပါ အချို့နေရာများ သို့မဟုတ် အချို့ဒေသခံလူမှုအသိုင်း အဝိုင်းများသို့ သွားရောက်ခွင့်ကို ကန့်သတ်နိုင်သည့်အတွက် လူထုထံမှ တုံ့ပြန်အကြံပြုမှုများကို တိုက်ရိုက်ရယူစုဆောင်းရန် သို့မဟုတ် အခြားသော ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများထံမှ ရရှိသော အချက်အလက်များကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး အတည်ပြုရန် ခက်ခဲသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ပြောပြပါသည်။ ထိုစိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရသောကြောင့် အလှူရှင်တစ်ဦးက နည်းပညာကို အသုံးပြုကာ ဝေးလံသော ဒေသများမှ အချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းနိုင်မည့် နည်းလမ်းကို ရှာဖွေနေပြီဖြစ်သော်လည်း ယခုမှ အစသာ ရှိပါ သေးသည်။ အချို့အဖွဲ့အစည်းများက ရလဒ်များကို ထင်ရှားစွာပြသပေးနိုင်မည့် M&E အချက်အလက်များကို ကောက်ယူစုဆောင်းရန် ခက်ခဲမှုကြောင့် အလှူရှင်များသည် ပဋိပက္ခဒေသများတွင် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက် များကို ကူညီပံ့ပိုးပေးလိုမှု လျော့နည်းသွား စေသည်ဟု အဖွဲ့အစည်းအချို့က ဆိုပါသည်။ သို့သော် အလှူရှင်များ၏ အမြင်များကို ရယူခဲ့ရာတွင်မူ ထိုသို့မဟုတ်သည်ကို တွေ့ရ ပါသည်။

၁၂ Conflict Sensitivity Consortium, 'How to guide to conflict sensitivity', 2012, pp. 15-16.

ဇယားကွက်-၈

နည်းပြသင်တန်းကျင်းပခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ၊ အဆက်အသွယ်များ ပြုလုပ်ခြင်း

အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် အစိုးရ၊ EAO များနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ ဒေသန္တရအဆင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ လူမှု ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးပေါင်းစပ်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုအစီအစဉ်တစ်ခုကို မကြာသေးမီက ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ထိုအစီအစဉ်တွင် ရေရှည် စဉ်ဆက်မပြတ်လုပ်ဆောင်သွားနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက် နည်းပြသင်တန်းများ (TOT) ပို့ချပေးသည့် နည်းလမ်းကို အသုံးပြု ထားပြီး သင်တန်းဆရာများတွင် အစိုးရ၊ EAO များနှင့် CSO များမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းသည် ပါဝင်ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဒေသတွင်းတွင် အမြစ်တွယ်နေသော လူမှုကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးပေါင်းစပ်မှုဆိုင်ရာ သဘောတရားအမျိုးမျိုးကို ဗမာလူမျိုးများအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားအမျိုးမျိုး၏ ရှုထောင့်များမှ ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ခြင်းများအတွက် အချိန် အတော်များများယူကာ (တစ်နှစ်ခွဲကြာမည့်စီမံချက်ကာလ၏ ခြောက်လ) ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိသည့် သဘောတရားများ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်လုံး အကျိုးရှိစေမည့် win-win အခြေအနေရရှိရန် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ ကောလဟာလများကို စီမံကိုင်တွယ်မှု၊ ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ရပိုင်ခွင့်များကဲ့သို့သော ဆက်နွှယ်နေသည့် အကြောင်းအရာများကို အခြေခံကာ သင်တန်းမော်ဂျူးများကို ပြုစုခဲ့ပါသည်။ သင်တန်းဆရာ/မများသည် ခြောက်ရက်ကြာ သင်တန်းများကို တစ်ပြည်နယ်လျှင် သုံးမြို့နယ်နှုန်းဖြင့် ပြည်နယ်ခြောက်ပြည်နယ်တွင် ပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ TOT သင်တန်းကို ပို့ချရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သင်တန်းနည်းစနစ်အဖြစ် အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံကာ သင်ယူလေ့လာသည့် နည်းလမ်းကို အသုံးပြုထားသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိသည့် အလွတ်ကျက်မှတ်လေ့လာသည့် ပုံစံနှင့် ကွာခြားနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းပြသင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သော သင်တန်းဆရာများသည် ဆွေးနွေးဖလှယ်ပွဲ များကို သက်တောင့်သက်သာ ကျင်းပပေးနိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးမှုများစွာ လိုအပ်နေသေးသည့်အတွက် ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့ ယုံကြည်မှု တိုးတက်စေရန် အနီးကပ်ညွှန်ကြားပြသမှုများ၊ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ပေးခဲ့ပါသည်။ အစပိုင်းတွင် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အမျိုးမျိုးကို သင်တန်းတစ်ခုတည်းတွင် အတူတက်ရောက်ရန် တိုက်တွန်းရသည်မှာ ခက်ခဲခဲ့ပါသည်။ သို့သော် အချိန်ယူကာ အသိပေး ရှင်းလင်းတင်ပြမှုများ ပြုလုပ်လာသောအခါ လွယ်ကူလာပါသည်။ ထိုအစီအစဉ်သည် လူများ၏ ရှုထောင့်အမြင်များကို ပြောင်းလဲ စေရန်နှင့် သင်တန်းတက်ရောက်သူအုပ်စုများကြား သဘောထားအမြင်များနှင့် ယုံကြည်မှုများ တိုးတက်လာရန် အထောက်အကူ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူတစ်ဦးက ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု ရှုထောင့်မှနေ၍ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို သုံးသပ် စစ်ဆေးမှုအား မည်သည့်အချိန်တွင် ပြုလုပ်ရမည်ကို သိရှိဖို့ သည်လည်း စိန်ခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ရေတိုတွင် ရရှိသည့် ကောင်းကျိုးများသည် ရေရှည်တွင်မူ ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိနိုင်၊ မရှိနိုင်နှင့် အပြန်အလှန်အားဖြင့် ရေရှည်ကောင်းကျိုးများရရန် လုပ်ဆောင်သောအခါ ရေတိုတွင် ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင် ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ဆိုသည်ကို လေ့လာအကဲဖြတ်ရန် ခက်ခဲပြီး ထိုရလဒ်များကို မည်သို့တိုင်းတာရမည်ဆိုသည်ကို သိရှိရန် လည်း ခက်ခဲပါသည်။ ဥပမာ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းစီမံချက် တစ်ခုသည် ရေတိုတွင် ဆင်းရဲမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမရှိမှုများကို လျော့ချပေးခြင်းဖြင့် ပဋိပက္ခကြောင့် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုကို ကို င်တွယ်ဖြေရှင်းပေးနိုင်သော်လည်း သဘာဝသယံဇာတ

အရင်းအမြစ်များ လျော့ပါးကုန်ခမ်းသွားမှုကြောင့် ပဋိပက္ခအသစ်များကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့် အခြေအနေ များကိုလည်း ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသည်။ များသောအားဖြင့် စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်များသည်လည်း အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့စီမံချက်များ၏ ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လေ့လာအကဲဖြတ်၊ တိုင်းတာရန်အတွက် လုံလောက်မှု မရှိ ကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

M&E ၏ အဓိကကျသော နောက်ထပ်အပိုင်းကဏ္ဍတစ်ခုမှာ စုဆောင်းရရှိသည့်အချက်အလက်များ၊ လေ့လာဆန်းစစ်မှု များနှင့် သင်ယူရရှိမှုများကို စီမံချက်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှတ်မှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုများတွင် မည်သို့ ထည့်သွင်းအသုံးပြု ရမည်ဆိုသည့် အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သောတုံ့ပြန်

အကြံပြုမှုကွင်းဆက် (feedback loop) သည် မဟာဗျူဟာအဆင့်မှာထက် လုပ်ဆောင်မှုအဆင့်တွင် ပိုမိုအားကောင်းနေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် M&E ယန္တရားသည် များသောအားဖြင့် အစီရင်ခံတင်ပြရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖြည့်ဆည်းရန် နှင့် အောင်မြင်မှုများကို အလှူရှင်များအား ပြသရန်အတွက်သာ အဓိကဖြစ်နေဆဲ ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ M&E နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိုးရိမ်ပူပန်မှုအချို့လည်း ရှိနေပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများရော၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများကပါ ၎င်းတို့ကိုယ် ၎င်းတို့ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်သည့်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းမရှိသည့် အတွက် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စုဆောင်း ကောက်ယူရန်နှင့် တိုင်းတာရန်ဝန်လေးကြသည်ကို

လေ့လာမှုတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုမျှသာမက ၎င်းတို့က ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှု နယ်ပယ် ပြင်ပတွင်ရှိသည်ဟု ရှုမြင်နေကြပါသည်။ လက်ရှိတွင် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံချက်များအတွက် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု ညွှန်ကိန်းများကို အသုံးပြုရန် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လက်တွဲလုပ်နေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ပြောပြသည်မှာ အစိုးရအရာရှိများသည် စီမံချက်အဆင့် ညွှန်ကိန်းများကို အသုံးပြုသည့်အခါ လွယ်ကူပြီး သက်တောင့်သက်သာ ရှိသော်လည်း အခြေအနေအဆင့် ညွှန်ကိန်းများကို အသုံးပြုရန်မူ သက်တောင့်သက်သာမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤသည်မှာ ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်ထက် ကျော်လွန်နေပြီး ပြဿနာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟုလည်း ယူဆသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဇယားကွက် ၉

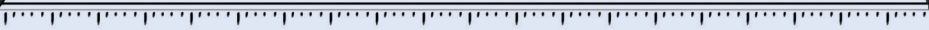
ဒေသန္တရ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများထံမှ တုံ့ပြန်အကြံပြုမှုများကို စုဆောင်း ရယူခြင်း

အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းစီမံချက်အကြီးစားတစ်ခုတွင် စီမံချက်၏ M&E ကို သီးသန့်တာဝန်လုပ်ဆောင်ပေးနေသော စုပေါင်းအဖွဲ့မှ မိတ်ဖက်တစ်ဦး ရှိပါသည်။ M&E အတွက် လုပ်ငန်းအဆင့်တွင် စီမံချက်၏ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူနှစ်ဦး (အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသား) ကို ကျန်းမာရေးချယ်ကာ လစဉ်ဖုန်းဖြင့် အရည်အသွေးဆိုင်ရာ စစ်တမ်းကို ကောက်ယူပါသည်။ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများကို ရှုထောင့် အမျိုးမျိုးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထင်မြင်ချက်များ၊ အကြံပြုချက်များပေးရန် တောင်းဆိုပါသည်။ ဥပမာ စီမံချက်၏ လှုပ်ရှားမှုတွင် ရပ်ရွာထဲမှ လူထုများကို မှန်မှန်ကန်ကန် ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်စေနိုင်မှုအတိုင်းအတာ၊ လုပ်ဆောင်မှုသည် ရွာသူရွာသားများ၏ ဦးစားပေးကိစ္စ များနှင့် ကိုက်ညီမှု အတိုင်းအတာ၊ လုပ်ဆောင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် လူထုမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အတိုင်းအတာ၊ လုပ်ဆောင်မှု၏ အကျိုးရလဒ်များကို ဆက်လက်ရရှိခံစားနိုင်ခြေရှိမှုအတိုင်းအတာတို့ ပါဝင်ပါသည်။ စီမံချက်လုပ်ငန်း များနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြေဆိုသူများကို ၁ (ကျေနပ်မှုမရှိ) မှ ၄ (အလွန်စိတ်ကျေနပ်) ကြား ရွေးချယ်ခိုင်းပြီး အဖြေတစ်ခုချင်းစီကို ရှင်းပြပါသည်။ ပိုကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အကြံပြုချက်များ ပေးရန်လည်း တောင်းဆိုပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရပ်ရွာလူထုအကဲဖြတ် အမှတ်ပေး ကတ်ပြားစနစ်ကို အသုံးပြုကာ လူထု၏ ပါဝင်မှုဖြင့် နှစ်စဉ်ဆောင်ရွက်သည့် စီမံချက်၏လူမှုရေးစာရင်းစစ်ခြင်း (social auditing) ဖြင့်လည်း ထပ်မံအားဖြည့်ထားပါသည်။ ရပ်ရွာလူထုများနှင့် တစ်ရက်ကြာ တိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုများကို စီမံချက်၏ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများရော၊ မရှိသူများကိုပါ အားလုံးပါဝင်စေလျက် ကျင်းပပြုလုပ်ပါသည်။ ဦးစွာတိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိတ်ဆက်ရှင်းပြပြီး နောက်တွင် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ/စိတ်ဝင်စားမှုတူရာ အုပ်စုများ (အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားများ၊ လူငယ်များ၊ ကျန်းမာရေးလုပ်သားများ၊ စသည်) ကို ကြားနေအဖွဲ့များ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ဖွဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့များကို စီမံချက်၏ သီးခြားရှုထောင့်များကို ဆွေးနွေးစေပြီး (ကြိုတင်သဘောတူညီ ထားသည့် အမှတ်ပေးစနစ်ကို အသုံးပြု၍) အမှတ်များ ပေးစေကာ ပိုကောင်းအောင်မည်သို့ လုပ်ဆောင်သင့်သည်ကိုလည်း အကြံပြုချက်များ ပေးစေပါသည်။

ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များသည် စီမံချက်၏ လုပ်ငန်းများကို အားကောင်းစေရန်အတွက်သာမက စီမံချက်အပေါ်၊ ထို့ထက်ပို၍ ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ် ဆောင်သူများအပေါ် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ၏ ယုံကြည်မှု တိုးတက်စေရန်လည်း အထောက်အကူဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ဆောင်သူများအပေါ် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ၏ ယုံကြည်မှုရရှိမှုမှာ ထိုဒေသအတွင်းတွင် ကြုံတွေ့လာခဲ့သည့် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဘက်လိုက်မှုမရှိသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် လူထု၏ အမြင်များကို ရယူကာ လူထုမှပေးသည့် ထင်မြင်ချက်၊ အကြံပြုချက်များပေါ် အခြေခံကာ အပြောင်းအလဲများ ပြုလုပ်ပေးသည်ကို လူထုက အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။

၃-၀။

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရှုပ်ထွေးသော အသွင်ကူးပြောင်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေမှုကို ထောက်ဆ၍ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များသည် နှစ်နာများစွာ၊ စနစ်များတွင် အမြစ်တွယ် နေသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့် ဒေသန္တရ၊ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးနှင့် နိုင်ငံအဆင့်များတွင် ရှိနေသည့် ပဋိပက္ခများကို ပိုမိုဆိုးရွားသွားအောင် လုပ်ဆောင်မိနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကို သတိပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုအန္တရာယ်များသည် ပဋိပက္ခဒေသများတွင် ပိုမိုမြင့်မားနိုင်ဖွယ်ရှိသော်လည်း ပဋိပက္ခကိုသတိပြုသိရှိမှုဆိုင်ရာ အလေ့အထမှာ ပဋိပက္ခဒေသတွင် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်မှသာ ကျင့်သုံးရသည့်အရာတစ်ခုမဟုတ်ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ပဋိပက္ခ ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိနေပြီး ထိုပုံစံများအားလုံးအတွက် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု နည်းလမ်းတစ်ခု လိုအပ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ကျင့်သုံးမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသည့်တိုင် မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ DNH သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် အကူအညီထောက်ပံ့မှုများ ထိရောက်စေမှုအတွက် အဓိကကျသော အခြေခံမူတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် မှုသည် အရင်းအမြစ်များ၊ ဆက်ဆံရေးများနှင့် အခွင့်အာဏာတို့အပေါ် သက်ရောက်နိုင်ပြီး ထိုအရာများ အားလုံးသည် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာအခြေအနေများနှင့် ဆက်စပ် နေပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အသုံးပြုကာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုခြင်းသည်လည်း 'အကူအညီ ထောက်ပံ့မှု များကို ထိရောက်စေမှု' ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမှ အမြင့်မားဆုံး အကျိုးရလဒ်များ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့် သော နောက်ခံအခြေအနေများ၊ ပိုမိုမြင့်မားသည့်အဆင့် များရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေများနှင့် သီးခြား ကင်းလွတ်နေသည် မဟုတ်ပါ။ ထိုစီမံချက်များသည်လည်း နိုင်ငံအဆင့်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဒီမိုကရေစီ ကူးပြောင်းမှုတို့အပေါ် သက်ရောက်နိုင်ပြီး သက်ရောက်မှု များလည်း အမှန်ပင်ရှိနေကာ အပြန်အလှန်အားဖြင့် နိုင်ငံအဆင့်မှ အခြေအနေများကလည်း ထိုစီမံချက်များ အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ လုပ်ဆောင်သူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်ခု၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ သို့မဟုတ် တရားဝင်ဖြစ်မှုကို အားဖြည့်ပံ့ပိုးပေးသည့် လုပ်ဆောင်ချက် များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများ၏ ယုံကြည်မှု သို့မဟုတ် ပါဝင်ဆောင်ရွက် မှုကို ထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ၏

ဆန္ဒများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် ပိုမိုပါဝင်ခွင့်ရရန် တောင်းဆိုမှုများကို လျစ်လျူရှုခြင်း သို့မဟုတ် အချို့သော အုပ်စုများ ဘေးဖယ်ချန်ထားခြင်းများသည် ပဋိပက္ခအသစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေမည့် အခြေအနေများကို ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။ ထိရောက်သော ပဋိပက္ခလေ့လာဆန်းစစ်ချက်၊ အားလုံး ပါဝင်သော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ကောင်းစွာ ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းမှုများသည် ထိုအန္တရာယ်များ လျော့ပါးသက်သာအောင် အထောက်အကူပြုပါသည်။ စိန်ခေါ်မှုများ မည်မျှပင် ရှိနေသည်ဖြစ်စေ အစိုးရနှင့် EAO များ ရောနှောအုပ်ချုပ် နေသော ဒေသများ၊ EAO များ ထိန်းချုပ်ထားသော ဒေသများအပါအဝင် ပဋိပက္ခဒေသများတွင် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များကို ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပဋိပက္ခဒေသခံပြည်သူများ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခများနှင့် ဘေးဖယ်ခံ ထားရမှုများ ပိုဆိုးမသွားစေရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဒေသများကို ရှောင်ရှားကာ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခြင်းအား 'အန္တရာယ်ကင်းသည့်' သို့မဟုတ် ကြိုတင်သတ်မှတ်ထား သင့်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် မရှုမြင်သင့်ပါသည်။ ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များတွင် နည်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှုများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရမည်ဖြစ်ပြီး ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ကာ အစိုးရ၊ EAO များ၊ အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်း၊ ရပ်ရွာလူထုများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကာ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရန်အတွက် အချိန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရပါမည်။ ပဋိပက္ခအခြေအနေများတွင် ပို၍ပင် သတိကြီးစွာ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု သတ်မှတ် တောင်းဆိုရန်နှင့် ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် ထောက်ပံ့ကူညီရန် အတွက် အလှူရှင်များသည် အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍ တွင် ပါဝင်ပါသည်။ အလှူရှင်များသည် ပြောင်းလွယ် ပြင်လွယ်ရှိသော၊ ကောင်းသထက်ကောင်းအောင် အကြိမ်ကြိမ်ပြင်ဆင်သော၊ နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုရှိသော၊ ရေရှည်ဆောင်ရွက်သော အစီအစဉ်ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်မှုပုံစံများကို အားပေးကူညီခြင်း၊ ပြောင်းလဲသွားသည့် အခြေအနေများကို ထိရောက်စွာ တုံ့ပြန်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် အပြောင်း အလဲများ၊ ပြင်ဆင်မွမ်းမံမှုများကို အားပေးကူညီခြင်း၊ အတွေ့အကြုံဖလှယ်မှုများနှင့် သင်ယူလေ့လာမှုများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေး နိုင်ပါသည်။

ကနဦးအဆင့်များ၌ လုံလောက်စွာအချိန်ယူကာ စီမံချက် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲမှုတွင် ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် စောစီးစွာ၊ ထဲထဲဝင်ဝင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အတိုင်းအတာကြီးမားသော သို့မဟုတ် ရှုပ်ထွေးခက်ခဲသော စီမံချက်များတွင် ဖြစ်ပါသည်။ ရပ်ရွာလူထုအသိုင်းအဝိုင်းများက ဆန့်ကျင်လျှင် စီမံချက် များကို အကောင်အထည်မဖော်ရန်အတွက် အသင့်ပြင် ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံအများစု နည်းတူ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် တာဝန်ခံမှုကွင်းဆက်သည် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ ရှိရာ အောက်ဘက်သို့ ဦးတည် သည်ထက် အလှူရှင်များနှင့် အစိုးရများထံ အထက်သို့ လုံးဝနီးပါးဦးတည်နေပါသည်။ အထက်နှင့် အောက်တာဝန်ခံမှု နှစ်ခုစလုံးကို ပြန်လည်ချိန်ညှိဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူရွေးချယ်မှုသည် အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စတစ်ခု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများကြား ပဋိပက္ခများ သို့မဟုတ် စိတ်ဝမ်းကွဲပြားမှုများ ရှိနေသည့် အခါမျိုးတွင် ပိုဆိုးပါသည်။ လိုအပ်ချက်များ၊ ထိခိုက်လွယ်မှု များကို ဦးစားပေးမှုနှင့် တရားမျှတမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လူများ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်များကြား ချိန်ညှိလုပ်ဆောင် သင့်ပါသည်။ သာတူညီမျှရှိမှုကို အလေးထားရမည့်အစား ပုံသေနည်းများနှင့် ပုံသေတွက်ချက်ထားသော အချိုးများကို အသုံးပြုခြင်းအား ရှောင်ကြဉ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ ရွေးချယ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များက 'ကျွန်ုပ်တို့ နှင့် သူတို့' ဟူသည့် ဇာတ်လမ်းများကို အားဖြည့်ပေးသလို မဖြစ်အောင် သတိထားရှောင်ရှားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဘက်လိုက်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆခံရ နိုင်ခြင်းများ လျော့နည်းသွားစေရန်အတွက် ခိုင်မာအားကောင်း သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ဆက်သွယ်ရေး နည်းဗျူဟာများ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ၏ တုံ့ပြန်အကြံပြုမှုနှင့် တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများ လိုအပ်ပါသည်။

ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အပံ့ပြုရန် တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဥပမာ စီမံချက်များသည် ရပ်ရွာအဆင့် နှင့်/သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအဆင့်များတွင် စိတ်ဝမ်းကွဲပြားသဘောထား မတိုက်ဆိုင်မှုများအတွက် ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုများ ပြုလုပ်ရန်နှင့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် အစဉ်အဆက် ဘေးဖယ်ခံထားရသူများကို စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့ တိုးတက်အောင်

ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများကို စောင့်ကြည့် ထိန်းကျောင်းနိုင်အောင်လည်း ကူညီပေးနိုင် ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် ဒီမိုကရေစီယဉ်ကျေးမှုတစ်ခု တည်ဆောက်နိုင်အောင် ကူညီနိုင်ပြီး ဒေသခံပြည်သူများ၊ အထူးသဖြင့် ဖယ်ကြဉ်ခံထားရသူများက အာဏာပိုင်များ အပေါ် ယုံကြည်မှု ရှိလာအောင်လည်း အထောက်အကူပြုနိုင် ပါသည်။

စီမံချက်အတွက် အရည်အသွေးကောင်းမွန်သည့် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို ပုံမှန် ဆောင်ရွက်သွားရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသအသီးသီးရှိ ပဋိပက္ခအခြေအနေများမှာ များစွာ ကွာခြားနေသည့်အတွက် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှုများကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် မလုံလောက် သေးပါ။ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်နေသော ဝန်ထမ်းများထံမှ နောက်ဆုံးအခြေအနေများနှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာတွေ့ရှိချက် များကို ပုံမှန်ရယူနေခြင်းသည် အချက်အလက်များ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိရှိနေရန်အတွက် လက်တွေ့ကျသော နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် နည်းပညာနှင့် အခြေအနေဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များမှ ပုံမှန် ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များနှင့် ထပ်မံဖြည့်စွက်ထောက်ကူပေး သင့်ပြီး ထိုအတွက် လိုအပ်သောအရင်းအမြစ်များကိုလည်း အစကတည်းက ထည့်သွင်းထားရပါမည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေအရ စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ စီမံချက်အတွက် သတ်မှတ်ချက် ဘောင်များကို ချမှတ်ပြီးမှမဟုတ်ဘဲ မချမှတ်ခင်ကတည်းက အစိုးရ၊ EAOများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ လူထု များနှင့် ထိထိရောက်ရောက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန် အရေးကြီးပြီး ပါဝင်ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အားလုံးနှင့် လိုအပ်သည့်ယုံကြည်မှုရအောင်တည်ဆောက်ခြင်း မရှိဘဲ စီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် မသင့်ပါ။ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ရှေ့နောက် အစီအစဉ်များ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ချိန်ကိုက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ် သင့်ပါသည်။ ဥပမာ အရေးပေါ်လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးပြီး 'အချိန်တိုတွင်း ကောင်းကျိုးရလဒ်များ မြင်နိုင်သည့်လုပ်ငန်းများ' ဆောင်ရွက်နေစဉ်တွင် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း၊ ပိုမိုခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများအတွက် အများသဘောတူညီမှု ရယူခြင်းများကိုမူ ပိုမိုသတိကြီးစွာဖြင့် ဖြည်းဖြည်းချင်း လုပ်ဆောင်သွားရပါမည်။

ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန် ပေးအပ်ရန်နှင့် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များ ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်သည့်အပြင် အောင်မြင်မှုရရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်း၏ အဆင့်များအားလုံးတွင် ထိုအကြောင်းအရာကို မည်သို့ မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းသည် ဟူသည့်အပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စီမံချက်တစ်ခု၏ ဖွဲ့စည်းပုံများ၊ စနစ်များနှင့် ဝန်ထမ်းရေးရာ ကိစ္စများတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုကို ထည့်သွင်း ကိုင်တွယ်ရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ ဝန်ထမ်းများ ခေါ်ယူခန့်ထားရာတွင် အုပ်စုအမျိုးမျိုးနှင့် ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုအမျိုးမျိုး မျှမျှတတပါဝင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မိတ်ဖက် ရွေးချယ်ခြင်း သို့မဟုတ် နယ်မြေရုံး ဖွင့်လှစ်မည့်နေရာဒေသရွေးချယ်ခြင်း ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများနှင့် စီမံချက်၏ နာမည်ဂုဏ်သတင်းအပေါ် သက်ရောက်နိုင်မှုများကို သတိပြုခြင်း၊ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ တင်းမာမှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လမ်းပြထိန်းကျောင်းပေးရန်အတွက် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူ၏ နည်းပညာအကြံဉာဏ်များ လိုအပ်ပါသည်။ နည်းပညာ ဆိုင်ရာနှင့် အခြေအနေဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများနေရာတွင် Checklist များကို အစားထိုးသုံးစွဲ၍ မရနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းမှ ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် အကြံပြုချက်များကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု များတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှသာ ထိုနည်းပညာ အကြံဉာဏ် များသည် ထိရောက်မှုရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများ၏ အတွေ့အကြုံ အရ အခြေအနေကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်၊ နောက်ဆုံး အခြေအနေများကို မျှဝေပေးရန် ဝန်ထမ်းများကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးရန်အရေးကြီးပြီး မန်နေဂျာများသည် တင်ပြလာသည့် နောက်ဆုံး အခြေအနေများကို တုံ့ပြန်ကာ သင့်လျော်သလို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာ လုပ်ငန်းစီမံချက်များ၊ အန္တရာယ်/အန္တရာယ်လျော့ပါးရေး ဆောင်ရွက်ချက် မှတ်တမ်းများကို ပုံမှန်ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သည့် အလေ့အထတစ်ခုမှာ အဆင့်အမျိုးမျိုးရှိ စီမံချက်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကောင်အထည် ဖော်မှု လုပ်ငန်းစဉ်ထဲတွင် နောက်ဆုံးအခြေအနေ၊ အပြောင်းအလဲများကို ပေါင်းထည့်ပေးရန်၊ အဖွဲ့အစည်း အတွင်းအပြင်နှင့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအတွင်းအပြင်တွင် သတင်းအချက်အလက်များကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းကာ မျှဝေလှည့်လည်ရန်၊ ဒေသန္တရနှင့် နိုင်ငံအဆင့်များတွင်

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု နည်းလမ်းများ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မျှဝေလှည့်လည်မှုများ၊ လေ့လာသင်ယူမှုများကို စနစ်တကျ ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးတက်စေရန်နှင့် သဘောထားအမြင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စများ ကိုင်တွယ်စီမံရန်အတွက် ပြင်ပနှင့်ဆက်သွယ်ပြန်ကြားမှုများကိုလည်း ထိရောက်စွာ ထားရှိ ဆောင်ရွက်ရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှု များသည် ယခုမှ စတင်ရုံသာ ရှိပါသေးသည်။ လက်ရှိတွင် သဘောတရားကို စတင်မိတ်ဆက်ပေးသည့် သင်တန်းများ ကိုသာ အဓိကဆောင်ရွက်ပေးနေပါသည်။ သင်ယူလေ့လာ ထားမှုများကို လက်တွေ့စမ်းသပ် ကျင့်သုံးရန်၊ ကျွမ်းကျင်မှု များနှင့် ယုံကြည်မှုများကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် ထဲထဲဝင်ဝင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း ပံ့ပိုးပေးမှု များစွာ မရှိသေးပါ။ ကောင်းမွန်သော အလေ့အထများမှာ အဓိကအားဖြင့် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ဘာသာစကားအသုံး အနှုန်းများကို စနစ်တကျ ဘာသာ ပြန်ဆိုပေးခြင်း၊ ဒေသအလိုက် နားလည်သဘောပေါက်ထား သော သဘောတရားများနှင့် သာကေများကို ရယူ အသုံးပြုခြင်း၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ သင်တန်းပေးခြင်းအားဖြင့် ပြီးမသွားစေဘဲ စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုအစီအစဉ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများထဲသို့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းထားခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု M&E သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုအနည်းဆုံး နယ်ပယ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်း များသည် စီမံချက်၏ နောက်ခံအခြေအနေနှင့် အပြန်အလှန်သက်ရောက်မှုများကို တိုင်းတာသည့် ညွှန်ကိန်းများကို အသုံးပြုခြင်း မရှိသလောက် ရှားပါသည်။ M&E ဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံနည်းပညာကျွမ်းကျင်မှုများ နည်းပါးခြင်းနှင့် မတည်ငြိမ်သောအခြေအနေများတွင် အချက်အလက်များ စုဆောင်းကောက်ယူမှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများက စိန်ခေါ်မှုများ ဖြစ်ပါသည်။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ လေ့လာသင်ယူမှုနှင့် အသိပညာမျှဝေမှုများသည် အရေးကြီးသည်ဟု အသိအမှတ်ပြုသော်လည်း ထိုအတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ယန္တရားများမှ ရှားပါးပြီး အလှူရှင်များ၊ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ၊ INGOများ၊ နှင့် NGOများကြားတွင်သာ ပြုလုပ်ကြကာ အစိုးရ သို့မဟုတ် EAO များနှင့် ထိတွေ့မှုမှာမူ အလွန်နည်းပါးသည် သို့မဟုတ်မရှိပါ။

၄-၀။

အကြံပြုချက်များ

အထွေထွေ

၁။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်များ၊ နည်းလမ်းအထောက်အကူများကို ပိုမို ပြုစု ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် အချိန်များနှင့် အရင်းအမြစ်များကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်။ ယင်းတို့သည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြု နားလည်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများအား ကျင့်သုံးရန် ယခင်ကနှင့် လက်ရှိ လုပ်ဆောင်နေသော ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုများကို ဖြည့်စွက်ထောက်ကူပေးမည် ဖြစ်ပြီး အဆင့်အမျိုးမျိုးရှိ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဝန်ထမ်းများ အတွက် ပိုမိုခိုင်မာသော နည်းလမ်းများဖြင့် ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပါလိမ့်မည်။

၂။ အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ အတွေးအခေါ်များ၊ လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းမှု အခြေအနေကိုသုံးသပ်ရန်/လေ့လာအကဲဖြတ်ရန်။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု အားသာချက်များ၊ ကွာဟချက်များနှင့် ဝင်ပေါက်များကို အကဲဖြတ် အမှတ်ပေးကာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှု အားကောင်းလာအောင် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ် ရေးဆွဲရပါမည်။ ဤနေရာတွင် အကြီးတန်းအဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှ အားပေး ထောက်ပံ့မှုနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတွက် အရင်းအမြစ်များရရှိနိုင်ကြောင်း သေချာအောင် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။

၃။ ပဋိပက္ခကို ဖြစ်စေသည့်အကြောင်းရင်းများကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်ချက်များအား ဝင်ပေါက်များအဖြစ် အကျိုးအရှိဆုံး အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝှမ်းရှိ ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များ အတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုနည်းလမ်းများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရန်။

၄။ စီမံချက်နည်းဗျူဟာများ ချမှတ်ရာတွင် အသုံးပြုရမည့် အချက်အလက်များ ရရှိရန်အတွက် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် လည်းကောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် များတွင်လည်းကောင်း အရည်အသွေးပြည့်မီသည့် ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်များအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်။ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို အခြေခံကာ အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်

မဖော်တော့ရန် သို့မဟုတ် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန် သို့မဟုတ် ရပ်ဆိုင်းထားရန်လည်း ပြင်ဆင်ထားရပါမည်။ အစီအစဉ်၏ မူဘောင်များနှင့် စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှုစက်ဝန်းများအတွင်းတွင် ပဋိပက္ခလေ့လာဆန်းစစ်ချက်များကို ပုံမှန်ထည့်သွင်းထားရပါမည်။

၅။ အစိုးရ၊ EAO များ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်းရှိ အုပ်စုများ အားလုံးနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန်။ မည်သူ့ကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရမည်၊ မည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရမည် ဆိုသည်ကို ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာချက်နှင့် အခွင့်အာဏာ ဆက်နွယ်မှုများကို နားလည်သိရှိမှုတို့ပေါ် မူတည်ကာ ဆုံးဖြတ်ရန်။ တိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုများတွင် လွတ်လပ်စွာ ဆွေးနွေးခွင့်ရအောင် ကူညီပေးပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေး လိုအပ်ချက်များ၊ ဒေသ၏ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု နည်းဗျူဟာများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်အောင် ဦးတည်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များဆိုင်ရာ မည်သည့်အဆိုပြုချက်အတွက်မဆို ဒေသခံများ၏ ထင်မြင်ချက်၊ အကြံပြုချက်များကို လေးစားရပါမည်။ သို့သော် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသူများ၏ အတွေးအခေါ် များသည် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုမရှိသော အတွေးများ ဖြစ်နေနိုင်သည်ကိုလည်း သိရှိထားရပါမည်။

၆။ လူထုကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးသည့် ဒေသန္တရနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များကို ဆောင်ရွက်ရန်။ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲ နွမ်းပါးသူများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် လူငယ်များကဲ့သို့ ဖယ်ကြဉ်ခံထားရသူများကို စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးရပါမည်။ ပဋိပက္ခဖြစ် နေသော အုပ်စုများကြား ဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေမည့်၊ လူထုများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများကြား ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုများ နှင့် တာဝန်ခံမှုများကို အားပေးမြှင့်တင်မည့် နည်းဗျူဟာများကို ရေးဆွဲထားရပါမည်။

၇။ အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် အခြေအနေကိုဆန်းစစ် လေ့လာခြင်းနှင့် နည်းဗျူဟာကို ပုံမှန် ပြန်လည်သုံးသပ် ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်စေမည့် စီမံချက်စီမံခန့်ခွဲမှု ယန္တရားများနှင့် ဆက်သွယ်ရေးစနစ်များကို တည်ထောင်ရန်။ အခြေအနေကို ပိုမိုထိရောက်စွာ တုံ့ပြန်နိုင်ရန်အတွက် စီမံချက်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချပေးရန်

စဉ်းစားနိုင်ပြီး ယင်းကို အနီး ကပ်လမ်းညွှန်သင်ကြားပေးမှု၊ ကူညီပံ့ပိုးမှုများနှင့် ချိန်ညှိဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၈။ သင်တန်းများနှင့် အနီးကပ်ကြီးကြပ်သင်ကြားပေးမှုများ စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် ဝန်ထမ်းများ၏ ပဋိပက္ခကိုသတိ ပြုနားလည်မှုအတွက် ပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများ ရရှိအောင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဆောင်ရွက်ပေးရန်။ ဝန်ထမ်းရေးရာဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ခေါ်ယူခန့်ထားမှုများသည် ပဋိပက္ခ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်မှရရှိသော အချက်အလက်များကို အခြေခံရပါမည်။ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းမှဝန်ထမ်းများအား ခန့်အပ်ရာတွင် ၎င်းတို့ထားရှိသည့် တန်ဖိုးများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ (ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုအပါအဝင်) နှင့် နောက်ခံအခြေအနေများကိုကြည့်ကာ ရွေးချယ်ခန့်ထားရပါမည်။

၉။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုလေ့လာမှုဆိုင်ရာ M&E များ တိုးတက်လာအောင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်။ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော ဆိုးကျိုးများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုသည့်အချက်များကို စောင့်ကြည့်တိုင်းတာနိုင်ရန်အတွက် ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များအတွက် ပဋိပက္ခနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုညွှန်ကိန်းများကို ပြုစုရပါမည်။ စီမံချက်အမျိုးမျိုးမှ ရလဒ်များကို စုစည်း ရာတွင် အထောက်အကူပြုမည့် ညွှန်ကိန်းမူဘောင်တစ်ခုကို ရေးဆွဲပြုစုထားမည်ဆိုလျှင် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အသုံးဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၀။ ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံချက်များအားလုံးတွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများမှ ထင်မြင်ချက်များ၊ အကြံပြုချက်များပေးနိုင်သည့် ခိုင်မာအားကောင်းသော၊ လူတိုင်းလက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်သော၊ လျို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးသောယန္တရားများ ထားရှိအသုံးပြုရန်။ ထိုယန္တရားများထားရှိခြင်းဖြင့် ဆိုးကျိုးတစ်စုံတစ်ရာသို့မဟုတ် အန္တရာယ်တစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လာပါက အဖွဲ့အစည်းများကို နှိုးဆော်သတိပေးနိုင်ပါသည်။

၁၁။ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများကို ပုံမှန်ဖလှယ်မှုဝေမှုများအပါအဝင် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုကို လေ့လာသင်ယူမှု အလေ့အထများ အဖွဲ့အစည်းတွင်းတွင် ရှိလာအောင် အားပေးမြှင့်တင်ပေးရန်။ သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ တိုးမြှင့်ပေးရန်အတွက် မိတ်ဖက်များ၊ အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းတည်ဆောက်မှု အဖွဲ့အစည်းများကိုပါ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေရပါမည်။

အစိုးရ

၁၂။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား နိုင်ငံ၊ ပြည်နယ်၊ မြို့နယ်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်များမှ ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်နှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်းသို့ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန်နှင့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ အဆိုပြုလွှာများကို စစ်ဆေးသည့်နေရာတွင်လည်း ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန်။ ထိုသို့ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း နိုင်ရန်အတွက် စီမံချက်အမျိုးမျိုးတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသော ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဦးစီးဌာနအမျိုးမျိုးမှ တစ်ပြေးညီ အသုံးပြုနိုင်မည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုနှင့် ရလဒ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနည်းလမ်းတစ်ခု လိုအပ်ပါသည်။ ထိုအတွက် ပဋိပက္ခကိုသတိပြု နားလည်မှု ညွှန်ကိန်းများအား ပြုစုထားမည်ဆိုလျှင် အသုံးဝင်ပါလိမ့်မည်။

၁၃။ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် စီမံချက်စီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းရည်ကို ဗဟိုအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်များရှိ အစိုးရ ဝန်ထမ်းများ အတွက် စနစ်တကျ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။ နိုင်ငံဝန်ထမ်းသင်တန်းများ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင်လည်း ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းပေးသင့်ပါသည်။

၁၄။ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝန်ကြီးဌာနများကြား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု၊ သတင်းအချက်အလက်မျှဝေမှုနှင့် ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုများ အားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်ရန်။ ဤနည်းဖြင့် ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဦးစီးဌာနအမျိုးမျိုးသည် အတွေ့အကြုံများ၊ ကောင်းမွန်သော အစဉ်အလာများကို သင်ယူလေ့လာမှုဝေခွင့် ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ

၁၅။ အလှူရှင်များ၊ အစိုးရနှင့် NGOများ၏ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်သုံးမှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်။

အလှူရှင်များ

၁၆။ ရန်ပုံငွေလက်ခံသည့် အဖွဲ့အစည်းများ (အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ အလှူရှင်တစ်ဦးမက

ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ INGO များ၊ NGO များ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ စသည်) အနေဖြင့် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် အစီအစဉ်များကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲ၊ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်အောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် ရန်ပုံငွေပေးအပ်မှုနည်းလမ်းများကို ပြန်လည်ချိန်ညှိ ပေးရန်။ ထိုအတွက် အရည်အသွေးပြည့်မီခြင်းရှိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်သည့် သတ်မှတ်ချက်များတွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုကို ထည့်သွင်းထားခြင်း၊ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာမှု ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသည့် နည်းလမ်းဖြင့် စီမံချက်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲ နိုင်ရန်အတွက် အချိန်ပေးခြင်း၊ စီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ပိုမိုရည်ကြာသည့် အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက် များနှင့် စီမံချက်နောက်ပိုင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုပြုခြင်းကို ခွင့်ပြုပေးခြင်း၊ ကတိကဝတ်ပြုရုံတင်မက

ဘဏ္ဍာရေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များကိုပါ ထောက်ပံ့အားဖြည့်ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

၁၇။ စီမံချက်များနှင့်အစီအစဉ်များအားလုံးအတွက် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ နည်းပညာ အကြံဉာဏ်များ ရယူမည်ဟူသည့် သတ်မှတ်ချက် ထားရှိရန်နှင့် ထိုအတွက် ရန်ပုံငွေများ ထည့်သွင်းပေးရန်။ ထိရောက်၍ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုအတွက် ထိုကူညီပံ့ပိုးမှုများကို စုစည်းအသုံးပြုနိုင်မည့်နည်းလမ်း များကို ရှာဖွေသင့်ပါသည်။ ပဋိပက္ခကို သတိပြု နားလည်မှုအား အဖွဲ့အစည်းစနစ်များအတွင်း ပိုမိုထိရောက်စွာ ထည့်သွင်းနိုင်ရန်အတွက် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများအား စီမံချက်ကို အခြေခံသော ရန်ပုံငွေများထက် ရေရှည်ဆောင်ရွက် နိုင်မည့် ရန်ပုံငွေများကို ပံ့ပိုးပေးသင့်ပါသည်။

၅-၀။

အရင်းအမြစ်များ

ဤအစီရင်ခံအတွက် အသုံးပြုခဲ့ပြီး ဒေသန္တရနှင့်ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များအတွင်း ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန် ကြိုးပမ်းနေသော လုပ်ဆောင်သူများအတွက် အသုံးဝင်နိုင်သည့် အဓိကအရင်းအမြစ်များကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ရည်ညွှန်းကိုးကားသော စာရွက်စာတမ်းများ

- တစ်နိုင်ငံလုံးပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ်၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကို အောက်ပါဝက်ဆိုက်တွင် ရရှိနိုင်ပါသည် - <http://www.peaceagreements.org/wggsite/downloadAgreementMasterDocument/id/1436>
- ထိရောက်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် နေပြည်တော်သဘောတူညီချက်၊ ၂၀၁၃ကို အောက်ပါ ဝက်ဆိုက်တွင် ရရှိနိုင်ပါသည် - https://mohinga.info/static/docs/NPTA_Effective_Development_Cooperation.pdf

ဆောင်းပါးများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းများ၏ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ နောက်ခံအခြေအနေများအကြောင်းကို ဖတ်ရှုခဲ့သည့် ဆောင်းပါးများတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည် -

- Aron, Gabrielle, 'Reshaping engagement: Perspectives on conflict sensitivity in Rakhine state', CDA Collaborative Learning Projects, 2016.
- Denney, Lisa and Patrick Barron, 'Beyond the toolkit: Supporting peace processes in Asia' The Asia Foundation, 2015.
- Kempel, Susanne and Aung Thu Nyein, 'Local Governance Dynamics in South East Myanmar: An Assessment for Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)', 2014.
- Kim, Joliffe, 'Ethnic conflict and social services in Myanmar's contested regions', The Asia Foundation, 2014.
- Myanmar Peace Support Initiative, 'Lessons learned from MPSI's work supporting the peace process in Myanmar: March 2012–March 2014', 2014.
- PeaceNexus, 'Conflict sensitivity monitoring in Myanmar: Findings for OECD-DAC INCAF', 2016.
- Saferworld, 'Saferworld briefing: A community-led approach to conflict sensitivity in Myanmar', 2016.

အရင်းအမြစ်ဌာနများ

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဋိပက္ခများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို တွင် Myanmar Peace Monitor: www.mmpeacemonitor.org ကြည့်ပါရန်။

နိုင်ငံတကာရှိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၏ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အရင်းအမြစ်များ အတွက် အောက်ပါတို့ ကြည့်ပါရန်။

- www.conflictsensitivity.org
- International Alert ၏ ဤဝက်ဆိုက်သည် the Practice of Conflict Sensitivity– Concept to Impact အမည်ရသည့် စီမံချက်မှ ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစီမံချက်သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ် ဆောင်သော NGOအမျိုးမျိုး၏ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ အစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုများ အားကောင်းလာစေရန် ရည်ရွယ်လုပ် ဆောင်သော စီမံချက်ဖြစ်ပါသည်။ (၂၀၀၈–၂၀၁၂)။ ဝက်ဆိုက်တွင် နည်းလမ်းအထောက်အကူ၊ အရင်းအမြစ်နှင့် ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက် အမျိုးမျိုး ပါဝင်ပါသည်။
- www.dmeforpeace.org/peaceexchange
- ဤဝက်ဆိုက်တွင် အသိပညာဗဟုသုတများ၊ အတွေ့အကြုံများ၊ သုံးသပ်ချက်များနှင့် အထောက်အကူပစ္စည်းများကို စုဆောင်းပေးထားသဖြင့် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်မှုကို တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်လိုကြသည့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးသူများ၊ အလှူရှင်များ ပညာရှင်များအတွက် အပြန်အလှန်မေးမြန်းဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည့် နေရာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

အရင်းအမြစ်စုစည်းမှုများ

- ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှု စုပေါင်းအဖွဲ့ - ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုအတွက် မည်သို့လမ်းညွှန်ပေးမည်နည်း (Conflict Sensitivity Consortium, 'How to guide to conflict sensitivity')

- ၂၀၁၂။ ဤလမ်းညွှန်သည် အထက်ဖော်ပြပါ ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုစုပေါင်းအဖွဲ့ စီမံချက်မှ ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ စုပေါင်းအဖွဲ့၏ အတွေ့အကြုံများကို အသုံးပြုကာ ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှု အစီအစဉ်အမျိုးအစား အမျိုးမျိုးနှင့် အဆင့်အမျိုးမျိုးတွင် ပဋိပက္ခကို သတိပြု နားလည်မှုအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်သည့် ဖြစ်ရပ်မှန်များကို ဖော်ပြပေးထားပါသည်။ စီမံချက်အဆင့် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းအဆင့်တွင် ကောင်းသောအစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုများရရှိရန် ရည်ရွယ်သည်ဖြစ်စေ၊ ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်သည့် ပုံစံဖြင့် စတင်လုပ်ကိုင်သည်ဖြစ်စေ လက်တွေ့ကျသော၊ အသုံးပြုရ လွယ်ကူသော သတင်းအချက်အလက် များကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လမ်းညွှန်တွင် အဓိကအခန်းခြောက်ခန်းပါဝင်ပါသည်။ အခန်းတိုင်းတွင်

ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုသည် ‘မည်သည့်အရာ’ ‘မည်သည့် အတွက်’ နှင့် အထူးသဖြင့် ‘မည်သို့’ ဟူသည်တို့ကို လေ့လာဆန်းစစ်ထားသည့် ခေါင်းစဉ်ခွဲအချို့ ပါဝင်ပါသည်။

- International Alert နှင့် Saferworld, ‘ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုအကူအညီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုတို့ အတွက် ပဋိပက္ခကို သတိပြုနားလည်မှုနည်းလမ်းများ (Conflict-sensitive approaches to development, humanitarian assistance and peacebuilding)’ ၂၀၀၄။

အရင်းအမြစ်များ စုစည်းပေးထားသည့် ဤ resource pack တွင် ပဋိပက္ခကိုသတိပြုနားလည်မှုဆိုင်ရာ လက်ရှိ ကျင့်သုံးမှုအစဉ်အလာများ၊ ရရှိနိုင်သော မူဘောင်များနှင့် သင်ခန်းစာများကို မှတ်တမ်းတင်ပေးထားပါသည်။

*Empowered lives.
Resilient nations.*

United Nations Development Programme Myanmar

6 Natmauk Road
Tamwe Township
Yangon 1121
Myanmar

September 2017